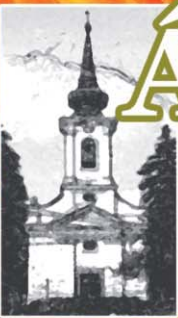

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
X. évfolyam 5. szám 2021. szeptember-október

Kihirdetem az ÚR végzését. Ezt mondta nekem: Az én fiam vagy! Fiammá tettek ma téged! Kérd tőlem, és neked adom örökségül a népeket, birtokul a földkerekséget. Összetöröd őket vasvesszővel, szétzúzod, mint a cserépedényt! Azért ti, királyok, térjetelek észhez, okuljatok, ti, bírái a földnek! Félelemmel szolgáljátok az URat, reszketve vigadjatok! Csókoljátok a fiút, hogy meg ne haragudjék, és el ne pusztuljatok az úton. Mert hamar föllángol haragja, de mind boldog, aki hozzá menekül! (Zsoltár 2,7-12)

A LELKET MEG NE OLTSÁTOTK!

„A Lelket meg ne oltsátok. A prófétálást meg ne vessétek. Mindent megpróbáljátok: ami jó, azt megtartsátok.” (I. Thess 5:19-21.)

Mi lenne a világból, ha minden tűz kialudnék s csak egyetlenegy helyen lehetne lángot kapni? Micsoda hatalom volna az, aki egyed-árusa a tűznek; micsoda árat kellene fizetni azért, hogy valaki tűzhöz jusson és micsoda hidegség, sötétség borulna a világra és a szívekre?

Több mint ezer esztendő Istennek a Lelkét, ezt az égi lángot, megoltotta. Egy ember kezében volt csupán a drága kincs, s akinek Ő nem adott, annak örökre megfagyott a lelke. És lassan hűlt és sötétedett a világ, jég fagyott a szívekre, hómező borította el a viruló földeket, s az ember fáradtan, eltorzulva haladt a végső elnyomorodás felé. A prófétálást megvetették, s az élő Ige helyére a halott ceremóniát tették.

A lelket meg ne oltsátok. Ez volt a reformáció nagy üzenete. Istennek Ígéből áradt

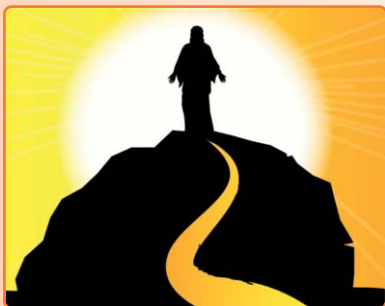
ez a lélek, közvetlenül gyúlt fel a hívó szívében. Egyenest az Úr Jézus Krisztustól, mint legfőbb prófétától fogtak égi tüzet a lelkek. Az élő szó bizonyágtétele, az Írás magyarázása és a szentek közös imádsága foglalta el a néma szertartások helyét. Nagy, boldog kockázat volt ez, megpróbálása mindennek, lehetőknek és lehetetlennek, képtelennek és vakmerőknek, de egyszersmind megtartása annak, ami igaz volt, amiről az Írás bizonyágot tett, s amire a Szentlélek belső testimoniuma pecsétet ütött. Isten akarata volt ez már és nem lehetett engedni belőle. Meg kellett tartani kísértés és fenyegetés között, szegénységben és gazdagságban, életben és halálban. Meg kellett tartani a legfőbb jót, amit Isten tanácsolt, amit Ő követelt. Sokan odaadták vagyonukat, hírnevüket, e világ dicsőségét és életüket. Sokan mentek gályára, még többen hagyták el szülőföldjüket, gyermekeket, nőt, testi életet, hirt és jólétet, hogy megtarthassák az élet koronáját. Meghaltak, de a lelket meg nem oltották.

(Ravasz László: Hazafelé... - Elmélkedések és imádságok)

A TARTALOMBÓL

4

SZÓLAZ IGE
Nyilas Zoltán esp.
igehirdetése

16 NAPKÖZIS TÁBOR 2021

28

KÖZÖTTÜNK
SZOLGÁLNAK
Boross Sámuel ifjvezető

Elkészült a pomázi református templom kapujának eredeti állapotába történő helyreállítása, teljes felújítása

A szeptember 12-i istentiszteleten köszöntötte Nyilas Zoltán esperes úr a 90 esztendős Bubán Erzsike nénit

Szeptember 25-én adott koncertet pomázi templomunkban Kéringér László énekművész és Tóth Orsika gitár-énekművész

2021. szeptember 18-án iktatták be Berezky Örs budakalászi lelkipásztort

2021. október 3-án iktatták be Böttger Antal verőcei lelkipásztort

Kedves testvérek, folyamatosan olvasva a két levelet – remény-ségem szerint tettétek – szembesülnünk kellett azzal a sok történéssel, ami mai korunkat is jellemzi. Pál apostol Thessalonikában a gyülekezetet a második missziói útján alapította. Hirdette Isten evangéliumát – hiszen ez volt élete értelme – s a mag jó talajra talált az ottani emberek szívében, és befogadták a Krisztust, közösséggé szerveződtek, s a kis gyülekezet abban a bizonyosságban élt, hogy Jézus az Isten Fia, Aki feltámadása után felment a mennybe, és „...onnan létszen eljövendő ...”, ahogy azt ma mi is valljuk. Remény-ségünk az volt, hogy ez még az ő életükben meg fog történni. S közben át kellett élnünk, hogy többen meghaltak közülük. Akkor velük mi lesz? – jöttek a kérdések, amire sok mással együtt Pálnak válaszolnia kellett.

Számtalan kérdés merül fel a mi gyülekezetünk tagjaiban is, s mielőtt kérdeznék, ki-ki választ is ad a saját elgondolása szerint, ami természetes, hogy legtöbbször egyéni meglátás. Emberek elméleteket gyártanak, ahogy tették ezt az 1900-as évek elején is: ekkor, meg ekkor jön vissza Jézus – és adtak egy „biztos” dátumot. De mert nem jött, zavar és csalódás következett a „hívőkben”.

Nehezítette a gyülekezet helyzetét, hogy a zsidók nem fogadták el, hogy a Messiás Jézus, és haragjukban elüldözték Pált. A pogányokból lett keresztyének még sok-sok tanításra szorultak és hitükben való megerősödére, ezért könnyű volt őket hamis hírekkel rossz útra terelni.

Nehezítette a gyülekezet hitéletének tisztaságát a város szellemi légköre is. Thessalonika Macedónia fővárosaként olyan központ volt, ahova sok ember sok „okossággal” érkezett a világ minden tájáról, s azok sokszor nem csak fülig értek el, de sokszor hatottak a még „tejjel tápláltak”-ra is.

Pál körülbelül fél évvel a gyülekezet alapítása után írja az első levelet (még úton, Korinthusban), s körülbelül ugyanennyi idővel később a másodikat. A kettőben alapvető igazságok hangzanak el, s ő felelősséggel tanítja a rá figyelő gyülekezeti tagokat.

Testvérek, senki ne gondolja, hogy neki már nem lehet újat mondani, s azt sem, hogy erős az ő hitében! Látható, hogy a járvány

következtében előállott helyzet új eszméket, elméleteket szült. Emberek, akik biztosak voltak abban, hogy rendben van az életük – meginogtak. Olyanok, akik úgy gondolták, hogy mindent meg tudnak oldani, bármi is legyen az, rádöbbentek, hogy nem! Hatalom alá rekesztettek, most éppen a COVID uralma alá. Százával hallgatták az igei alkalmakat, valósággal itták az igehirdetéseket. Ma? – ünnep van valahol a Kárpát-medencében, a gyülekezet hálaadásra gyűlik össze (megújult sok minden körülöttük), s a templombelső kong, alig van a padokban valaki!

Mi történt? Csak annyi, hogy sokan csupán szájjal lettek Krisztus-követők, de nem lett életük központja az Ő személye és tanítása. Csak annyi, hogy a megnyugtató szavak, simogató mondatok jól estek, kellettek, de mert könnyebbült a teher – már nincs tovább szükségük rá, és mennek, hogy a régi módon élvezzék az életet. (A napokban hallottuk, hogy az egyik országban a feloldott szigorú intézkedések után megteltek a szórakozóhelyek, ettek, ittak stb.) Ne törjön senki pálcát felettük! – Aki áll, meglássa, hogy el ne essék! – figyelmeztet az ige. Aki nem gyökerezik mélyen a szőlőtöbe, nem Krisztusban, Krisztussal él, könnyen elcsábul.

A Galatákhöz írt levélben olvastuk: „...aki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet, aki pedig vet a léleknek, a lélekből arat örökéletet.” (6:8.)

Szomorúan látom, hogy emberek, akik Krisztus-követőnek vallják magukat, mennyire tudatlanok abban a kérdésben, hogy hol töltik az örökkévalóságot. A számukra kellemetlen kérdést nem is hajlandók meghallani, vagy ha igen, megkerülik az egyenes választ.

Pálnak ez a kettő, de egyéb levelei is beszélnek az örökéletéről: Krisztussal és az örökéletéről: nélküle!

Régen a rossz gyerek sokszor hallotta: ha nem viselkedsz rendesen, elvisz az ördög! S a megijedt gyermek igyekezett megjuhászodni. Nem ijesztgetés, de tény: az Isten nélküli örökélet – nevezzük nevén: pokol, kárhozat – élő valóság, amelytől menekülni kellene. A lábunkat feltörő cipőt hazaérve azonnal levesszük, de ott az ember lelke lesz szorosságban, kínban. Gondolj a gazdagra, aki menekülne a Seolból – de nem lehet! Segíteni szeretne még élő rokonain, és felhangzik a szó: NEM! „Van Mózesük és prófétáik, hallgassák azokat” (Luk. 16:29).

Van Bibliád, nyitva a templom, szól az ige: HALLGASD! – hogy eljuthass a teljesen átadott, hívő élet örömteli állapotába, amikor azért még mindig van mire odafigyelni. Arra, amit itt Pál a második levélben a 3:1-5-ben leír, mint nagyon fontosat: „IMÁDKOZZATOK!”, és a 4. versben, hogy „MEGTESZITEK”!

„Ora et labora!” – ez a keresztyén élet, a Krisztus-követés fontos tennivalója magunkért és azokért, akiknek most üres a helye a templomban, mert alkalmi hívő volt, mert Isten kegyelmi ajándékai kellettek, de a legnagyobb ajándék, a Megváltó, Isten Fia nem.

Ennek a kis írásnak címéül Pál szavát adtam: „VÉGEZETRE” – bízom benne, hogy sokak számára még adatik a kegyelmi idő, és odatérhet az Élet Urához, hogy Ő magához ölelhesse, mint az Atya a tékozló fiút, és elhangzhatnék fölötte: „Mert ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott.” (Luk. 15:24.) – és élheti a megértett hívő életét. Kívánom, hogy igaz legyen rájuk is Pál öröme: „Végezetre eltétetett nékem az igazság koronája, melyet megad nékem az Úr ama napon, az igaz Bíró, nemcsak nékem pedig, hanem mind azoknak is, akik vágyva várják az Ő megjelenését!” (II.Tim. 4:8.)

Kedves testvérek! Amikor a Szentírásban egy új bibliai könyvet kezdünk el olvasni, akkor talán megengedhető egy istentiszteleten is, hogy szóljunk néhány szót a könyvről általánosságban, és az ígénket körülvevő elsődleges meghatározottságról, vagy ahogy a régiek mondták: kontextusról (összefüggérendszerrel).

Pál apostol leveleiből kitűnik, hogy az apostol nagyon érzékeny arra, hogyha Isten ígését megpróbálják elferdíteni, kifacsarni, meghamisítani. Az újszövetségi leveleket olvasva megfigyelhetjük, hogy Pál, akit Krisztus apostolának hívott el, hogyan viselkedik ezekben a helyzetekben, hogy az mindig milyen példaértékű és példaadó. Nagyon ritkán találkozunk avval, hogy az apostol belső indulatból, személyes sértettségéből szólalna meg. Azt hiszem, mindig túl tud emelkedni azon, hogy ha őt érik a vádak, de mindig megszólal, ha az Ő Urát, Jézus Krisztust. A szó szoros értelemben a személyét ért ütések, hátratételek, gúnyt elfogadja, de azt, hogy valaki Krisztusról valami hamisat állítson, tanítson, hogy erre másokat is rávegyen, vagy ahogyan ő mondja, rászedjen, azt elutasítja, akkor meg kell szólalnia.

A Kolossébeliekhez írott levél is egy ilyen konkrét ügyben fogalmazódik meg. Már az első században, a keresztyénség hajnalán megjelent egy tévtanítás. Ennek összes „szak kifejezését” hallottuk a felolvasott igeverben, amely tévtanítás az ismeretre építette fel önmagát. A neve is erre a szóra, az ismeret szóra utal, görögül *gnózis*, vagy *gnoszticizmus*. Benne volt az is, hogy az ismeretnek van egy bölcsessége, ami megpróbálja az embert egy magasabb szintre emelni, de úgy, hogy közben elválasztja a testet a lélektől. Azt mondja, hogy nem számít a test. Nem számít – így mondom most – akinek született, nem számít a test; csak a lélek a fontos. A konstrukció a fontos. Nincsenek adottságok, hanem konstrukciók vannak ebben a világban.

Az első században egyre nagyobb méreteket kezd ölteni ez a tanítás, az az ismeretelméleti bölcselkedés (amiben persze benne van a keresztyén tanítás, gondolkodás is), és azt a tévhitet terjeszti, hogy ha te fel tudsz emelkedni, akkor eljuthatsz egy magasabb szintre, valahová, és ennek a valahol levő léte az egyik szereplője lehet Jézus Krisztus. Az, ahova felemelkedhetsz, sok szereplős lét. A tested nem számít, ezért sokszor gyakorolt aszkézist vagy önmegvetést a testtel kapcsolatban; csak a lélek – mondták és tanították. A kulcsszó pedig az ismeret, a bölcsesség kifejezés volt.

Pál apostol ebben a helyzetben úgy érzi, meg kell szólaljon. Azt mondja, hogy Jézus Krisztus nem pusztán egy szellemi lény a sok közül. Őt nem lehet betenni a pogányság is-

SZÓL AZ IGE

A BENNÜNK LÉVŐ ŪRT CSAK JÉZUS TUDJA KITÖLTENI

Lekció: Kolossé 2,1-7
Textus: Kolossé 2,6-7

Mivel tehát már elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat, éljete is őbenne. Gyökerezettek meg és épüljete fel őbenne, erősödjete meg a hit által, amint tanulókat, és hálaadásotok legyen egyre bőségesebb.

tenei mellé egy újnak, a legújabbnak, aki talán a legdivatosabb is, hanem azt tanítja, hogy az Atya és a Fiú között, a Teremtő és a Megváltó között összefonódás, elválaszthatatlan kapcsolat van. Így olvassuk az Apostolok Cselekedeteiről írott könyvben, amikor az athéniaknak azt mondja Pál az Areopágozon: „*őbenne élünk, mozgunk és vagyunk*”. Tudniillik Istenben. Pál apostolnak e nagy prédikációja egyik legfontosabb gondolatának a Kolossébeliekhez írott levélben történt megfogalmazását a 9. versben olvashatjuk: „*benne lakik az istenség egész teljessége testileg*”. Pál szíve felháborodik a konstruált bálványok miatt, amelyek Athénban valamilyen kézzel csinált istenformákban, meg Kolossében is megjelennek a gnózis tanítói által hirdetett tévtanításokban.

Azért fontos kérdés ez, kedves testvérek, mert úgy látom, hogy a mi világunkat, főként Európát nagyon sok gondolat próbálja uralni, ezeken belül pedig meg kell különböztet-

világ más részein, de véleményem szerint Európában ez a három fő csoport létezik. Világnézet alatt azt értem, amely megpróbálja az embert eredeztetni, megmagyarázni a jelenét és valamifajta jövőképet adni. Nem tartom világnézetnek, csupán gondolati formának a konzervativizmust és a liberalizmust. A szekuláris humanizmus fogalmát természetesen nem én találtam ki, magam is olvastam róla: az Isten nélküli, emberért való jó cselekedeteket jelenti. Isten nélkül gondoskodni az emberről, róla így beszélni. Ez nem új elképzelés, hiszen már Pál apostol belső tusája is az Isten nélküli istenhittel volt kapcsolatos. Az Isten nélküli istenkövetéssel, melyet a Szentírás másutt képmutatásnak is nevez. A felolvasott igében Pál apostol azt mondja, hogy a keresztyénség alap gondolata a Krisztusban való lét, a Krisztusban való élet. Ez a legteljesebb – mondja az apostol. És mielőtt még azt gondolná bárki, hogy én bizonyos megvetéssel beszélek más vallásokról,

kérlek benneteket, ne gondoljátok ezt. Természetesen nem támogatom azt a gondolatot, hogy az üdvösséghez sok út vezet. Egy másodpercig sem hiszem azt, hogy minden vallás egyenlő. Sőt hiszem és vallom, amit énekelünk is: egyetlen egy út, igazság és élet van: Jézus Krisztus. Arra azonban figyelek, hogy a mai ember, a kétségbeesett ember keresi azt, ami lényegét, központot, meghatározottságot adhat az életének.

Egy metodista istentiszteletet hallgattam Csobánkáról visszafelé jövet, és éppen egy asszony bizonyágtétele kezdődött, aki elmondta, hogy milyen űr volt benne és milyen vágy, hogy az egész életének legyen egy magyarázata. Hogy megtudja, honnan jött és merre tart az élete. Fordult a számmisztikához, jósláshoz, szimpatikus volt számára a Krisna-hit, a buddhizmus,

nünk azokat, amelyek világnézetként jelennek meg. Háromféle világnézet határozható meg ma: az egyik a keresztyénség, a másik az iszlám, a harmadik pedig a szekuláris humanizmus. Vannak más világnézetek is a

elsorolta, miket próbált ki, hogy az életének ez a nagy szomjúsága valamiképpen betöltekezésre jusson. Az ő példája is alátámasztja azt a gondolkodót, aki azt mondta, hogy egy üres ember bármit elhisz, és minden hitetőnek kiszolgáltatót, aki olyasmit kínál neki, ami kitölti ezt az űrt, és amitől úgy érzi, hogy ettől kevésbé lesz üres az élete.

Mindenki megpróbálja valahogy betölteni ezt az űrt. Pál apostol az ígében arról tesz vallomást, hogy az ő személyes életében ezt az űrt egyedül Jézus Krisztus töltötte be. Azt mondja: Krisztusban változott meg az életem, akit testben küldött el az Atya. Megértette azt, mit jelent Isten családjába tartozni. Megértette azt (számára ez még különösebb volt, mint nekünk), mit jelent az Ábrahámmal kötött szövetség, mint kezdet, és mit jelent, hogy Isten az Ábrahámmal kötött szövetségét az Ő ígéretei alapján Jézus Krisztusban a kereszten beteljesítette, és Lelkével pünkösöd óta minden népre kiterjesztette. Megértette, mit jelent az, amikor Isten – annak ellenére, amilyenek vagyunk – kész megbocsátani és Önmagát ajándékként odaadni. Az apostol azt mondja, hogy a Krisztusban való élet az, ami tartalmat, jövőt, reménységet és végső célt ad az ember életének.

De hogyan történik mindez? – kérdezi az apostol. Hogyan lehet, hogy az életem Jézus Krisztusban megváltozik? Ő úgy fogalmaz: mivel ti „már elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat” – akkor „éljete is őbenne”! Nagyon izgalmas ez a megfogalmazás: éljete Jézus Krisztusban! Nem tudom, hogy amikor Jézus Krisztus nagy vitáira, ütközéseire gondolunk, nem jelenik-e meg előttünk, hogy állandóan azt halljuk: Jézusnak vitája van az írástudókkal és a farizeusokkal. Magam is megtanultam a teológián, hogy igen, Jézusnak vitája volt az írástudókkal és a farizeusokkal, mert ők tovább gondolták a törvényt, és megfogalmazták Isten törvényének hétköznapi megélését, amely rabigát jelentett Isten népének, és Isten törvényét úgy hívjuk, hogy halála.

Ami probléma van Jézus és a farizeusok között, az mindig ebből adódik, hogy a farizeusok egy olyan megélt törvényt kényszerítettek a korabeli emberekre, amit képtelenek teljesíteni.

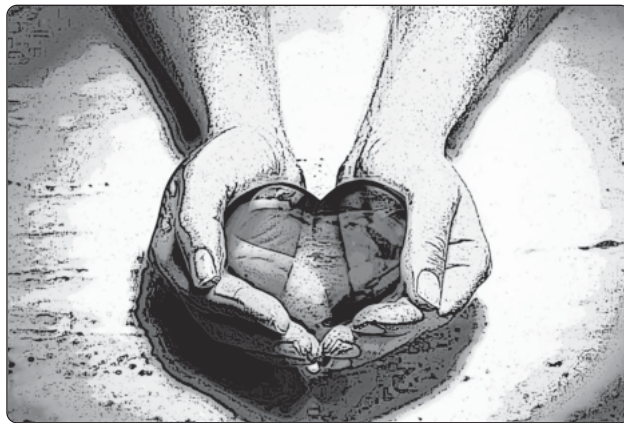
Igen ám, de csak most lettem figyelmes arra, hogy ez a halála kifejezés azt jelenti, hogy „járj az Úrhoz méltóan”. És ez az ige pedig itt van szó szerint az ígénkben, az 1. rész 10. versében: „*hogy élhesetek az Úrhoz méltóan, teljes mértékben az ő tetszésére, és teremjete gyümölcsöt mindenfajta jó cselekedettel, és növekedjete Isten ismeretében*”. Károli úgy fordította, hogy „*járatok méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére, minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén és nevedvén az Isten megismerésében*”. Azt mondja az apostol, hogy aki a Krisztusban van, akik élünk Őbenne, járjunk az Úrhoz méltóan, teljes tetszésére ... gyümölcsöt teremvén!

A kép egyszerűvé válik. Ha értjük a lényegét – mert az 1. rész 10. verse egy nagyon lényeges mondat –, akkor kezdjük érteni, hogy miért mondja az apostol azt, hogy gyökerezetek meg. Ha valaminek nincs gyökere, akkor kidől. Ha tehát meggyökerezetek – mondja az apostol –, akkor a ti gyökereitek az alap felé, Krisztus felé tartanak, onnan veszitek fel a tápláló ígét. Gyökereitek legyenek minél mélyebben, legyen az életek egyre szilárdabb! Miért? Azért, hogy gyümölcsöt teremhessetek. Azért, hogy látszódjék rajtatok. Mert nem a levelelért ültetünk barackfát vagy almafát, hanem hogy a világban valamifajta ízt, színt, gazdagságot adjanak.

Meggyökerezvén – gyümölcsöt teremve: azt mondja az apostol, hogy ez már megtörtént. Hozzá teszi azonban, hogy van, ami folytatódik: épülvén. Szó szerint úgy lehetne fordítani, hogy kész a gyökérzetünk, de mindig épülvén – ebben van egyfajta folyamatosság. Ez nagyon fontos, mert úgy tűnhet, mintha az apostol a tanulásnak, a tanításnak ebben a szöveggörnyezetben negatív értelmet adna, de erről nincs szó. Nem az a probléma, hogy van ismeret, tudás, egyfajta szellemi gazdagság, sőt éppen ellenkezőleg: folyamatosan épüljete! – mondja. Tavaly október 31-én volt az első istentiszteletünk az új csobánkai gyülekezeti központban, amely épületnek azt a nevet választottuk, hogy „Élő kövek – lelki ház”. Azon az istentiszteleten is erről tanított bennünket Isten: épüljete lelki házzá, lelki közösséggé! Épüljete Jézus Krisztusban, a mi Urunkban!

Van egy ige: egymás hite által épülvén. Azért, mert erőt meríthetünk a hitből. Ő, de sokszor pont ez az üzemanyag hiányzik a mindennapokból: a hit bátorítása, a hit bizalma, a hit ereje! Ugyanolyanok vagyunk, mint amikor az ember megpróbálja tíz perc alatt feltölteni a laptopját vagy a telefonját,

és csodálkozik, amikor nem működik egész nap, mert csak tíz percnyi energiát töltött bele. Sokat gondolkodom azon, hogy a hétközi alkalmainknak mi a szerepe, lehetősége, mi a titka. Talán ez: erőt meríteni a hit tanításából. Mert önmagamban nem vagyok elég erős a hitben. Tanítványnak kell lennem tanítványok körében, ezért létfontosságú a heti igehirdetés, igehallgatás, a

gyülekezeti közösség, ott, ahol gyengébbként is erősebb lehetetek.

Az apostol utolsó képe egy nagyon szép, túláradó folyó képe, ami tulajdonképpen meggazdagít mindent. Arról az életadó áradásról beszél, mint ami jellemezte az ókori egyiptomi gazdálkodást is, amikor várták a Nílus évenkénti áradását, hogy megtermékenyítse a földet, hogy abból bőséges termés, gabona legyen. Azt mondja Pál apostol, hogy ami így túláradó folyóként megtermékenyíti az életünket, az a hála. Hogy minden körülmény közepette hálas az apostol. Két évvel ezelőtt, egy megyei találkozónkon úgy fogalmaztam, hogy az embernek sokféle vitaminra van szüksége, de a keresztyén embernek legjobban a H-vitaminra van szüksége, ami a hálaadás jelenti. A keresztyén ember életében ott kell lennie a lélek hála-vitaminjának, a köszönet, az öröm, az elfogadás vitaminjának, a hálaadásnak, hogy Isten gondoskodott róla. Ez megjeleníti az élethez való hozzáállást is, hogy nemcsak a nyomorúságokat, bűnöket, buktatókat látom meg a világban, hanem hogy Isten megváltott Jézus Krisztus által, és ezért hálas az életem. „*Áldjad, lelkem, az URat, és egész bensőm az ő szent nevével! Áldjad, lelkem, az URat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!*” Ezt jelenti a hálaadás. Hogy nem felejttem el, Isten mennyi jót tett velem.

Erre bátorít bennünket Pál apostol, ahogy erre bátorította egy kusza világban a kolossébelieket is, hogy ne engedjük, hogy mindenféle tévmitások elvonják a figyelmünket Krisztusról. Koncentráltan figyeljünk oda Krisztusra, és vigyük magunkkal ezt a négy szót: meggyökerezvén, épülvén, hitben erősödvén, hálát adván! Így éljük az életünket a mi Urunkban! Ámen.

Nyilas Zoltán esperes

(Az igehirdetés elhangzott 2021. október 3-án a pomázi református templomban)

ÉRFALVY ZSOLT MÁ HOZZÁD SZÓL

Mit szólnál, ha azt mondanám,
Ma hozzád szól az Isten?
Úgy, hogy hallod, érted, látod,
Mint barátod, és belátod, Ő a minden.

Képes lennél azt gondolni ezután,
Ő, ez csak egy átlagos nap.
Vagy, hogy nincs is, nem létezett,
Majd kap a hazug pap.

Nem, mert ha csak csöndben szól is,
Szétfoszlik okoskodás, harag,
Árad a kegyelem és bizonyosság,
S csak szeretete marad!

Halld hát, hisz hozzád szól,
Előtted jár Urad,
Sosem hagy egyedül,
Nyitja már az utad.

Nincs a földön még egy név, amely annyira elterjedt és ismert lenne, mint Jézus Krisztus neve. Csaknem kétezer évvel ezelőtt hangzott el először, és azóta nem lehet sem elfelejteni, sem elnémítani. Itt sejtethetünk meg valamit az Isten Igéjének igazságából, amely így szól: „Felmagasztalta Őt az Isten, és ajándékozott neki olyan nevet, amely minden név fölött való” (Fil 2,9).

Sok nagy név volt már a földön, de ezek legnagyobb részét már elfelejtette az ember, csak kevesekét tartotta meg az emlékezet. De milyen hatalmas erő árad Jézus Krisztus nevéből! Ez a név kihívás minden ember számára, hogy vele szemben állást foglaljon. Vannak, akik gyűlölik és gyalázzák, megvetik és visszautasítják Őt, mások viszont félik, s ezeknél Jézus neve szeretetet, tisztet és imádatot vált ki. Vannak, akiknek igen nehéz ezt a nevet kimondani, mások számára viszont a legnagyobb boldogságot jelenti.

Kicsoda Jézus Krisztus?

Sokat írtak és beszéltek már róla. Teljes bizonyossággal mondhatjuk, hogy nem vallásalapító, nem is tanítómester magas erkölcsi célkitűzésekkel, nem is költő, aki gondolatait páratlan szépséggel és szellemi gazdagsággal fejezte ki; nem új világnézetet hozó idealista, aki meggyőződéséért végül az életét adta; nem népvezér, aki tömegeket toborozott, hogy megdöntse az államhatalmat, és aztán királyként egy földi nép élére álljon. Nem, Ő egyik sem ezek közül. Nem olyan a származása, mint más emberé, Ő öröktől fogva Isten Fia.

Azt olvassuk róla: „Őt voltam, amikor megszilárdította az eget, amikor kimérte a látóhatárt a mélység fölött. Amikor megerősítette oda-fönt a felleget, amikor felbuzogtak a mélység forrásai, amikor határt szabott a tengernek, hogy a víz át ne léphesse partját, amikor kimérte a föld alapjait, én már mellette voltam, mint kedvence, és gyönyörűségem voltam nap mint nap, színe előtt játszadozva mindenkor. Játszadoztam földje kerekén, és gyönyörködtem az emberekben” (Péld 8,27-31).

János evangéliuma így kezdődik: „Kezdetben volt az Ige” (Jn 1,1). Ő volt minden kezdet előtt. A Máté 3,17-ben pedig ezt olvassuk: „És íme, hang hallatszott a mennyből: Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.”

Az Atya Isten legdrágább kincse Ő, a szeretett Fiú. Ő általa és Őréa nézve teremtett minden. Ő az Atya szíve szeretetének középpontja. Mindazt, amit Isten teremtett, a Fiú által és a Fiúért teremtett; az embereket is, téged is, engem is. Ember el nem tudja képzelni az Isten atyai szívének fájdalmát, amikor megszületett Fiát odaadta, és a bűnbe esett emberért a golgotai kereszten megítélte. Az ember az engedetlensége által eljászotta Isten előtt az életét, és fölötte ott állt Isten ítélete – az örök halál. Isten azonban úgy rendelkezett, hogy szeretett Fia mentse meg az embert ettől az ítélettől. Már a Biblia első lapjain meg-

Amikor az Úr Jézus eljött a földre, azt mondták az angyalok: „Íme, nagy örömet hirdetünk nektek” (Lk 2,9). Minden idők legnagyobb örömét közlötték az emberekkel: Isten Fia eljött a földre, hús-vér testben, emberi formát öltve, és minden tekintetben olyan lesz, mint mi, kivéve a bűnt. Így járta végig a golgotai kereszthez vezető nehéz utat. Ott ment végbe minden idők fordulópontja, amikor Isten Fia a bűneinkért járó rettenetes ítéletet önként magára vette. Ő, aki soha bűnt nem követett el, akinek szájában csalárdság nem találatott, Ő, a bűntelen, bűnné tétetett értünk. Kik által? Az emberek által? Nem, Isten által. Az az Isten hajtotta végre helyettünk rajta az ítéletet, aki azt mondta: „Ez az én szeretett Fiam”. Emberi szív soha föl nem tudja mérni azt, mit jelentett Isten számára, hogy megszületett, szeretett Fiát ott a kereszten megítélje.

És azt sem képes fölmérni az ember, milyen nagy lelki nyomorúságot jelentett Jézus Krisztus számára a kereszten való szenvedés, hogy így kellett kiáltania: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?” (Mt 27,46). A bűnös ember soha nem lesz képes felfogni Isten szeretetének és irgalmának szélességét, hosszúságát, mélységét és magasságát, amely ott a Golgotán nyilvánult meg. Isten olyan alapot akart teremteni, amely a bűnös ember számára lehetővé teszi, hogy hozzá visszatérhessen, és vele békességben élhessen.

Nem többet és nem kevesebbet adott ezért oda Isten, mint szívének örömét és gyönyörűségét. Ekkora szeretet láttán az ember nem tehet mást, mint hódolva imádjaa az Istent. Az Úr Jézus életét adta bűneinkért, egész bűnös életünkért. Sőt, a bennünk lakozó bűn, e halált hozó betegségünk miatt Ő maga is bűnné tétetett, azaz Isten úgy ítélte meg Őt, mintha Ő lenne minden bűn forrása és okozója.

Az Úr Jézus műve tökéletes volt, és így eleget tett Isten szent-ségének és igazságának. Önként adta oda életét, mert van hatalma arra, hogy letegye, és hogy ismét felvegye azt. Ezért imádjuk és dicsérjük Őt mindörökké. Feltámadása jelenti a halál, a bűn és az ördög feletti győzelem pecsétjét és örök életünk alapját.

Miután elvégezte Istene és Atyja által rábízott feladatát, ismét elhagyta a földet, és elfoglalhatta helyét az Atya jobbán a mennyi királyi trónszéken. E mostani kegyelmi időben ott van, hogy mint főpapjuk és szószólójuk közbenjárjon mindazokért, akik helyettes áldozatát hitellel elfogadták. Övéit azonban nem hagyta magukra ebben a világban. Nekik ajándékozta Szent Lelkét, és ezzel széles e világon összekötötte mindazokat, akik az Ő nevében hisznek. A Szent Lélek az, aki a hívőket ezen a világon erősíti, bátorítja, fölemeli, helyreállítja, visszatéríti, meggyógyítja, egybeszerkeszti és kintásra buzdítja. Gyengeségükre való tekintettel az Atya trónusánál az Úr Jézus szüntelenül esedezik – mint főpap – értük. De szószólójuk is az Atyánál, ha megbotlanak, ha eltévelyednek, vétkeznek, ha hűtlenség és engedetlenség megrontják az Atyával való közösségüket. Szent Lelke azonban arra is törekszik, hogy a meg nem tért embereket itt e világban meggyőzze bűneikről. Megindítja az emberek szívét és lelkiismeretét, amikor Igéjét olvassák és hallgatják, hogy felismerjék, kik és mik is ők valójában, és mire van szükségük, hogy Isten ítélete elől megmeneküljenek.

Soha senki nem hivatkozhat majd arra, hogy nem tudta, kicsoda Jézus Krisztus, miért szenvedett és halt meg, és hogy mit kíván Isten minden embertől. Isten ma még személyválogatás nélkül minden emberhez kegyelmével fordul. Még nyitva áll a kegyelem ajtaja, belépni rajta azonban mindenki csak egyedül tud: de nem holnap, mert csupán ma van az üdvösség napja.

Mit jelent az Úr Jézus holnap a hívők számára?

mondja Isten a csábítóknak, a Sátánnak: „Eljön az, aki a fejedre tapos” (1Móz 3,15). Az Ószövetség sok helye tanúskodik arról, hogy eljön az Úr Jézus, és békességet szerez az ember és az Isten között. Megjövendöli, hogy szűztől fog születni, melyik városban történik ez majd, és miért kell eljönnie, mi lesz a sorsa és mit fognak itt a földön az emberek vele tenni.

Azért jön majd, hogy Istent dicsőítse, a Sátán hatalmát megtörje, és kibékítse az embert Istennel.

Vágyakozva várja, hogy a gólgotai kereszt szenvedéseinek jutalmával mint mennyei Vőlegény bevezethesse menyasszonyát (a Gyülekezetet) a dicsőségbe, hogy megünnepelhesse vele a Bárány menyegzőjét.

Amikor az Úr Jézus eltávozott e földről, megígérte, hogy visszajön majd, hogy övéit elvigye a hit világából a látás világába, az örök békesség hajlékaiba. Mint a kegyelemnek, szeretetnek és irgalomnak Istene már nem teszi lábát többé erre a földre, amelyről annyi ártatlanul kiontott vér kiált az ég felé. Amikor fölkel majd az Atya királyi székéről, akkor a gólgotai kereszt valamennyi megváltottja Őelébe ragadtatik majd a levegőébe. Velük együtt vonul be a dicsőségbe, hogy soha többé el ne szakadjon tőlük.

Mit jelent az Úr Jézus holnap a természeti, a hitetlen ember számára?

A Bibliában olvashatjuk, mit mondott arról az időről, amikor majd bezárul az ajtó: „Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket” (Mt 25,12) „Vessétek ki a külső sötétségre; ott lesz sírás és fogcsikorgatás” (Mt 22,13).

A kegyelem ajtaja immár közel kétezer éve nyitva áll. Az Úr Jézus igen nagy árat fizetett minden egyes lélekért, és mérhetetlen a türelme eddig mindazokkal szemben, akik elutasítják kegyelmét.

De nemsokára bezárul a kegyelem ajtaja, és akkor mi lesz? Az Úr Jézus ma még Szabadítód, de holnap már ítélő Bírád lesz. Ma még kegyelem, holnap ítélet; ma még szabadulás, holnap örök büntetés; ma még örök élet, holnap örök kárhozat, örök halál. Isten senkit sem kényszerít. Önkéntesek lesznek a mennyben, és önkéntesek a pokolban, mindenki szabadon dönthet.

Az Atya az Úr Jézusnak adta át az ítélet végrehajtását. Ő mindent megtett, hogy az embereket ettől megóvja. Eljön a pillanat, amikor majd minden térdnek meg kell hajolnia Őelőtte; azok, akik a mennyben, a földön vagy a föld alatt vannak, és mindenki kénytelen lesz elismerni, hogy Jézus Krisztus Úr. Ő kész volt ebben az időben magára venni a keresztet, s ezáltal tökéletesen megdicsőítette Istenét és Atyját, és megpecsételte a Sátán fölött az ítéletet. Az elveszett, bűnös emberért állt ki a gátra. Isten pedig véghezviszi örök tervét gyermekeivel, a meg nem tért emberekkel, ezzel a földdel és a Sátánnal, a bűn okozójával.

A hívők előre tekintenek, és vágyva várják azt az időt, amikor majd Isten háza tökéletesen felépül, amikor az utolsó kő is a helyén lesz. Akkor majd az Úr Jézus Krisztus ítéletet tart mindazok fölött, akik nélküle éltek. Akkor föllállítja ezeréves békebirodalmát az ítélet által megtisztított földön, oda azonban csak azok léphetnek be, akik elismerik az Ő uralmát. Azután, az ezer év elteltével, a Sátán újabb eltévlyítése miatt a bűnnel terhelt föld többé nem tisztul meg, hanem tűz által megsemmisül, és következik az ítélet a nagy fehér királyi trónszék előtt (Jel 20,11), és közvetlenül azután az Úr Jézus átad minden hatalmat Istenének és Atyjának.

Akkor az új földön az az állapot fog uralkodni, amelyet Isten öröktől fogva rendelt, és amely messze felülmúlja azt, amelyikben az első emberpár a bűneset előtt élt. Akkor majd Isten lesz minden mindenkiben, és az emberek között lakozik. „Íme, az Isten sátora az emberekkel van” (Jel 21,3).

Akkor majd Isten lesz minden imádat középpontja, mert Fiának odaadása az embert visszavezette az öröktől fogva Istentől rendelt állapotába. Jézus Krisztus neve, amelyet ma még gúnyolnak és megvetnek, akkor majd minden boldogság teljességét jelenti.

Akkor ismerjük fel majd igazán a név teljes gazdagságát. („Vetés és Aratás” 18. évfolyam 4. szám) ■

Pomázi Német Nemzetiségi Általános Iskola:

Hétfő:	Péntek:
2. tanóra – 5.osztály	1. tanóra – 4.osztály
3. tanóra – 6.osztály	2. tanóra – 1.osztály
4. tanóra – 7.osztály	3. tanóra – 2.osztály
5. tanóra – 8.osztály	4. tanóra – 3. osztály

Pomázi Mátyás Király Általános Iskola:

Kedd:	Csütörtök:
3. tanóra – 1.osztály	3. tanóra – 5.osztály
4. tanóra – 3. osztály	4. tanóra – 6. osztály
5. tanóra – 2.osztály	5. tanóra – 7.osztály
6. tanóra – 4. osztály	6. tanóra – 8. tanóra

Sashegyi Sándor Általános Iskola, Gimnázium és Rendészeti Szakközépiskola:

Kedd:	Szerda:
1. tanóra – 6.osztály	1. tanóra – 2.osztály
2. tanóra – 8.osztály	2. tanóra – 1.osztály
	3. tanóra – 4.osztály
	4. tanóra – 3.osztály
	5. tanóra – 5.osztály
	6. tanóra – 7.osztály

Szentendrei Barcsay Jenő Általános Iskola Csobánkai Tagiskolája:

Csütörtök:
2. tanóra – 1.osztály
3. tanóra – 2. osztály
4. tanóra – 4.osztály
5. tanóra – 5. osztály

Konfirmációi órák:

Péntek 16.00 kiskaté

Péntek 17.00 nagykaté

Óvodák:

Pomázi Hétszínvirág Óvoda: kedd 15.30

Pomázi Mesevár Óvoda: csütörtök 15.30

Csobánkai Óvoda: szerda 15.30

(Pomázon a Mesevölgyi Óvoda,
Napsugár Óvoda: egyeztetés alatt)

Áldás békesség! Nagymamám elvesztése kapcsán helyezte Isten a szívemre ezt a bizonyágtételt.

Tudtam, nagyon beteg és idős. Vélem élt, amíg engedte az Úr, én ápoltam. Ő volt az egyetlen élő hozzátartozóm. Apukám édesanyja. Mindössze hét hónappal élte túl nagypapámat.

A háziorvos közölte, készüljek a legrosszabbra. Az Alzheimer kór elhatalmasodott rajta, napok alatt romlott az állapota. Szinte gyermekké változott, akit etetni, itatni kellett. Igyekeztem szeretettel, alázattal tenni, amire Isten elhívott. Hisz eddig Mama fogta a kezemet, most Jézus azt a feladatot adta, hogy én gondoskodjak róla. De lehet-e egyáltalán a legrosszabbra készülni? Erre csak és kizárólag Isten tud felkészíteni, a veszteség terhének hordozásában megerősíteni. A gyülekezetben sem beszéltem erről, egyedül lelkipásztoraim tudtak róla. Igyekeztem az Úr segítségével kellő alázattal, szeretettel viszonyulni a helyzethez. Félttem minden egyes perctől. Arra kértem Jézust, adjon gyógyulást, de legyen meg az Ő akarata!

Utolsó heteit kórházban töltötte. A pandémia miatt látogatni nem lehetett, a kórházba kerülése napján láttam utoljára. Két hétre rá hunyt el. Épp a Margit-szigeten sétáltam, imádkoztam magamban, amikor kaptam telefonon a hírt: meghalt a Mama. Akkor tudatosult bennem: Istenen kívül senkim se maradt. Hirtelen azt sem tudtam, merre tovább? Mit tegyek? Emlékszem még egy locsolótömlő is eltalált, mintha az Úr azzal üzent volna: „Kelj fel, és járj!”

Tudtam, ezen csak Krisztus segítségével mehetek át. Milyen törekenyek vagyunk mi emberek! Egyedül a hit segíthet abban, hogy ne törjünk össze teljesen.

Bennem is felszakadt minden lelki seb. Előzőleg már három családtagomtól búcsúztam el. A lelkem sérülékenyebb lett, olyan, mint a háborgó tenger, amely nem bír megnyugodni. Másnak kellett figyelmeztetnie, hogy bár most megint elment egy generáció, de nekem ott van a legnagyobb segítségem, akiben lecsillapodhat a lelkem. Igaza lett! Imádkoztam: adjon Isten könnyebbséget, enyhítse a fájdalmamat. „Én az Úr vagyok, a te gyógyítód” (2Mózes 15,26). Ezt csak az érti, aki átélte már hasonlót, de legjobban az Úr érzi át. Ő

„Amikor erőtlén vagyok, akkor vagyok erős” (2Kor 12,10)

látja erőtlenségünket, gyengeségünket. Szabad Isten előtt sírni! Hiszem, hogy az Úr békét és megnyugvást ad az Őt segítségül hívó emberek, mind lelkileg, mind testileg. „Az igazak segítséget kapnak az Úrtól, erőt a szükség idején” (Zsolt 37,39).

Hiszem azt is, hogy ez Isten által valaminek a kezdete. Hálát adok az Úrnak lelkipásztoraimért és a gyülekezetért is! Most már egyedül az Úr maradt nekem és a gyülekezet. Pintér Béla „Ő a minden” című dala nagyon megvigasztalt: „Nincs más cél, és nincs más út, nincs más kéz, mi értünk nyúlt. Ha szomjas vagy, nincs más kút. Jézus az egyetlen!”

Czigány Judit

REGIUS JUDIT BIZONYÁGTÉTELE

„Minden oldalról körülfogtál (URam), kezedet rajtam tartod” (Zsolt 139,5)

Regius Judit, tősgyökeres pomázi vagyok. Templomunkban volt a keresztelemlő, majd itt konfirmáltam 1973-ban. Felhőtlen gyermekkorom volt, a keresztyén értékrend szerint neveltek és neveltettek szüleim, természetes volt számomra, hogy vasáponként az Isten házában vagyunk. Szombaton, az utolsó órában tartotta Demeter József lelkipásztor úr a hittant (akkoriban szombaton is volt tanítás); az ismert ó- és újszövetségi történeteket megtanultuk.

Tudtam, hisz tanultam, hogy Isten úgy szerette a világot, hogy az Ő Egyszülött Fiát adta értünk. Húsz éves koromig. Akkoriban Máté evangéliumát olvastam újra. Jézus szenvedéstörténetét egészen máshogy éltem meg, zokogásban törtem ki, hogy Isten feláldozta értünk a Fiát. Aztán hála töltött el – hát tényleg ilyen sokat jelentünk, jelentek én is az Atyának? Jézus Krisztus a Megváltóm, a Közbenjáróm nekem is!

Persze, még sokáig voltak olyan álmaim, amik hiú ábrándnak bizonyultak – de az nem az én utam volt. Amit kaptam Istentől:

meghallgatni a másikat, meglátni a legkisebben is a legnagyobbat, segíteni azokon, akik rászorulnak, háttérben maradni. Hiszem, tapasztalom az imádság erejét. És érzem azt a mérhetetlen szeretetet és erőt, amit a legnagyobb fájdalom elviseléséhez is kapunk.

A munkám szolgálat, immár 33 éve a református egyházban. Akkortájt kaptam ezt az igét: „szolgálatodat teljesen betöltsd” (2Tim 4,5b). Előbb az egyházkerületi gyűjtemények (könyvtárak, levéltárak, múzeumok) szakmai felügyeleti szervéhez kerültem, majd később, ezzel párhuzamosan a Confessio szerkesztőségében is kaptam feladatot. Igyekeztem úgy élni és szolgálni, hogy az Istennek tetszen.

FÜLE LAJOS NEM HIÁBA

Szemet adtál,
hogy meglássam a másik embert.
Fület adtál,
hogy meghalljam a panaszát is.
Lábat adtál,
hogy sorsos útján elkísérjem.
Kezet adtál,
hogy elestében fölemeljem.
Szívet adtál,
hogy befogadjam és szeressem.

Nem hiába
ajándékoztál meg ezekkel.
Buzdíts, URAM,
hogy használjam és megköszönjem.

„Áldott az Úr! Napról napra gondot visel rólunk szabadító Istenünk. (Szela.)” (Zsoltárok 68,20)

■ Az elmúlt nyáron elég viharos volt időjárásunk. Az én életemben is viharként csapott le július elején egy nagyon váratlan és fájdalmas betegség.

Azóta már többek előtt ismert, hogy tüdőembóliát kaptam.

Esetemben ez több napon át húzódozó állapot volt, aminek a nagy részét lábon hordtam ki.

Iszonyatos testi fájdalmaim voltak, mire a Honvéd Kórház sürgősségi osztályára kerültem. Már megint szinte az utolsó pillanatban! Hiszen mire odakerültem pillanatról-pillanatra egyre rosszabb állapotban voltam, zuhant össze a keringésem. Nagyon megdöbbenett, hogy hirtelen több orvos és ápoló ugrált körülöttem szinte kapkodva, hogy kiderítsék a problémát és segíteni tudjanak rajtam. Korábban ilyen helyzetet csak TV-képernyőn láttam a Vészhelyzet című sorozatban, most pedig egy pár óra erejéig én lettem a „főszereplő”.

Nagyon elveszettnek tartottam magam a fájdalmakban, mert akkor már egyszerű dolgokat sem tudtam megcsinálni. Nem mertem levegőt venni, mert minden légvétel nagy fájdalommal járt. Vagy nem tudtam egyik kezemet a másikhoz emelni. Ott szembesültem azzal, hogy még imára sem tudom kulcsolni a kezeimet. Ezek után gondolatban próbáltam szólni az Úrhoz, de egy idő után már az sem ment. Éreztem, hogy már gondolkodni sincs erőm. Becsuktam szemeimet, és attól kezdve valamiért mindig egy mondat járt a fejemben: „Szememmel mindig rád vigyázok, rád gondot tartok.” Utólag már tudom, hogy a mi Urunk üzenete volt ez nekem abban a helyzetben. (Egyébként ez a mondat az énekeskönyvünk 32. zsoltárában van benne.)

Este 9 órától éjjel 2-ig voltam a sokkalanítóban, ahol alapos emberi segítség mellett Isten megőrizte életemet. Éjjel 2 óra után kerültem fel az osztályra. Reggel kiderült, hogy két idősebb néni a szobatársam. Nem volt nehéz helyzetem, mind a kettőjüket Irénkének hívták. A két Irénke néni teljesen ellentéte volt egymásnak: az egyik állandóan elégedetlen; a másik egy csöndes, alázatos gödöllői református néni volt. El voltam keseredve, mert három napig nem szállhattam le az ágyról, és a legnagyobb melegben mindkét lábam combig be volt fáslizva. Bevallom, nehezen viseltem ezt a helyzetet.

Aztán Isten embereken keresztül sietett hozzám fájdalmamban! Rengeteg hívást, üzenetet, ígét, imádságot, törődést kaptam családomtól, gyülekezeti tagjainktól, lelkészársainktól, más gyülekezetek tagjaitól, gondnokoktól, esperes társaktól, püspök úrtól, Végh Tamás bácsitól. Minden egyes imádságért, szóért hálás vagyok! Megtapasztalhattam, hogy embereken keresztül sugárzott át rám a szeretet.

Hiszem, hogy abban a kórteremben, azokban a napokban semmi nem történt Isten jelenléte és kegyelme nélkül. Többször megtapasztalhattuk már, hogy nincs olyan helyzet, ahol Isten ne lenne velünk. Ahol az Ő szava szól, ott mindig történik valami.

„...testvéreket találtunk...” Ez volt július 5-én a Bibliaolvasó kalauz szerinti napi ige magyarázat: „Óriási élmény és semmihez sem hasonlítható öröm, amikor valaki egy megpróbáltatásokkal terhelt időszak után, már feladva azt a reményt, hogy valami jó is jöhet, egészen váratlanul olyan élményben részesül, ami feledtet minden korábbi gyötrelmet. Csodálatos dolog idegen környezetben is testvérekre találni, és mások számára testvérré válni.” Ezt olvasom, miközben szobatársam, Irénke néninek jött a hír otthonról, hogy amíg ő a kórházban kapja az infúziós kezelését, a férje egy másik kórházban meghalt. Ott voltunk testvérként egymásnak. Odaült az ágyamhoz, és sírva együtt imádkoztunk. Amikor befejeztük az imádságot, hallottam, hogy a telefonomra üzenetem jött. Az egyik lelkészársunktól a következő ígét kaptam: „Mert én, az ÚR vagyok a te gyógyítód.” (2Mózes 15,26) Csodálatos megerősítés volt abban a pillanatban. Mert hogy is van ez? Megsebez, de be is kötöz!

Egyik nap, amikor a lábaimat kezdték vizsgálni – mert azt gondolták, hogy onnan indult el a rögzképződés – azt az ígét kaptam egy testvéremtől, hogy „Nem engedi, hogy lábad megtántorodjék, nem szunnyad őriződ. Megőriz az ÚR jártodban-keltesben, most és mindenkor.” (Zsoltárok 121,3. 8) Azóta már kiderült, hogy a lábaimmal nincs probléma, ott a keringés jól működik. Hát, nem ezt az ígéretet kaptam? Az Úr megmondta, hogy így lesz!

Másik nap megint jött az ige: „Bizony nem szunnyad, nem alszik Izrael őrizője. Az ÚR a te őriződ, az ÚR a te oltalmad jobb kezéd felől.” (Zsoltárok 121,4-5) Aznap a kezelőorvosom elmondta, hogy az volt a szerencsém, hogy a tüdőm jobb oldalában csak a mellékereket érintette az embólia, a főereket nem. Nem! Ez nem szerencse volt! Az én Uram volt ott velem, és vigyázott rám!

A kórházi napjaimat sok-sok ígével töltötték meg a testvérek. Szívem szerint egy jelképes virágcsokorba kötném össze azokat az ígéket, amiket a lelkem mélyére helyeztetek! Még most is megmagyarázhatatlan számomra az emberek személyessé váló szeretete és Isten személyessé váló kegyeleme.

Feltettem a kérdést magamnak, hogy mit akart ezzel Isten üzeni nekem. Előbb a nehézségeket adta, összetört, utána pedig a túlradó szeretetet kaphattam.

Miután a kórházból kiengedtek már a nyári szabadságunkra készültünk. Szabadságunk idején elmentünk a hatvani gyülekezet istentiszteletére. Dr. Tatai István szolgatársunk szolgálata arról szólt, hogy a megtört szívből lesz a hálás szív. Ott értettem meg, hogy össze kellett tömnie a szívemnek ahhoz, hogy hálás lehessen az emberi és Isteni szeretetért. Azon az istentiszteleten kaptam még egy írott imádsá-

got, amely így szól: „Bízzál Istenben, mint Atyádban, azzal a legmélyebb bizonyossággal: Atyám mindent tud, mindent jól tesz! Atyám jó! Atyám szeret engem!”

És, Ti írtatok nekem: „Kedves Andrea! Sok kaput nyisson Neked még Isten, s el ne bontsa a meglévőket!”

Én írom nektek: Isten nyitott nekem új kaput, ismét kiemelt egy veszélyes, gyötrelmes bajból! Kiemelt és megajándékozott sok-sok emberi szeretettel és önmagával is! Köszönöm mindenkinek a szeretetét! Hálás a szívem értetek!

Kedves testvérek! Tanévnitő istentiszteletünkön most nem a Bibliaolvasó kalauz szerinti igét hallottuk, hanem azt a történetet, ami a gyermek-istentiszteleten soron következik, hiszen most együtt vagyunk a templomban felnőttek és gyermekek.

Biztosan sokunknak ismert a történet, amit Saul/Pál megtéréseként szoktunk nevezni. Most, amikor új tanévet kezdünk, és az is kérdés hogyan kezdődjön illetve folytatódjon gyülekezeti életünk a járvány harmadik hulláma után, arról hallunk Isten ígéréből, hogyan kezd Isten újat Saul életében, és hogyan kezd Isten újat az én életemben.

Az új, ami Saul életében kezdődik, teljesen új. Nem arról szól ez az új, hogy kicsit jobb leszek – magunkra gondolva: kicsit többet tanulok ebben a tanévben, kicsit jobban végzem a munkámat, vagy picit többet imádkozom majd –, nem ennyiről van itt szó. Nem egy kis változás, nem kis toldozás-foltozás, amiről itt olvasunk. Nem arról van szó, hogy kicsit meg kell javulnia Saulnak. Jézus teljesen újat kezd az életében.

Új fordulatot vesz az élete. Így is szoktuk nevezni ezt: pálfordulás. Róla kapta a nevét a szólás, amikor valakinek gyökeresen megváltozik az élete, gondolkozása. 180 fokos fordulat történik.

Azt is látjuk, hogy ezt a változást nem Pál kezdeményezi. Krisztus teszi vele. Ő állítja meg az úton, és egyben beállítja az Ő szolgálatába. Jézus szeretne bennünket is formálni, megváltoztatni.

Milyen ez a nagy változás? Hogy történik?

Saul azt gondolta magáról, ő jó úton van, jót cselekszik. Nem tudom, ha feltenném a kérdést, ki mondaná azt magáról, hogy alapvetően jó ember vagyok, megfelelek Istennek, jól cselekszem a dolgomat? Saul így gondolkozott magáról: azt csinálom, ami szerintem Isten akarata, amit szerintem Isten helyesnek tart. Mivel azt gondolta, Jézus egy hamis tanító volt, aki Istennek tartotta magát, és az ilyen hamis tanítót, istenkáromlót illetve a követőit üldözni kell, el kell fogni. Azt gondolta, ez a helyes: elfogni Jézus tanítványait. De sokan vannak ma is, akik azt gondolják, velem minden rendben, azt teszem, ami helyes. Jó, néha picit hibázok, de alapvetően jól teszek mindent. És nem látják, nem látjuk, hogy nem helyes Isten szemében, amiket teszek.

Az elmúlt napok egyik kiemelkedő híre volt, hogy egy tizenhat éves fiút olyan sokat csúfoltak, bántottak szavakkal az osztálytársai, ismerősei, hogy azt gondolta magában, elég az életemből, legyen ennek vége. Öngyilkos lett. És nem gondolták az osztálytársai, hogy mit okoznak benne a szavaik. Hogy az olyan nagy baj lenne. Csak picit poénkodunk a másik kárára, csak mondunk egy-két vicces szót a másik kárára. Miért ne? Nem olyan nagy dolog ez! – gondolják. Milyen súlya van mindennek, amit a hétköznapiakban csinálunk, amikre azt mondjuk: nem olyan nagy baj! De igen, baj. A Biblia szavával: bűn. Nem gondoljuk, nem értjük, hogy a rossz, az rossz, vagy ha sejtjük is, de kimagyarázzuk. Saul nem gondolta, hogy rossz, amit tesz. Saul azt gondolta, az a helyes, hogy el kell fogni Jézus követőit, Jézus pedig megállítja Sault ezen az úton, ahogy megy Damaszkusz felé ezzel a céllal. Állj! Miért üldözöl engem? – kérdezi Jézus. Miért üldözöl engem? Mi bajod van velem? És Saul nem kezd el magyarázkodni, hogy nem is téged üldözlek, csak a követőidet. Csak egyszerűen ledöbben. „Ki vagy te, Uram?” „En vagyok Jézus, aki te üldözöl.” Jézus megállította, nem engedte, hogy tovább menjen addigi tervével az úton, és szolgálatába állította.

Biztos ismerünk olyan embert, akinek nagyon megváltozott az élete. Aki nagy mélységben volt, de Jézus belépett az életébe, változást hozott a számára. Például valaki alkoholista volt, tönkretette a saját és családja életét, de Jézus szabadulást hozott az életébe, kihozta életét az alkohol fogságából, ahogy ezt elmondhatják a gyülekezettinkben működő

dó kétkereszt csoport tagjai is. Az ilyen emberek szüksége van a nagy változásra. De bizonyára vannak köztünk sokan, akik úgy érzik, nem kell ekkora változás az életünkbe, mert nem vagyok ilyen mélységben. Járunk templomba, hittanórára, nem vagyunk olyan rossz emberek, miben kellene annyira változunk, mint itt Saulnak kellett. Olyan az életünk, hogy nem kell 180 fokos fordulatot vegyen az életünk. Ha nem vagyunk ilyen mélységben, akkor nem kell megtérnünk? Hogy van ez? Miből kell megtérjek? Talán sokakban úgy is felmerül a kérdés, hogy ha nem volt ilyen nagy változás, nagy fordulat az életemben, akkor nem tértem meg? Mit vár tőlem Isten?

De ahogy Jézus megállítja Sault: „miért üldözöl engem?”, úgy megállít minket is életünkben: Miért üldözöl? Mi a bajod velem? Miért nem engem szolgálsz? Saulnak az volt a legnagyobb baja, hogy nem Jézus oldalán állt. A többi már abból következett. Nekünk is csak ennyi a kérdés: Kinek az oldalán állsz, kit követesz? Csak ennyi, és a többi már ebből következik életünkben. Ismerünk több olyan történetet, ahol az a fő kérdés: kinek az oldalán állsz! Kinek a csapatában vagy? Az ötödikesek olvasmányának, a Pál utcai fiúknak is ez az egyik fő kérdése: Kinek az oldalán állsz, kinek a csapatában vagy? Pál utcaiak vagy vörösingesek? Nagyon leegyszerűsítve ennyi a kérdés, a többi (hűség és árulás, harcok...) már ennek következményei. Vagy egy focimeccsnél is ez a kérdés: Kinek szurkolsz, kinek az oldalán állsz? Az iskolában, az osztályon belül is szoktak lenni kiscsoportok, klikkek, bandák. Ott sem mindegy, melyik bandához, kik közé tartozol.

Tanévnitő istentisztelet - 2021. szeptember 12-én

És ez meghatározza az osztályon belüli jelenlétet. Saullal ez volt a legfőbb baj. Nem Jézus csapatában volt. Jézust az ellenségének tartotta, és aszerint is cselekedett.

Miért nem az én oldalamon állsz? Ez Jézus kérdése. Miért nem engem szolgálsz? Az a lelkesedés, az az erőbedobás, amivel Saul Jézus követőit el akarta fogni, azt miért nem Jézus szolgálatába állítja? Mindaz, amit teszel, azzal mind miért nem Jézust szolgálod? Mennyi energiát fektetsz hiábavaló, értelmetlen, lényegtelen dolgokba? Amivel helyette Jézust szolgálhatnád. Van-e olyan dolog az életedben, amibe befektetsz sok lelkesedést, rászánsz sok időt, és utólag azt mondd, semmi értelme nem volt, kár volt, az nem Isten útja volt az életedben? Miért nem teljes erőddel Jézust szolgálod?

Jézus így állítja meg Sault abban, hogy elfogja Jézus követőit. Kivonja őt három napra a forgalomból, mert megvakul, nem tud semmit tenni. Állj meg, és gondolkodj el! Eddig Saul azt gondolta, azt tesz, amit akar, amit jónak lát. Eddig ő irányította az életét. Most három napig vak és kiszolgáltatott. Most nem tehet meg akármit. Annak van ideje, hogy átgondolja az életét. „Gondolkodj el, és állj be az én szolgálatomba!” – ezt értette, tapasztalta meg Jézustól. Ez kellett akkor Saulnak. Nem tudom, neked mi kell ahhoz, hogy beállj Jézus szolgálatába, de róled is ezt kéri az Úr.

És az sem véletlen, hogy Jézus pont Sault választotta ki. Azzal, amilyen Saul élete addig volt, amilyen volt a múltja, amilyen a jelleme, azzal tudta Saul Jézust jól szolgálni, Jézusnak pont egy ilyen emberre volt szüksége a miszióhoz, csak meg kellett őt állítsa a damaskuszi úton, és ellenségéből tanítványává tette. Saul félig római származású volt, megvolt a római állampolgársága, így ennek minden előnyével tudott közlekedni a Római Birodalomban, és félig zsidó származású volt. A legjobb zsidó, farizeusi iskolát végezte el. Az akkori legjobb hitoktatóhoz, professzorhoz, Gamálielhez járt iskolába. Mindent tudott az akkori Bibliából, az Ószövetségből, ismert minden tanítást, szokást. Mindezekkel a tudásával, képességével, lehetőségeivel akarta és tudta őt használni Jézus a misszióban.

Jézus téged is használni akar az ő szolgálatában. Úgy, ahogy vagy. A múltaddal, a képességeiddel, a tehetségeddel, a lehetőségeiddel. Azzal, amiben ügyes vagy, amit szeretsz csinálni. A személyiségeddel, amilyen vagy – akár csendes, visszahúzódó vagy, akár könnyen lelkesedő, temperamentumos. Állj be Jézus szolgálatába, azzal, aki vagy, ott, ahol vagy, ahova állít téged! Az iskolában, az osztályban, a munkahelyeden, a családban...

Ahogy Jézus megállította Sault, most minket állít meg, hogy elgondolkodj: Őt szolgálod-e mindenestől?

Állj be az Ő szolgálatába, és Ő nagyszerű dolgokat fog veled és általad végbeinni! Így legyen! Ámen.

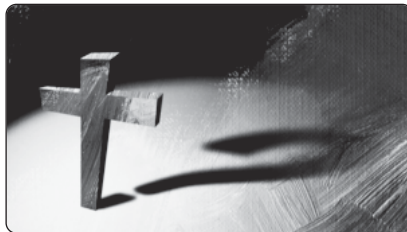
Stift János b. lelkipásztor

(Az igehirdetés elhangzott 2021. szeptember 12-én a pomázi református templomban) ■

ÉLE + KÉRDÉSEK

Hívó életben jelentős változást jelentett a korábbi „Keresztkérdések” sorozatok. Ezekben az alkalmakon kezdtünk ismerkedni a mi Atyánkkal és Fiával Jézus Krisztussal, természetesen a Szentírás alapján. Az ismerkedés során jó közösség alakult ki a résztvevők és az „oktatók” között is. Mindegyik sorozat végén felmerült az igény a folytatásra, de ez a legtöbbször több év kihagyással történt meg. Tavaly jelezte eseperes úr az újabb alkalmat „Életkérdések”

címmel, amely a pandémia miatt azonban elmaradt. Ez év szeptember 9-én végre minden akadály elhárult a hét részes sorozat elindítására.

Kíváncsian mentem feleségemmel az első csütörtök estére. Ez számomra meglepetéssel kezdődött. Nem csak a nagy létszám, hanem annak összetétele is. Talán fele-fele arányban voltak régi és új arcok, fiatalabbak és tapasztaltabbak. Az első alkalom főként az ismerkedés jegyében telt el. A rövid bemutatkozást ki kellett egészíteni egy rövid válasszal: Ki mit vár Istentől? Az Istennel való ismerkedés, szeretet, békeség, egymás elfogadása válaszok mellett többen is megfogalmazták nagy fájdalmukat: szeretnék, hogy családjukban minél többeket – párjukat, gyermeküket – megérintse, elhívja Isten.

Egy este „programja” egy rövid – kb. tíz perces – film vetítésével kezdődött. Ennek végén interaktív beszélgettünk róla. Ezt egyik lelkipásztorunk témához illő 15-20 perces prezentációja követte, hozzászólásokkal tarkítva. A feszes program ezután két csoportban folytatódott. Itt egy munkafüzet segítségével egy-egy igeszakaszt beszéltünk át kötetlenül a munkafüzet és általunk felmerült kérdések alapján. Az este közös imádsággal zárult.

A jelen írás elkészítéséig eltelt négy estén a következő témákkal foglalkoztunk: „A jó

Isten”, „A hűséges Isten”, „A bőkezű Isten”, „A szabadító Isten”.

Eloolvassa ezeket a címszavakat, egy is elég lenne egy egész sorozatra, nem másfél órás feldolgozásra. A csoportos foglalkozásokon néztem az „új” arcokat, élveztem frissességüket, közvetlenségüket, hogy nem beszélnek „reformátusul”. A tizenöt évvel ezelőtti magamra emlékeztetett. De ezt az együttélést nem lehetett kiaknázni, mert az erre adott 25-30 perc nagyon gyorsan elrepült. Ezért a harmadik alkalomra az fogalmazódott meg bennem, hogy bizonyos dolgokon változtatni kéne. (Ezt egyre több világi területen is így érzem, és be akarok néha kérés nélkül is avatkozni.) Ezért előre felkészültem a következő anyagból, hogy majd a csoportos foglalkozáson reform-javaslatokat tegyek. Ekkor jött az **Isteni beavatkozás**: eseperes úr elfoglaltsága miatt a harmadik alkalmat *Stift János* tartotta meg. Az alkalom kezdetén, a projektor beállítása közben beszélgettünk arról, hogy mivel János egyedül van, nincs, aki a másik csoportot moderálja. Hát eljött az én időm – **gondoltam** –, majd én besegíték. Csak ez **nem az én tervem, hanem Istené** szerint alakult. Ugyanis nem azt a csoportot kellett vezetnem, akikkel eddig együtt voltam, hanem a másikat, az eseperes úrét. Az ő csoport-metodikájukat nem ismertem, sőt az emberek jó részét sem. Így maradt a nehezebb része a dolognak, nem kritizálni, hanem

hátralépve, azzal a reménységgel, amit Áron kapott a szóláshoz, levezetni a beszélgetést. Istené legyen a dicsőség!

A hátralévő három alkalom: „A gondoskodó Isten”, „Az életet adó Isten” és „Az örömteli Isten”.

Biztos vagyok benne, hogy a sorozat végén elmondhatjuk majd: nagy segítséget jelentett a hitben való meggyökeresedéshez, növekedéshez és reménység szerint a gyümölcssterméshez.

Róna Péter ■

**SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA
HIT ÁLTAL**

Úgy szaggatta szét szívemet a bánat,
mint szél tépi, szántja az égig érő fákat.

Úgy csordult bennem az oszthatatlan öröm,
mint forrás vize csordul egy elkoptatott kővön.

Élhettem fény és árnyék váltakozásában,
s útközben Hozzád mindig hazavágytam.

A KERT

Láttam a kertet, mert megmutattad.
Körülölelték rojtos fellegek,
mint szélfúttá reggelen rejtek el a hárs
zegzugos álmait a falevelek.

Földig hajolva keresem azóta,
ágak és törzsek roppant menetén.
Égi barázdák sűrölták arcomat,
kéklőn, fehéren és ébenfeketén.

Mint ecsetvonás, mit megőriz az ég,
mielőtt mélységes álmába zuhan,
úgy látom magamban a kertet:
lényem legmélyén fényvel írva van.

Rigókat követek csöndek szárnyain,
és harangzúgás minden messzeségem,
de látom a kertet, mert megmutattad,
az idők hajnalán, valamikor, régen.

**MAJD VIGYÉL
MAGADDAL**

Majd vigyél magaddal,
mintha tenyerén vinne az esti szél,
s aki megtart e végtelen tenyerén,
Uram, majd az is Te legyél.

Szórjad fűrtjeim a csönd tavába,
hol tavirózsák fürdetik arcukat,
s e csillagtalan éjszakában
majd magadban lásd,
s láttasd meg az utat.

S ha reggel jó, félénken érkezik,
mint puha lépteken aprócska vadállat,
nagy, bátortalan szemeimben
Te érezd meg, ami olykor még fájhat.

S majd vigyél magaddal. Túl az életen,
hol átélhettem megannyi órát,
ahány fény csillan fel homokszemekem,
vigyél az alkonyokon is át.

Hang szól, távoli harangdal.
Kérlek, majd Te vigyél magaddal.
Látom, már kél az esti szél...
de a kapu fehér lesz,
hiszem, hogy hófehér.

**MINÉL KÖZELEBB ISTENHEZ,
ANNÁL KÖZELEBB EGYMÁSHOZ**

**Tanári áhítat a Szentendrei
Református Gimnáziumban**

Ekkor odament az írástudók közül egy, aki hallotta őket vitázni, és mivel tudta, hogy Jézus jól megfelelt nekik, megkérdezte tőle: „Melyik a legfőbb az összes parancsolat közül?” Jézus így válaszolt: „A legfőbb ez: Halljad, Izráel, az Úr, a mi Istenünk, egy Úr, és Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből. A második ez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincsen más, ezeknél nagyobb parancsolat.” (Mk12,28-32)

Nem könnyű erről az igeszakaszról szólni, amelyről már annyi könyvet írtak, azokról a szavakról, melyeket az egész Szentírás legfőbb és legfontosabb tanításának tartunk. Nemcsak az Újszövetségben, hanem itt Jézus kifejezetten az ószövetségi Írások összegzéséről szól, hiszen már az 5Mózes 6-ban is megtaláljuk így leírva: „Szeresd azért az URat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből! Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked. Ismételd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról, akár a házában vagy, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz! Kösd azokat jeként a kezre, és legyenek fejdíszként a homlokodon.” (5Móz 6)

A felebarát szeretetéről is van már szó az Ószövetségben. Azok a rendelkezések, melyekben (főként Mózes 3. könyvében) a másik ember megsegítéséről, a magántulajdon védelméről, vagy a közösség megővéséről van szó – többek között – mind arra irányultak már háromezer éve is, hogy a felebarátot szem előtt kell tartani, segíteni, szeretni kell. „Ne légy bosszúálló, se haragtartó néped fiával szemben! Szeresd felebarátodat, mint magadat! Én vagyok az ÚR!” (3Móz 19,18) – olvashatjuk Mózes 3. könyvében.

Jézus tanításában többek között az a nagyszerű, hogy e két felszólítást összekapcsolja, egymás mellé helyezi, elválaszthatatlanná teszi. A négy evangéliumból háromban megtalálható a Nagy parancsolat, ebből is látszik, mennyire fontos ez az üzenet az újszövetség nemzedékének.

Az az igazság, hogy amíg nem szeretjük helyesen Istent, addig nem tudjuk helyesen szeretni a többi embert sem. Ellenben, ha elkezdjük helyesen szeretni Istent, akkor el fogjuk kezdeni helyesen szeretni a felebarátainkat, azokat az embereket, akik között

élünk, akiket útitársakként kaptunk e földi életre.

Joggal vetődik fel így a kérdés: Hogyan szerethetjük helyesen Istent? Az igében benne rejlik a válasz: „Teljes szívedből, lelküdből, elmédből és erőnkéből.” Istenünket akkor szeretjük helyesen, ha látjuk, hogy egész életünk, sőt földi életünk utáni életünk is Őtől függ. Ő az, aki örök életet szeretne ajándékozni nekünk, ha Jézus halálát és feltámadását hittel elfogadjuk és megköszönjük. Ez belátása annak, hogy személyesen a mi Isten nélkül való életünkért is történt Jézus áldozata, kereszthalála. Ha ezt bűnbánattal belátjuk, megköszönjük, akkor már hálából és Őt viszontszeretve próbálunk e földi életünk során szeretni másokat. Akkor tudjuk meglátni a többi emberben a testvért, akik éppúgy kegyelemre, a megváltás csodájára és ajándékára szorulnak, mint mi magunk. Ez hitünk szent titka – ahogyan azt katolikus testvéreink mondják.

Idén nyáron újra elolvastam Gary Chapman „A szeretet öt nyelve, kamaszokra hangolva – Szeresd feltételek nélkül!” című könyvét, nemcsak azért, hogy saját, kamaszodó gyermekeimet jobban megértsem, hanem azért is, hogy a tanévet mintegy szeretettel és megértéssel felvértezve kezdhessem el. Valahogy így fogalmazza meg a legkristálytisztábban a szeretet lényegét az író: „A szeretet (a felebarát szeretete) mindig a másik ember előtérbe helyezése, magam elé helyezése. Mindig az ő igényeinek, szükségleteinek keresése, azok betöltése.” Nagyon szép ez a megfogalmazás. Azt jelenti számomra, hogy megpróbálok úgy élni, hogy az én életmódom – szándékaim, tetteim – a másik embernek, a felebarátomnak is jó legyen.

Persze ezt csak úgy tudjuk megtenni helyesen, ha közben folyamatosan Istenre

figyelünk, Vele beszélgetünk, Tőle kérünk türelmet, tanácsot, helyreigazítást is akár, egyszóval bölcsességet. Isten meg tud óvni bennünket attól, hogy *helytelenül* szeressük a ránk bízottakat. Hiszem, hogy Ő meg tud óvni a két szélső végtől. Attól, hogy a szeretetünkben ne legyen a szeretett ember bálványozása – ahogyan sokszor, sokan ma a családban bálványozzák a gyermekeket –, sem pedig tárgyat, amellyel a mi kényelmünket, érdekeinket szolgáljuk és próbáljuk kielégíteni.

A könyv egyik kulcsmondata, melyet úgy gondolom a tanításban is sokszor és sokféleképpen alkalmazhatunk: „A szeretet a szülő (vagy pedagógus) helyes magatartása, válasza a kamasz esetleges helytelen magatartására.” Szép és nagy kihívás ez, és

hittem szerint nem véletlenül kaptuk útravalóként a mai napra a Bibliai vezérfonalunkban lévő Nagy parancsolatot. Ezekkel a szavakkal biztat és erősít bennünket Isten.

Most így, kipihenve év elején, hiszem, hogy még teljes szívünkkel mi is így akarjuk. Ő azonban akkor is segíteni szeretne majd, ha már a tanítástól, a dolgozatok javításaitól, a feladatoktól, egymástól, a COVID miatti bizonytalanságoktól kicsit, vagy inkább nagyon fáradtabbak leszünk úgy november, vagy inkább már úgy október táján – és onnantól végig... Ő akkor is segíteni szeretne, hogy ne felejtsük el, és meg tudjuk élni a mindennapokban is a legnagyobb parancsot, a szeretet parancsát.

Taníttuk hittanból, hogy a parancsolat szó, a Tízparancsolat „parancs” szava az ószövetségi héber nyelvben valójában nem parancs. Nem felszólító módban állnak a szavak, hanem kijelentő módban, ezért pl. a nemrég elhunyt, áldott életű pasarédi lelképásztor, *Cseri Kálmán* is így beszélt róla: *Tíz ige*. „Nem ölsz, nem paráználkods, nem lopsz...” Ha szeretsz – mondja ilyen értelemben Isten, akkor nem fogsz kárt tenni másokban, önmagadban.

Érdekes lenne tudni, hogy az Úr Jézus, aki arámi nyelven beszélt, hogyan fogalmazott? Mindenesetre az Újszövetségünkben már görög nyelven így van leírva: parancs (hé entolé). Ha parancs, hát parancs. Be kell tartani. De soha ne feledjük, hogy Isten parancsai mindig azért adtak, hogy minket védjenek, tanítsanak, a helyes utat megmutassák, és szebbé, boldogabbá tegyék körülöttünk a világot, és ezáltal visszatükröződve bennünket is.

„Szeresd az Urat és szeresd felebarátodat.” Azokat, akiket Isten ránk bízott. Úgy, ahogyan Urunk szeretett bennünket. Feltételek

szabása nélkül. Önnön magukért. Ezt kell megpróbálnunk, ebben kell helyt állnunk.

Az a jó, hogy ebben nem vagyunk egyedül. Vélünk az Isten! Ebben szeretne bennünket segíteni és áldottá tenni, hogy amikor sok év múlva majd visszaemlékezünk, sőt, ha később majd a gyerekek, vagy a kollégák

ködik” – gondolja magában, és elindul felé a lépcsőn.

Benyit a gyermek szobájába, ahol a fia a földön kuporogva játszik magában. A fiú felé, és újra megkérdezi:

- Apa, neked mennyi az órabéred?
- Négy dollár fiam.

- És tudnál nekem adni két dollárt?

Az apa gyanakvó tekintettel ránéz a fiára, és azon töpreng: „Remélem, nem valami játékot akar venni belőle magának...” Majd meg is kérdezi tőle:

- Mire kellene neked az a két dollár?

- Mindjárt megmutatom! – mondja a kislíj sejtelmes mosollyal az arcán.

Apja előveszi a két dollárt, és odaadja a fiának. Mire a fiú benyúl az ágya alá, és előveszi a spórolt pénzeszközét. Elkezdi összerakosgatni az aprót, ami összesen két dollárra jön ki. Hozzáteszi a most kapott másik két dollárt, és boldogan az apja felé nyújtja:

- Apa! Most, hogy kifizetem neked, tudsz velem is tölteni egy órát, hogy együtt játszunk?

S végezetül egy mondat, ami talán még az előbbi történetnél is jobban megérintheti a szívünket:

„Bármit megtehetek, amit csak akarok. Illetve... egy dolgot mégsem: A 18 éves lányomat már nem tudom visszaültetni a hintába, hogy játszassak vele.”

Hát szeressük Urunkat, és szeressük felebarátainkat. A körülöttünk élőket, akiket kaptunk e földi életre, akiket ránk bízott az Isten. Itt és most. Mert még megtehetjük. Ámen.

Sebestényné Jáger Orsolya lelképásztor ■

visszagondolnak ránk, akkor megmelegedjen a szívünk.

Van azonban még egy ennél is sokkal fontosabb célja, hogy merjünk és akarjunk szeretetben élni: mégpedig az, hogy bár tudom, sok minden hangsúlyos földi életünk során, de a legfontosabb üzenete, megbízása hitben megélt életünknek így hangzik: „Szeressük az Urat, a mi Istenünket teljes szívünkkel, teljes lelkünkkel, teljes elménkkel és teljes erőnkkel. A második ez: Szeressük felebarátunkat, mint magunkat. Nincsen más, ezeknél nagyobb parancsolat.” (Mk 12,30-32)

Szeretnék még felolvasni egy rövid történetet, melynek rejtett mondanivalója úgy gondolom a tanítványainkra vonatkozva is igaz lehet. Így szól a történet:

Az apa fáradtan tér haza a munkahelyéről, és lerokkad a fotelbe. Hétéves kislánya jön oda hozzá, és megkérdezi:

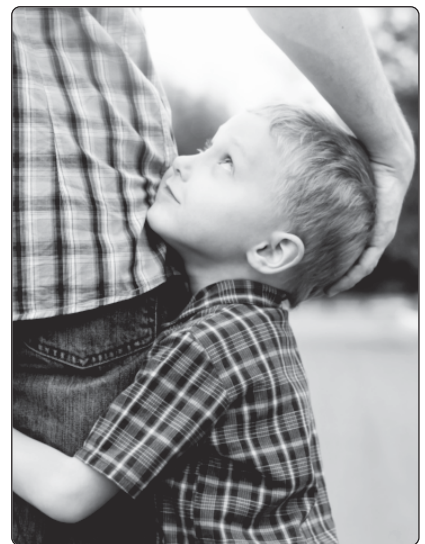
- Mondd, Apa, neked mennyi az órabéred?

Az apja haragra gerjed:

- Miért kérded?! Csak nem valami buta kis játékot akarsz megvetetni velem? Azonnal mars a szobádba!

A kislíj szemébe könnyek jelennek meg, de illedelmesen felmegy a szobába, és becsukja maga mögött az ajtót. Ahogy az apa ül a fotelben, még forronganak benne a nap eseményei: a főnöke megint újíráta vele a prezentációját, a kollégája három nappal a projekt vége előtt elment betegállományba... Kezébe temeti az arcát. „Mikor lesz ennek vége?” – kérdezi magától.

Azután eszébe jut a gyerek. „Talán nem kellett volna így bánnom vele... Lehet, hogy csak egy ártatlan kérdés volt, és én értettem félre, azért mert úgy érzem, a környezetemben már mindenki rajtam élős-

Az „ember” ekéje szántás közben nem kis bosszúságára már sokszor megakadt. Nehéz, köves talajon dolgozott. Ezeket az „ekebotlásokat” azonban a munka tartozékának tekintette, és nem csinált belőle különösebb kérdést. Nem, mert ez az ember, dolgozó ember volt, két keze munkájával kereste maga és családja kenyérét. Számára a munka volt az élet értelme. Csak annyit tudott, hogy a munka az életnek olyan alkotórésze, mely nélkül az élet nem is élet. Nem csábította kalandos gazdagodási vágy. Nem voltak magasra törő álmai.

Máskor nem is firtatta, milyen kő csikorult az ekevas alatt. Most azonban az ekevas is eltörött, és ez megállásra kényszerítette. Bosszúságában megnézte, miben akadt meg az ekevas. És ámulatára a kő alatt egy kincses edényt talált. Nem kereste ezt a kincset, nem volt élete célja rátalálni, most mégis meglelte. A legtermészetesebb körülmények között talált rá. Igen, mert Isten az élet legtermészetesebb útján jön élénk. Megtalálni hagyja magát annak, aki nem is keresi.

Az a baj, hogy Istent a legtöbb ember a templomban keresi (ha ott is keresi). Eszébe se jut, hogy a munka is lehet istentisztelet, és munkavégzés közben is megtalálhatjuk Őt. Vannak, akik úgy vélik, Istent megtalálásához ünnepelőbe kell öltözni, ünnepélyes hangulatba kell az embernek magát beleizzadni, esetleg elveszítve az értelem uralmát, önkívületi állapotba esni. Holott Isten a leghétköznapibb utakon jön hozzánk.

Mózes juhokat őrzött, Gedeon gabonát csépeelt, Lévi a vámszedő asztalnál ült, Jakab és János a hálót mosták, úgy találkoztak Vele. Félnék némelyek, hogyha Istent hétköznapjaikba engedik, Isten lesz hétköznapivá, holott hétköznapjaik lennének ünneppé. Éppen arról van szó, hogy ne vessz bele a hétköznap taposómalmába, hanem értsd meg, hogy a munkanapok fárasztó órai között is Isten van veled! És ott is Ő akar téled valamit!

Ennek az embernek ez az esemény az egész életét megváltoztatta. A mag szűk, szinte állati sorsából a színre lépett. Megvette azt a szántóföldet. Nem béres volt már, hanem gazda. Kitérult előtte valami, amiről eddig nem is álmodott. Az élet új színe, új gazdagsága. Élete nem volt többé agyonhajszolt. Nem kellett élet-

halál harcot vívnia a létért, mert megtalálta a kincset. Másá lett körülötte a család, másként viszonyult embertársaihoz, mert nem szolga volt immár, hanem szabad.

Igen, mert aki Istent hétköznapjai urává teszi, annak egész magatartása átalakul. Sok szó esik ma a „félelemnélküli életéről”. A rák, a szívinfarktus, a közlekedési balesetveszély, a zaj, a szennyezett levegő, a tömeg, mind-mind szorongatják az embert. Aki azonban tudja, hogy az élet minden útján Isten jön elé, annak szívéből leszakad a félelem terhe, Isten fiainak félelemnélküli szabadságában jár.

Az „eketörés” nem kellemes. Ez az ember is először nyilván bosszankodott. Az eke javítása pénzbe kerül. Előre nem látott kiadás. A munka félbe maradt. Az amúgy is gondterhelt életre még újabb teher szakadt. Első tekintetre nem látott mást. Ahhoz, hogy többet, a kincset lássa, mélyebbre kellett hajolnia. Minden eketöréssel így van. Ha csak azt nézed, amit látsz, akkor sajnálsz a hiába kiadott pénzt, az elvesztegetett időt. Csak az embert látod, aki miatt van, ami van. Ahhoz, hogy többet láss, mélyebbre kell hajolnod. A kincs nem a felszínen van. Ha az eketörést felszínesen ítéled meg, elkeseredsz, bosszankodsz. Ha azonban aláhajolsz, elődbe jön Isten.

Senkinek sem volt eketörésesebb éjszakája, mint Péternek, amikor az egész éjszakai halászás után „nem fogtak semmit”. De éppen ennek a csődnek a gyümölcse lett a nagyszerű vallomás: „Eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!”, és a még nagyszerűbb megbízás: „Ne félj; mostantól fogva embereket fogsz.” Vagy gondolj Hóseásra! Milyen keserves eketörés volt életében a házasságtörő asszony! És ebben az „eketörésben” lett prófétává.

Isten minden „eketörésben” valami „kincset” akar feltámi előtted. Ne a kezet nézd azért, mely utadat állta, hanem keresd meg mögötte a szívet, aki irántad való szeretetből igazgatja a kellemetlenkedő kezet. A történések mögött mindig Isten van. Azért a nem szeretem napokon még teljesebb bizalommal keresd Őt! Mert itt aztán „szorgalmas” keresésre van szükség.

A próbák nem arra valók, hogy elveszítsd, sőt inkább, hogy gazdagabban és valóságosabban megtaláld és megtapasztald a jelenvaló Istent.

(Alcsutdoboz)

(Forrás: Szikszai Béni kézírata)

SZIKSZAI BÉNI DICSTELEN GYŐZELEM

Hogy az oromra értem,
Ámulva álltam,
Mert úgy találtam:
Győztem és mindenkit
Megelőztem.

Nagy léptekkel mentem
És sokan lemaradtak mellettem.
Volt, aki pillangót űzött,
Más meg gyermekláncot fűzött,
Némelyek virágot szedtek
S futottak a ragyogó rétre,
Csodára várva meredtek mások
A tündöklő égre.

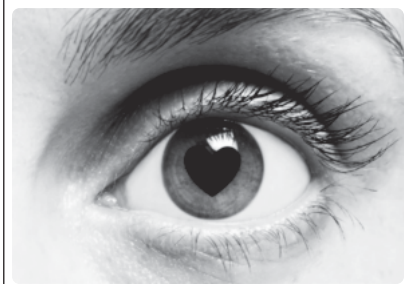
De ahogy visszanéztem,
Szégyenkezve láttam,
Hogy jönnek fáradtak
Mások terhet hordva,
Cipelve rablók fosztotta testvérüket,
Küszködve kínnal, bűnnel.
Szégyelltem magam, hogy győztem
És ezeket megelőztem.

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA SÁMSON

Uram, amint Te akard,
minden úgy legyen,
mert egyszer régen
kimondtad a nevem.

Visszatérni Hozzád,
sebzetten és vakon,
e belső látás mégis
a legszebb oltalom.

LÉTEZIK „MENNYORSZÁG” A BIBLIÁBAN?

Egyes bibliai kifejezések a magyar egyházi szóhasználatban összeolvasztottak, így például az örök életből „örökélet”, a Szent Lélekből pedig „Szentlélek” lett. Bár a jelenségnek többnyire nincs teológiai jelentősége, van kivétel: a mennyek országa „mennyország” lett, ami mást jelent, mint az eredeti bibliai kifejezés.

1. Mennyország?

A „mennyország” az egész egyházban elterjedt kifejezés. A Károli Bibliában (1908) négy helyen fordul elő: Lk. 12:33, a Lk. 18. fejezet bevezető fejléc szövegében és a 18:22-ben, illetve az ApCsel. 2:34-ben, mindenhol a „menny” jelentéssel. Az újabb fordításokban (ÚFO, SZIT, KNV stb.) nem fordul elő, a fenti helyeken is mindenhol az egyértelmű „menny” szó áll – helyesen.

A szó okkal hiányzik az új fordításokból, ugyanis nem bibliai kifejezés: *nincs* konkrét héber vagy görög eredetije. Sajátos magyar találmány, kegyességi szleng, ami a „menny” (értsd: a túlvilág) és a „Mennyek országa” (értsd: Isten királyi uralma a földön, az „Isten országa” szinonimája) összeolvasztásából született. A kifejezés két eltérő jelentésű szót von össze egy olyan szóba, amely az egyikre hasonlít („Mennyek országa”), de a másikra utal (hely a túlvilágon). Így aztán könnyen félre lehet érteni és magyarázni bizonyos szövegeket (pl. Mt. 5:3, 11:11, 13:24, 19:14, 25:1 stb.).

A lényeg tehát, hogy nincs „mennyország”, csak „menny” (ami a túlvilág), illetve – amint lát-ni fogjuk – a „Menny / Isten országa/királysága” (földi uralma).

2. Menny vagy ég?

Az eredeti bibliai kifejezést a magyar fordítások „a mennyek” vagy „az egek” szóval adják vissza. A magyarban azonban az ég elsősorban földrajzi, a menny pedig kizárólag vallási fogalom, ami a túlvilágra utal. Az ókori népek tudatában „az ég” (az odafent) és „a menny” (a túlvilág, az istenek lakhelye) azonos volt, ezért ugyanazzal a szóval jelölték (héber *sammájim*, görög *uranoi*).

Mivel a héber kifejezés (*sammájim*) többes számú alak, a héber Biblia ógörög fordítása (Septuaginta) és a görög Újszövetség is az *uranosz* többes számú alakjával fordít (*uranoi*). Tudni kell azonban, hogy a héber a

többes számmal (estünkben: *-im* rag) nem csak mennyiséget fejez ki, hanem elvont fogalmat is képez, tehát a kifejezés vagy az „egyek”-re utal, vagy „az Ég”-re, azaz Istenre.

Ami az „egyek” jelentést illeti, az ókori zsidók az odafenti és a túlvilágot hagyományosan rétegekben képelték el: az első ég a madaraké, feljebb a második ég az angyaloké, legfelül a harmadik ég Isten jelenléte (vö. 2Kor 12:2). Különben mi is, amikor azt mondjuk: „Ég áldjon!” vagy „Ég veled!” – mindenkinek világos, hogy nem a sztratoszféra jóindulatára gondolunk.

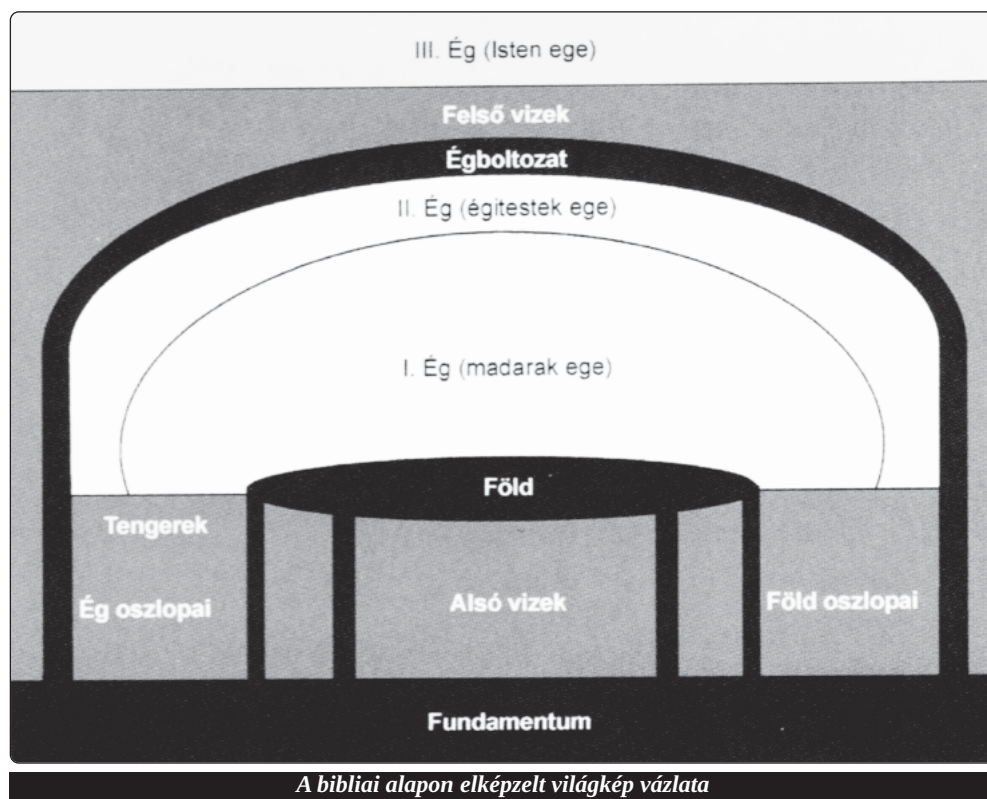
Összefoglalva, ha a bibliai szövegek környezetét egyértelműen a látható levegőre utal, akkor a helyes magyar fordítás „az ég”, ha pedig az angya-

ezért szabadabban használta az Isten (*theosz*) szót. Azt, hogy más megfogalmazásban, de ugyanarra gondoltak, láthatjuk, ha összehasonlítjuk az azonos témájú mondatokat. Például Jézus szavait Keresztelő Jánosról:

Mt. 11:11 Bizony, mondom nektek: nem támadt asszonytól születettek között nagyobb Keresztelő Jánosnál; de aki a legkisebb a mennyek országában, nagyobb nála.

Lk. 7:28 Mondom nektek, hogy asszonytól születettek közül nincs senki nagyobb Jánosnál, de aki a legkisebb az Isten országában, nagyobb nála.

Isten uralma még nem látható a földön (Zsid. 2:8), de nem csak a mennyben létezik, hanem már elkezdett megvalósulni a hívők életében,

A bibliai alapon elképzelt világkép vázlata

lok és Isten világára, akkor „a menny”. A többes szám magyartalan, így magyarázatra szorul.

3. Ország vagy királyság?

Ami a magyarra hagyományosan „ország”-nak fordított szót illeti, a görög *baszileia* királyságot jelent. A *hé baszileia tón uranón* tehát „az Ég / a Menny Királysága” (ld. Mt), ami ugyanaz, mint a *hé baszileia tu theu*, „Isten Királysága” (ld. Lk).

4. Menny (Mt) vagy Isten (Lk)?

Máté elsősorban zsidóknak írt, akik érzékenyek voltak az isteni Név (*JHVH*) és az „Isten” szó használatára, ezért nekik írva így fogalmazott: az „Ég / a Menny királysága” – és csak ő fogalmazott így az egész Újszövetségben. Lukács elsősorban nem zsidóknak írt,

Róm. 14:17 Hiszen az Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, békeség és a Szentlélekben való öröm...

és Krisztus visszatérésekor az egész földön megvalósul, ezért imádkozunk:

Mt. 6:9-10 Ti tehát így imádkozatok: *Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltesd meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is...*

A megoldás már ott van a modern bibliafordításokban. Nincs „mennyország”, csak „égbolt” és „menny” (túlvilág), illetve létezik „az Ég / Menny királysága”, ami ugyanaz, mint „az Isten Királysága”, és ez a „mennyi Királyság” (2Tim 4:18) egy napon a földön is megvalósul.

Dr. Szalai András

Apológia Kutatóközpont (www.apologia.hu) ■

Bár BIBLIAI FINOMSÁGOK HETE címmel hirdettük meg 2021-ben napközis táborunkat, aki különleges bibliai receptekkel és ételekkel teli gasztronómiai táborra számított, annak kicsit csalódnia kellett. A három nap során, augusztus 17-18-19-én három alapvető bibliai étel illetve alapanyag szerepéről és az azokhoz kapcsolódó történetek üzenetéről hallhattunk, de természetesen a kóstolók sem maradtak el.

A napok menetrendje a szokásos volt: reggel gyülekezés, közös játékok, tízórai, majd 10 órától a nap bibliai történetének feldolgozása a templomban, utána kézműves foglalkozás a gyülekezeti teremben, ebéd, délután pedig a nap témájához kapcsolódó kirándulás vagy más program.

Az első nap témája a hús volt, és ehhez kapcsolódóan az áldozatokról volt szó. Isten iránti hálánk egyik kifejezési módja az áldozathozatal. Ma is sokféle módon hozhatunk áldozatot Istennek, Istenért (pénzzel, anyagi javakkal, tettekkel stb.), de az ószövetségi ember számára ez egy állat feláldozását jelentette a törvény előírásai szerint. De hallottunk arról a történetről is, amikor Isten Ábrahámot azt kéri, áldozza fel neki szeretett fiát, Izsákot. Amikor erre kész volt Ábrahám, Isten nem engedte, hogy Ábrahám bántsa a fiát, hanem odavezetett egy kővet, azt áldozta fel helyette Ábrahám, évszázadokkal később viszont Isten Fia, Jézus Krisztus volt, aki feláldozta magát értünk a kereszten.

A kézműves foglalkozáson medált és kitűzött készítettünk a református címerrel, és bárány mintával díszített tolltartót.

Délután egy bibliai állat, a kecskék életét ismertük meg a Fülöp Kecskefarmon, egybekötve kecskesajt és kecskekolbász kóstolóval.

A szerda az olajról szólt. Sok helyen olvashatunk a Bibliában az olajjal megkenésről. A legfontosabb tisztségekre (főpap, király, próféta) így iktatták be az Isten által kiválasztott embereket. Hallottunk Dávid király ki-

választásáról, felkenéséről, de arról is, hogy Isten legfőbb kiválasztottja, Felkentje (görögül=Krisztus, héberül=Messias) Jézus volt. És az sem véletlen, hogy az Olajfák-hegyén, a Getsemáné-kertben, az olajprések közelében fogják el Jézust szenvedése kezdetén. (Getsemáné héberül olajprést jelent.)

A kézműves foglalkozáson festmény-szerű képet készítettünk olajágakról, és saját készítésű fűszerolajat vihettek haza a gyerekek, az az szárított rozsmaringot tettek kis üvegcsékbe, amire olivaoilaját öntöttek.

Délután a templomunk melletti Igazi Oliva bolt tulajdonosa, Tóth Gusztáv mesélt nekünk az olivaoilajról, Jézus-korabeli olajfákról. Kipróbáltuk, hogy valóban lehet világításra is használni az olivaoilaját olajmécsesben, és kóstoltunk különleges olivaoilajokat is.

Csütörtök témája a kenyér volt. A kenyér, amit mi úgy ismerünk, hogy élesztővel vagy jobb esetben kovással készült. Viszont a zsidó nép életében van egy ünnep, amikor semmi kovászos nem lehet a házban. A páska, amikor az egyiptomi fogságból

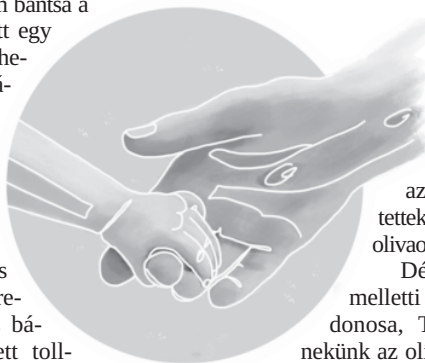
való szabadulásra emlékeznek. Csak kovászosan kenyeret, maceszt esznek ilyenkor. (Ezt mi pászka néven ismerjük.) Egy ilyen páska vacsora volt, amikor Jézus együtt volt tanítványaival, fogta a kenyeret, megtörte, és ezt mondta „Vegyétek, egyétek, ez az én testem, mely tiéttetek megtöretik, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre...” A megtört kenyér mellett végigvettük röviden a páska vacsora további részeit, még az afikománt, azaz az elrejtett pászkát is megkeresték a gyerekek a templomban, ami a feláldozott bárányt helyettesíti a vacsorán.

A kézműves foglalkozáson mindenki kapott egy kis kenyeres zsákot, amire rávarrta a monogramját, amit elvittünk a délutáni programra is, mivel a szentendrei Skanzen kenyérsütő programján vettünk részt. Együtt dagasztottuk a tésztát, ki-ki megformázta a cipócskáját, és kisütöttük a kemencében, majd hazavittük a zsákokban.

Hazatérve szeretetvendégség keretében beszámoltunk a szülőknek és a gyülekezetnek a tábor élményeiről.

A táborban 42 gyermek vett részt, öt ifis és jó néhány felnőtt gyülekezeti tag segítette a program lebonyolítását. Köszönjük az adományokat és a sok segítséget (kézműves foglalkozások vezetése, zsákok megvarrása, konyhai feladatok, sütemények stb.).

Stift János b. lelkipásztor

Textus:

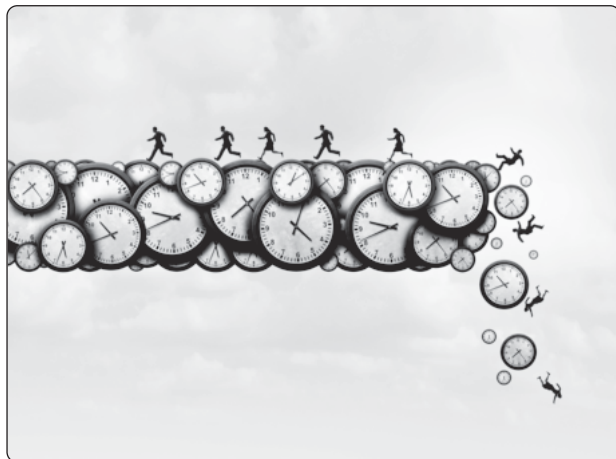
¹Annakokáért ha feltámadtatok a Krisztussal, az odafelvalókat keressétek, ahol a Krisztus van, az Istennek jobbján ülén, ²Az odafelvalókkal törődjétek, nem a földiekkel. ³Mert meghaltatok, és a ti éltetek el van rejtve együtt a Krisztussal az Istenben. (Kolossé 3,1-3)

⁶És együtt feltámasztott és együtt ültetett a mennyekben, Krisztus Jézusban (Efezus 2,6)

Szeretett testvérek, ma este – ahogyan tegnap jeleztem is – arról szeretnék előttetek szólni és néhány bibliai üzenetet elmondani, hogy van orvosság a földhözkööttség ellen. Ugyanis mi emberek, születésünk pillanatától kezdve e földhöz vagyunk kötve, és úgy érezzük – sokan úgy gondolják –, ez így is marad. Az élet csak bölcsőtől a koporsóig tart, s utána nincs tovább. Az életnek nincs előzménye és nincs folytatása. Még a templomba járó gyülekezeti tagok közül is sokan úgy gondolják, hogy amikor ránk zárják majd a koporsó fedelét, vagy utolsó dobban a szívünk, véget ér a földi élet. Ezért tulajdonképpen ez a földi élet az, ami ér valamit, ebben a földi életben kell berendezkednünk. Nagy betegség ez, testvérek! Súlyos fertőzőség a földhözkööttség!

Melyek a szimptomái, jellegzetességei? Csak néhányat mondok. Például az, hogy ez határozza meg a család életét, a munkát. Sokan azt mondják, hogy csak a pénz boldogít. Mindenki a boldogulást, a sikert keresi. Könyvek garmadája mondja el, hogyan lehet valaki sikeres ember itt a földön, hogyan érhet el sikerélményeket. Sikerélményeket hajhásznak már kicsi kortól kezdve gyerekekkel, és egészen a felnőttkorig erről van szó. Egy megdöbbentő beszámolót olvastam egyszer. Amerikában elterjedt nézet az, hogy csak a siker számít, semmi egyéb. Az, aki nem sikeres ember, mondjuk, megöregszik, már leírják (még a családtagok is), akkor már nem számít semminek, senkinek.

Oda vagyunk kötve ehhez a földhöz. De milyen megdöbbentő, amit Pál apostol a Filippibelihez írott levélben ír! Olyan megrendítő ez a néhány sor a 3. fejezetben: „Mert sokan járnak másképpen, kik felől sokszor mondtam néktek, most pedig sírva is mondom,

ORVOSÁG A FÖLDHÖZKÖTÖTTÉG ELLEN

**ID. ASZTALOS ZOLTÁN
REFORMÁTUS LELKIPÁSZTOR
EVANGÉLIZÁCIÓS IGEHÍRDETÉSE
Pomáz, 1997. november 24. = 29.**

hogy a Krisztus keresztyének ellenségei; Kiknek végök veszedelem, kiknek Istenök az ő hasok, és a kiknek dicsőségök az ő gyalázatukban van, kik mindig a földiekkel törődnek.” Testvérek, amikor Pál apostol erről beszél, néhány nagyon fontos dolgot mond el. Az egyik az, hogy akik csak a földiekkel törődnek, akik földhözragadt módon élnek keresztyén ember voltuk létre (mert Pál apostol ezt egy keresztyén gyülekezeten írja), azok Krisztus keresztyének ellenségei. Nem tudják hova tenni az életükben Krisztus keresztyét, szabadítását, sőt egyenesen ellentmondanak az Ő szabadításának. A végük veszedelem. Más szóval: kárhózat. Istenük az ő hasok. Csak az érdekli őket, hogy mit igyunk és mivel ruházkodjunk. A dicsőségük voltaképpen gyalázat, mert mindig a földiekkel törődnek.

Számtalan esetben lehet tapasztalni ezt a járványos betegséget, ennek tovaterjedését. Az elmúlt ötven esztendőben sok-sok drága testvérünk életét kísérhettük végig, akik eleinte örömmel hallották az evangéliumot, boldogok voltak, elmondták, hogy új szívet kaptak, és ez valóságos dolog is volt. Aztán valami „jobbat” próbáltak meg. Bővültek a lehetőségek, és egy bizonyos idő után már nem lehetett másról beszélni velük, csak az anyagiakról. Hogy az alma, meg a dió, meg a tulipán, meg az új bútor, meg az új lakás, meg az építkezés, sok minden egyéb... Csak ez töltötte be őket, ez volt a szívük vágya és gondolata. Nem lehetett velük lelki dolgokról beszélgetni, nem lehetett velük leülni imádkozni. Miért? Mert csak a földiekkel törődtek. Egyszerűen kikapcsolódtak az isteni vérkeringésből, Isten gondolatvilágából, és

ez döbbenetes visszafejlődést eredményezett.

Ez a földhöztapadt élet olyan, mint egy csigának vagy egy vakondnak az élete. Homály, sötétség, földhözragadság, szűkkeblűség jellemzi ezt az életformát, és – hadd mondjam így – lelki vakság is.

Testvér, te milyen vagy? Te is földhözköötött vagy? Te is azt gondold, hogy a földi élet csak annyi, hogy születünk és meghalunk? Vagy ahogyan nagyon sokan mondják beletörődötten, rezignáltan, hogy hát ha születünk, akkor meg is kell halnunk. Ennyi az egész földi élet? Ennyi lenne az élet maga?

Az a baj, testvérek, hogy akik így gondolkodnak, azok voltaképpen menekülnek a valóság elől, és nem veszik tudomásul a tényeket. Egyszer olvastam valahol, hogy egy japán katonai csapat bujdosott valamelyik ázsiai őserdőben majdnem harminc éven keresztül. Azt hitték, hogy meg nem ért véget a háború. Őrizték a fegyvereiket. Lerongyolódtak ugyan, bogyókon éltek, meg ki tudja, min, vadászgattak, de azt hitték,

hogy majd újra visszajönnek a japán csapatok, és újra csatlakoznak a dicsőséges japán hadsereghez. Pedig réges-régen véget ért a háború. A valóság elől menekültek. Isten előttünk nagyobb távlatot akar nyitni. Csofálatos lehetőségeket nyit az Ő országá számára, a szolgálat számára, a munka számára.

Néhány héttel ezelőtt járt Magyarországon egy nagyon drága testvérem, kedves barátom, egy német misszionárius, aki több mint tíz évet töltött Japánban. Elmondta, hogyan került Japánba, mint misszionárius. Egészen fiatal ember volt, tizennyolc éves, érettségi után, és elment Izraelbe munkát vállalni, ott aztán találkozott egy fiatal hívő japán házaspárral. Amikor elkezdtek beszélgetni, ez a fiatal japán házaspár megtudta, hogy a fiatal ember szeretné az evangéliumot szolgálni. Nekiszegezték a nagy kérdést: „Hát akkor te miért nem vagy Japánban? Ha Isten téged hitre ébresztett és elhívott, akkor neked Japánban a helyed!” Kérdezte, hogy miért? „Azért, mert tudod, Japánban százhuszmillió ember

vár az evangéliumra, de nincs, aki mondja nekik.” Így lett az én kedves barátomból japán misszionárius.

Drága testvéreim, Isten egyszer leveszi rólunk a látszatot, egyszer felnyitja a szemünket a valóság meglátására. Mert ez a földi élet csak a földiekkel törődik, a látszatnak él. De elmúlik ez a földi élet, ez a látható, ez a mulandó elmúlik, és egyszer csak ráébredünk a valóságra, Isten országára. Ahogy énekeltük is az előbb: „Kegyes Jézus, itt vagyunk”, és később így folytattuk: „Hogy a földtől elszakadjunk, csak tehozzád ragaszkodjunk”. Mert ahhoz, hogy valaki ragaszkodjék Jézus Krisztushoz, bizonyos értelemben el kell szakadnia a földtől. Elmondom, hogyan.

Sokan azt gondolják, hogy az életüket csak földi távlatból lehet nézni, Isten azonban azt akarja megértetni velünk, hogy a mi életünket, nyomorúságunkat, bajainkat, szenvedéseinket, az életünk sok-sok fordulatát és kínját az Isten országának a távlatából, az örökkévalóság távlatából is lehet szemlélni. És ha egyszer valaki eljut idáig, és életét Isten országának a távlatából nézi, akkor minden másképpen látszik az ő életében. Mert először is meg kell értenünk, testvérek, hogy mi Jézus Krisztusban új helyzetben vagyunk. Olyan csodálatos ige mind a kettő, és még lehetne jó néhányat hozzá felolvasni! Hogy ha Jézus Krisztusban Isten bennünket befogadott, és ha te befogadta a szívedbe az Úr Jézus Krisztust – egészen más helyzetbe kerültél. Ez azt jelenti, hogy nem a földön vagy most már igazán, hanem a mennyekben. Mert el vagy rejtve Krisztusban a mennyekben. Az apostol is ráébredt erre, és valami csodálatos módon világítja meg ennek mély titkát: ha Krisztusban vagyunk és Krisztus bennünk van, ez azt jelenti, hogy egybeforr az életünk Jézus Krisztussal.

Mit jelent ez tulajdonképpen? Talán megértjük egy hasonlatból: olyan ez, mint a kettős állampolgárság. Valaki mind a két országnak egyenjogú tagja. A keresztyén ember a földi életnek, a földi országnak és Isten országának egyformán jogosult tagja.

Sokat beszélek a misszionáriusokról, de hát tele van velük a szívem, mert sokat halottam őket és sokat beszélgettem velük. Egy másik kedves misszionárius testvérem elmondta, hogy Új-Guineában éltek le majd nem húsz esztendő. A gyermekeik is mind ott születtek, ott nőttek fel. Ezek a gyermekek, amikor visszakerültek Németországba, azt mondták, hogy mi ugyan német származásúak vagyunk, de születésileg új-guineaiak. Együtt nőttek fel az ottani barnabőrű gyerekekkel, együtt éltek velük, vígan játszadoztak közöttük, és most azt mondják, hogy ők igazából odavalósiak. Mert ott nőttek fel. Valami ilyesmit jelent a kettős állampolgárság, a kettős honpolgárság. Hogy egy időben vagy ennek a földi életnek, ennek a földi országnak a tagja, és egy időben vagy Isten országának is a tagja. És ez a legfontosabb: hogy Isten országának tagja lehetsz, és ebből a távlatból lehet nézni az életedet.

Félig tréfásan, félig komolyan szoktak feltenni egy találos kérdést: Mi a különbség egy gyümölcsfa, meg egy keresztyén ember között? A felelet az, hogy a gyümölcsfa a földben gyökerezik, és fent hozza a gyümölcsét, a keresztyén ember a mennyben gyökerezik, és itt lent hozza a gyümölcsét. Van ebben valami igazság, testvérek. Nagy ajándék az, hogy az életünket nem kell úgy látni, ahogy mások látják, nem kell keservesen jajgatva, sírva, könyörögve vagy tusakodva végigharcolni láthatólag eredménytelenül az életet a különböző küzdelmekben és bajokban, hanem egy csodálatos távlatból láthatjuk az életünket.

Egyszer valaki elmondta – egy kedves könyvben le is írta –, hogy elment a családjával együtt a hegyoldalra, jó magasra, és egyszer csak látják, hogy lent az országúton valami nagy baleset történt. Hatalmas porfelhő, emberek kiabálnak, rohannak, menekülnek, valami nagy baj történt odalent. De ők ott fent teljesen nyugodtak voltak, és mindent, ami történt, összefüggéseiben látták. Valami ilyesmit jelent az, amikor fölül emelkedünk a látszat valóságán, a mindennapi gondokon, keserveken, kínokon és szenvedéseken, és egészen más távlatban látjuk az Isten világának és saját magunk életének a dolgait is.

Annak idején – jó harminc éve – egy lelkeskonferencián vettünk részt, ahol az előadó nagyon szidta a hívő embereket és a hívő lelkeseket. Mi úgy voltunk ott, hogy imádkoztunk az előadóért. Az Istennek milyen nyomorult embere ez, hogy ilyeneket beszél! Hát egyáltalában tudja ez, hogy mi a hívő élet? Tudja ez, hogy mit jelent Jézus Krisztusban lenni, tudja ez, mit jelent bűnbocsánatot kapni? Hát ez erről beszél? És amikor véget ért az előadása, jött a szünet, odamentünk hozzá néhányan, és azt mondtuk, hogy „kedves barátunk, azért vedd tudomásul, hogy mi szeretünk téged, annak ellenére, amit mondtál!” Az illető elkomolyodott és elvörösödött, és azt mondta: „Bocsássatok meg, de ezt nekem el kellett mondanom, mert megkaptam rá az utasítást.” Szegény ember! Arra gondoltam akkor, hogy mi kicsit más távlatból néztük az egész dolgot és más füllel hallgattuk az egész előadást. Ha keserű szívvel kezdtünk volna gondolni erre az emberre, esetleg gyűlölettel viseltettünk volna vele szemben, mire jutottunk volna? De így megértettük a háttérét a dolgoknak.

Testvérek, valami ilyesmit jelent, amire tanítani akar ma minket Isten Szentlelke: hogy egészen más távlatból, más magasságból lehet látni a mi életünket és nyomorúsá-

gainkat. Csodálatos üzenet ez, ami előttünk van, amit hallhatunk! És mindez múlt időben. Megtörtént. Te már Isten országának honpolgára vagy. Te el vagy rejtve Krisztussal együtt az Istenben attól a pillanattól kezdve, amikor befogadta Őt a szívedbe, és amikor Ő téged elfogadott. Olyan ajándék ez, testvérek, amelyet alig lehet megérteni, de a hívő szívű ember boldogan áment mond rá, és boldogan érti. Történik velem valami, talán valami nagy baj, és mégsem engem ér elsősorban, hanem Őt éri, és benne érthetem meg az életem összefüggéseit.

Mint ahogy a mai nap is beszélünk valakivel, aki kórházba került, és megértette,

hogy Isten azért vitte oda nagy bajban, nagy szükségben, nagy ínségben, mert valami célja volt vele akkor és ott. Én is voltam ilyen helyzetben. Azért történt ez velünk, mert valamit el kellett mondani másoknak, nyomorultabb, elesettebb embereknél, mint mi voltunk a kórházban. És ez vigasztalást, örömet jelentett az ő számukra. Hát nem egy csodálatos ajándék ez? És lehetne, testvérek, történetek sorát mondani, hogy hívő emberek, miután nagyon nagy keserveket éltek át, milyen boldogan tudták elmondani, hogy Isten ezt így akarta, Isten ezt így gondolta el.

Annak idején, amikor mi összekerültünk a feleségemmel, olyan helyre helyeztek el bennünket, ahol se villany, se víz, se közlekedés nem volt. Messze távol az atyafiaktól – de ez volt Istennek az akarata. Istennek a jótéteménye az volt velünk, hogy néhány év múlva azon a környéken már lehetett evangélikációkat tartani, ott, ahol addig még soha nem volt evangélikáció. Istennek mindig van egy csodálatos terve az életünkkel, és ezt nem lehet megérteni, csak az örökkévalóság távlatából. Hogy bármi történhet veled, bármilyen szenvedésben van osztályrészed, bármilyen nyomorúság szakad rád, azt gondold, hogy most vége az életednek és minden összeomlott,

de ez az Isten akarata veled, s ebből Ő jót hoz ki. Ahogyan Jób is mondja, hogy ezekből jó származik reád. Bárcsak ilyen szívvvel tudnátok élni, és elébe nézni a dolgoknak! Ez abban a bizonyosságban megy végbe, testvérek, hogy csodás erő van Isten kezében, Isten szeretetében. Ő pajzsot és páncélt nyújt nekünk, mert az Ő hűsége számunkra pajzs és páncél, és így lehet szembenézni az eseményekkel, dolgokkal.

A reformáció idején Luther Mártont amikor meghívták egy birodalmi gyűlésre, azt mondotta, hogy ha annyi ördög volna Wormsban, mint amennyi cserép van a háztetőn, akkor is elmennék, mert velem van az Úr. Igen, testvérek, ha veled van Jézus Krisztus, akkor semmi baj nem érhet téged. Semmi olyan nem érhet téged, amelyből ne származna a te számodra és mások számára valami kimondhatatlan jó dolog.

Ez viszont azt jelenti – és ezt nagyon komolyan szeretném mondani –, hogy nem a levegőben járunk. Tehát nem egy olyan ideális életformát élünk meg a keresztyén életben, amilyennel sokszor vádolnak bennünket, hogy ezek a levegőben járnak, és nem két lábbal a földön. Igenis, testvérek, mi két lábbal a földön járunk!

Számunkra az Isten valóságos menedéket jelent Jézus Krisztusban. Ahogyan a 91. Zsoltárban olvashatjuk (olyan megrendítő néhány sor ez), amelyben elmondja az Úr, mit is jelent ez: „*Aki a Felségsenek rejtékében lakozik, a Mindenhatónak árnyékában nyugszik az. Azt mondom az Úrnak: Én oltalmam, várom, Istenem, ő benne bízom! Mert ő szabadít meg téged a madarásznak töréből, a veszedelmes dögvésztől. Tollaival fedez be téged, és szárnyai alatt léssen oltalmad; pajzs és páncél az ő hűsége*” (1-4 v.) – és olvashatnánk tovább el otthon! Alig tudja elmondani, kifejezni a zsoltáriró azt a csodálatos bizonyosságot, örömet, védelmet, biztosságot, amit számára az élő Isten jelent. Miért? Mert a saját életének nyomorúságait egy egészen más távlatból látja: Isten országának a távlatából. Mert Isten, testvérek, csodálatos rejtke a mi számunkra Jézus Krisztusban. El vagy rejtve Krisztussal együtt az Istenben. És énekel a szíved a bajok között is, a nyomorúságok között is.

Egy régi kedves történet szerint valaki egyszer a hegyek között járt, és hirtelen iszonyú vihar támadt. Villámok cikáztak, dörgött az ég, zuhogott az eső, alig tudott meghúzódni egy kis sziklahasadékban. Egyszer csak hallja, hogy valahol egy kicsi madár csodálatos szépen énekel. És ahogy figyelte, látta, hogy ott van nem messze tőle egy másik sziklahasadék. Oda húzódott be a kicsi madár, és boldog tele torokkal zengte az Isten dicsőségét. Miért? Mert védelmet és oltalmat talált valahol. Testvérek, ilyen a keresztyén ember. Érhet bennünket akármilyen nagy vihar, akármilyen pusztító orkán, a szívűk énekel és magasztatja az Ő dicsőségét.

Emlékeztek arra a történetre, amelyről beszámol a Szentírás, hogy Pál és Silás hogyan járt éppen Filippiben? Hogy kezdődött a filippi evangélizáció, a filippi ébredés? Úgy, hogy Pál apostolt és Silást megostorozták, véresre verték, aztán kalodába, bilincsbe zárták, és ott kellett lenniük a börtönben. És mi történik? Éjfél tájban Pál és Silás énekel dicsőítik az Istent. És megrendülnek a börtön fundamentumai, kiszabadulnak a rabok. A börtönőr majdnem öngyilkos lesz, de aztán hitre jut, és elkezdődik az ébredés Filippiben. Mondhatnánk, hogy Pál és Silás az örökkévalóság távlatából nézte a saját életének a nyomorúságát? Hát így volt. Ezért tudtak énekszóval dicsőséget mondani az Istennek.

A Filippi levél egy csodálatos költemény, az egyik legszebb levél a Bibliában. Pedig Pál apostol akkor Rómában is börtönben volt. Ott lebegett felette a halálos ítélet veszedelme. Van egy nagyon kedves magyarázat a Filippi levélre, melyben úgy említik a börtönt, hogy „boldog rabság”. És magát a levelet is így szokták jellemezni: „az öröm levele”. Igen, mert tele van boldogsággal, tele van örömmel ez a levél, és Pál apostol mindezt a börtönben írja.

Drága testvéreim, mit jelent ez? Azt, hogy a földhözköttetés ellen van egy csodálatos gyógszer. A földhözköttetés ellen Isten a mennyei orvosságot kínálja neked: hogy te el vagy rejtve Őbenne és Ő általa a Krisztusban,

az Istenben. Akármilyen érhet téged, akármilyen baj és nyomorúság, az Övé maradsz, és az Ő kezéből soha senki ki nem ragadhat téged.

Testvér, tudsz-e ezért hálás szívvvel dicsőretet mondani néki, és tudod-e Őt ezért a kegyelemért és csodálatos irtalomért magasztatni? Testvér, próbáld ki! Adj hálát néki azért, mert megváltott, mert megbocsátotta bűneidet, mert elrejtett téged magában, és ebben az elrejtettségben ott maradhatsz minden időben, a veszedelem idején is, mert az Ő hűsége pajzs és páncél a te számodra most és örökkön örökké. Ámen.

Maradjunk néhány pillanatig csendességben, és ebben a csendességben adj hálát az Úrnak az Ő megváltó kegyelméért és szeretetéért, és tedd bele az életedet újra az Ő kezébe, vagy talán először, és engedj, hogy Ő töltsön be téged mostantól kezdve örömmel, békességgel és hálaadással!

(Elhangzott 1997. november 28-án a pomázi református templomban.) ■

TÚRMEZEI ERZSÉBET HIT ÁLTAL

Egy himnuszt hallok elnémiáthatatlan századokon át új meg új alakban. Az énekes nem egyszer névtelen. Nem is ő énekel: a kegyelem! S az egész földről láthatatlan karban száll ég felé a csodálatos dallam, és a fül fenséges harmóniát hall. Figyelj! „Hit által! Hit által! Hit által!”

Azok sorában, akik énekelnek, van kemény férfi, félénk, gyenge gyermek, roskadt öreg, remegő szívű asszony... De nincs perc, hogy e himnuszt elhallgasson. Mert szájról szájra, szívről szívre kel. Némíts el egyet, ezer énekel. Új meg új hang, de ugyanaz a dallam. Néha leborulok, hogy tisztán halljam, tele frissességgel, zengő csodákkal. Halldoz? „Hit által! Hit által! Hit által!”

Isten Lelke vezényel. Egyet int, és új énekes lép elő megint. Így int neked, és így intett nekem. Meghallja, ha elnémul éneke, és fáj neki egyetlen hang hiánya, amint a nagy egészet dirigálja, s az örök himnuszt zúgva, zengve szármal: Igen! „Hit által! Hit által! Hit által!”

Érzem, rajtam a Karmester szeme. Énekelni, kezdeni kellene, hogy munkám, harcom, életem, halálom, minden szavam, minden szívdobbanásom ezt, ezt az egyet zengje szüntelen! Láthatatlan kar énekel velem: testvéreim hangja körülölel. Nem, a himnuszt ma sem némulhat el, legyen a dallam bármilyen nehéz. Szemünk a Karmester kezére néz, és minden olyan egyszerűvé válik. Ő segít énekelni mindhalálig szolgálattal, étellel és halállal ma is: „Hit által! Hit által! Hit által!”

Manapság nagyon sok ember van, aki nem hisz a Biblia örök büntetéséről szóló tanításában, sőt azt valószerűtlen és valóságtól elrugaszzkodott elgondolásnak tartja.

2003-ban egy kutatócsoport felmérése alapján az amerikaiak 64%-a vélte úgy, hogy halála után a mennybe kerül, míg kevesebb, mint 1%-a gondolta, hogy esetleg a pokolra jut. Nemcsak közöttük van manapság nagyon sok ember, aki nem hisz a Biblia tanításában, az örökké tartó büntetésben, sőt azt valószerűtlen és a valóságtól elrugaszkodott elgondolásnak tartja. Márpedig ez a kérdéskör igen fontos része a keresztyén hitnek több okból is.

1. Már csak azért is fontos, mert Jézus többet tanít minderről, mint az összes többi bibliai szerző együttvéve.

Jézus beszél az „örök tűzről és büntetésről”, mint azoknak az angyaloknak és embereknek a végső lakhelyéről, akik elutasították Istent (Máté 25,41. 46). Jézus azt mondja, hogy azok, akik a bűnben maradnak, az „örök tűz” veszélyét vállalják (Máté 5,22; 18,8-9). Jézus a pokol megnevezésére a gye-henna szót használja, ami egy völgyet takart, ahol a szemetet naponként elégették, éppúgy, mint azokat a halottakat, akiknek nem voltak hozzátartozói, hogy eltemessék őket.

A Márk 9,48 versében Jézus egy olyan emberrel beszél, aki pokolra (gyehennára) jut, „*ahol férgük nem pusztul el, és a tűz nem alszik el*”. Jézus ezzel azokra a férgek utal, amelyek a holttestekben a szemételepen tenyésztek. Amikor már minden húst elfogyasztottak, a férgek elpusztulnak. Jézus azt mondja, hogy a lelki rothadás a pokolban sosem ér véget, és ez az, ami miatt „*férgük nem pusztul el*”.

A Máté evangéliumának 10,28 versében Jézus így beszél: „*Ne féljetek azoktól, akik a testet megölik, de a lelket meg nem ölhetik. Inkább attól féljetek, aki mind a lelket, mind a testet elpusztíthatja a gyehennában.*” A tanítványainak mondja ezt, akik közül némelyiket később megkínóznak, kettévágnak, megnyúznak és élve eltemetnek. A leírása alapján mindez egy kerti mulatság a pokolhoz képest.

Nyilvánvaló, hogy Jézus számára a pokol egy valóságos helyet jelent, amikor arról beszél, hogy az ítéletnap után az emberek saját testükön fogják azt megtapasztalni. A pokol nemcsak fizikai, de lelki szenvedések színtere is.

Jézus rendszeresen írja le úgy a poklot, mint emésztő tűz és „*külső sötétség*” uralta helyet (Máté 25,30; vö. Júdás 6, 7, 13), ahol elképzelhetetlenül rettenetes szenvedés és boldogtalanság honol. Ha Jézus – a szeretet és kegyelem Úra – oly gyakran és élénken, valamint mindenki másnál vérfagyasztóbban írja le a poklot, akkor ennek nagyon döntő igazságnak kell lennie. De miért volt ez olyan fontos Jézusnak?

2. Azért fontos, mert azt érzékelteti, hogy milyen végtelenül Istenre vagyunk utalva mindenben.

Szinte valamennyi szövegértelmező és teológus úgy véli, hogy a bibliai képek a tűzről és a külső sötétségről csupán metaforák. (Ha a lelkek már most a pokolban vannak, test nélkül, akkor hogyan lehetne a tűz szó szerint értendő és fizikai tűz?) Még *Jonathan Edwards* is rámutatott, hogy a Biblia nyelvezete a pokollal kapcsolatosan szimbolikus, és hozzátette, hogy „amikor a Szentírás a lelki dolgokra metaforákat alkalmaz ... nem szó szerinti igazságokat takarnak” („The Torments of Hell are Exceeding Great” c. művében – Edwardsnak a Yale kiadásában megjelent műveinek 14. kötete). Az az állítás, hogy a Biblia képei a pokol tüzeiről nem szó szerint értendők, semmiféle vigaszt nem nyújt. A valóság sokkal rosszabb lesz, mint a kép. Mit jelképeznek akkor a „tűz” és a „sötétség” szimbólumok? Ezek a képek érzékeltes módon írják le, hogy mi történik akkor, ha elveszítjük Isten jelenlétét. A sötétség az Istentől való elszigeteltségre, a tűz pedig az Istentől való elválasztottságból fakadó széthullásra utal. Isten kegyelme és az Ő személye nélkül a szó szoros értelmében rémületesen és végletesen széthullunk.

Jézus tanítása szerint Isten az utolsó ítéletkor így szól: „*távovazatok tőlem*”. Ez arra figyelmeztet minket, hogy egyszerűen az, hogy távol kell lennünk Istentől, a legnagyobb rossz, ami történhet velünk! Miért? Eredendően úgy teremtettünk, hogy Isten közvetlen jelenlétében lakozzunk (Genezis 2). Bizonyos értelemben persze Isten mindenütt jelen van és fenntart mindeneket. Őbenne „*élünk, mozgunk és vagyunk*” (ApCsel 17,28). Eszerint tehát lehetetlenség távol lenni az Istentől,

mivel még a pokol sem létezhet, csak ha Isten fenntartja. De a Biblia azt mondja, hogy a bűn elválaszt bennünket Isten arcától (Ézsaiás 59,2). Minden élet, öröm, szeretet, erő és értelem, amelyet kerestünk és amire vágyunk, nála található (Zsoltárok 16,11) – mindez az Ő jóvoltából, az Ő jelenlétében, társaságában és örömeiben található.

A bűn eltávolít minket az Ő hatalmának azon aspektusától, ami fenntart és támogat bennünket. Olyan számunkra, mint hálnak a víz, mindentől távol az életünk elapad. Ez történt velünk a történelem során. Ez az oka, hogy Pál számára a pokol örök tüze és megsemmisítő volta az Isten jelenlétéből való kizárással azonos (2Thessz 1,9). Az Istentől és áldásaitól való örökös elszigeteltség az a realitás, amire minden szimbólum vonatkozik. Például, amikor Jézus a pokolban való megsemmisülésről beszél, az *apollumi* görög szót használja, ami nem a létezés végét, a megsemmisülést jelenti, hanem egy mindenre kiterjedő összeomlást és összetöretést, amely valamit/valakit alkalmatlanná tesz eredeti céljára.

A gyehenna és a férgek a bomlást jelentik meg. Egy test – halála után – elveszíti a szépségét, erejét és egységét, elkezd szétesni alkotóelemeire, bűzleni és bomlani kezd. Milyen lehet tehát egy emberi lélek teljes megsemmisülése? A lélek nem megszűnik, hanem teljességgel alkalmatlanná válik mindarra, amire az emberi lélek szolgál: gondolkodásra, érzésre, választásra, szeretet vagy öröm adására és elfogadására. Miért van ez így? Azért, mert az emberi lélek az igaz Isten imádására és az Úrban való gyönyörködésre teremtett, és minden igaz emberi élet ebből fakad. Eszerint Isten az emberiség egészének – még azoknak is, akik elfordultak tőle – „jótévő” és „kegyelmes” Úra (ApCsel 14:16-17; Zsoltárok 104,10-30; János 1,17), és fenntart minket a bölcsességre, szeretetre, öröme és jóságra képes állapotban. De ha elveszítjük Isten támogató jelenlétét, akkor az eredmény a pokol.

3. Mindez azért fontos, mert leleplezi az önző élet súlyosságát és veszélyeit is.

A rómaiakhoz írt levél 1-2 fejezeteiben Pál azt magyarázza, hogy Isten azokat,

akik megtagadták Őt, haragjában saját bűnös lelkük szenvedélyeinek adja át. A kommentátorok rámutatnak (pl. Douglas J. Moo), hogy ez nem azt jelenti, hogy Isten bűnre sarkallja az embereket, hanem – ahogy az Efézusiakhoz írt levél 4,19 versében olvasható – a bűnösök mindenféle bűnös vágyakra adják saját magukat. Ez annyit jelent, hogy

a legrosszabb, de legigazságosabb büntetés, amelyet Isten adhat valakinek az, ha átengedi őt saját bűnös lelke legmélyebb vágyainak.

Mit jelent ez? A bűnös emberi lélek vágyát a függetlenségre. Választani akarunk és a magunk útján járni (Ézsaiás 53,6). Ez nem egy céltalan letérés az útról. Ahogy Jeremiás hozzáfűzi: „Senki sem bánja gonoszságát, és nem mondja: Mit tettem?! Mindenki összevissza futkos, mint a csatában száguldozó lovak” (8,6). El akarunk távolodni Istentől – de ahogy láttuk, ez az, ami a legmegsemmisítőbb számunkra. Káint óva intette Isten, hogy vétkезzen, mert a bűn szolgásgára vezet (Mózes 4,7; János 8,34). A bűn lerombolja a képességet a választásra, a szeretetre és az öröme. A bűn elvakít: minél inkább elutasítod Isten igazságát, annál kevésbé leszel képes bármilyen igazság megtalálására magadról vagy a világról (Ézsaiás 29,9-10; Róma 1,21).

Mi hát a pokol? Nem más, mint hogy Isten megadja nekünk azt, amit önként választottunk: járhatunk a saját utunkon, és „a saját sorsunk és lelkünk urai” lehetünk, eltávolodhatunk Istentől és az Ő ellenőrzésétől. Isten olyan területre űz bennünket, ahová egész életünkben kétségbeesetten kívántunk eljutni. J. I. Packer így fogalmaz: „A pokol úgy tűnik az emberi választás tiszteletben tartása Isten által. Mindenki azt kapja, amit valójában választ, legyen az akár Isten társasága és dicsőítése, akár Isten elutasítása és önmaguk dicsőítése.” (J. I. Packer: Concise Theology 262-263. o.) Ha a legjobban arra vágyasz, hogy dicsőítsd Istent az Ő csodálatos szentségében, akkor ezt fogod kapni (Zsolt 96,9-13). Ha arra vágyasz a legjobban, hogy a magad ura légy, akkor Isten szentsége szenvedést, jelenléte borzalmat fog okozni, amelyből menekülnél (Jel 6,16; vö. Ézsaiás 6,1-6).

Miért rendkívül fontos ezt manapság a prédikációnkban és tanításunkban hangsúlyoznunk? A pokol képzeje valószínűleg az emberek számára, mert úgy érzik, hogy igazságtalan az örökké tartó büntetés kiszabása, összehasonlítva jóval kisebb és véges hibás lépésekkel (mint mondjuk a keresztyénség

elutasítása). Továbbá, szinte senki sem ismer bárkit (önmagát is beleértve), aki olyan rossznak tűnik, hogy a poklot kiérdemelje. De a Biblia tanítása a poklóról mindkét felvetésre választ ad. Először is azt mondja, hogy az emberek csak a túlvilágon kapják meg azt, amit a leginkább akartak: vagy Istent, mint szabadítót és Urat, vagy saját magukat, mint szabadítót és urat. Másodszor pedig azt mondja, hogy a pokol egy természetes következmény. Már ebben a világban is egyértelmű, hogy az énközpontúság az Istenközpontúság helyett nyomorulttá és vakká tesz. Minél inkább egoista valaki és minél inkább csak magával van elfoglalva, minél jobban elmerül az önsajnálatban és az öngazolásban, annál jobban fokozza saját összeomlását pszichológiailag és fizikailag is, és egyre mélyebbre süllyed problémái gyökereinek tagadásában.

Másrészt viszont az a lélek, aki úgy döntött, hogy életét Istenre és az Ő dicsőségére összpontosítja, egyre nagyobb öröm és teljesség felé halad. Mindkét „pályát” megfigyelhetjük már itt a földi életünkben. De a Biblia tanítása szerint a lelkünk örökké él, így tehát képzeljük el, hogy a fenti kétféle lélek hol lesz egymilliárd év múlva! A pokol egyszerűen az ember szabadon választott útja, amely örökké tart. El akartunk menekülni Istentől, és Isten végtelen igazságosságában oda küld minket, ahová menni akartunk.

Lukács evangéliumának 16,19-31 verseiben Jézus egy gazdag emberről mond példázatot, aki a pokolra kerül, és kínok és szörnyű szomjúság közepette szenved a tűzben (24). De érdekes bepillantást nyerünk, hogy mi történik eközben a lelkében. Arra buzdítja Ábrahámot, hogy küldjön hírnököt, és figyelmeztesse még élő bátyjait a pokol valóságára. A kommentátorok szerint azonban ez nem az együttérzés egy gesztusa, sokkal inkább a felelősség áthárítása. Azt állítja, hogy neki nem volt esélye, mert nem voltak megfelelő információi, hogy a poklot elkerülje. Ez nyilvánvalóan az ő saját gondolata, mert Ábrahám határozottan azt javasolja erre, hogy az emberek már életükben megkapják a szükséges információkat: a Szentírásból. Érdekes, hogy ez az ember pont úgy viselkedik, ahogy várnánk tőle: még akkor is, ha tudja, hogy Isten küldte a pokolba, a legmélyebb tagadásban van, dühös Istenre, és képtelen belátni, hogy ez egy igazságos döntés volt, és azt kívánja, bárcsak kevésbé kéne szenvednie (24), de még itt sem hajlandó bűnbánatot tartani, vagy Isten jelenlétét keresni.

Hiszem, hogy az egyik ok, amiért a Biblia a poklóról beszél az, hogy úgy hasson ránk, mint a „repülőlőszó”, vagyis felhívja figyelmünket akár a legkisebb bűnök valódi veszélyeire és komolyságára. Viszont megfigyeltem azt is, hogy a pokol

szimbólumainak (mint a tűz és a sötétség) hangsúlyozása a prédikációkban, anélkül, hogy kifejtjenék, hogy ezek mit takarnak (örök lelki széthullás), valójában megakadályozza azt, hogy a modern ember elrettenőnek találja a poklot. Néhány évvel ezelőtt egy ember azt mondta nekem, hogy a pokol tűzének emlegetése egyáltalán nem ijeszti meg őt, mert túl erőltetettnek és butaságnak hat. Ezért felolvastam neki C. S. Lewis sorait:

„A pokol morgó hangulattal kezdődik, mindig panaszkozik, mindig másokat hibáztat... de ekkor még távol állsz tőle. Lehet, hogy magadban kritizálsz is mindezt, és szeretnéd, ha meg tudnád állni. De eljön egy nap, amikor már nem tudod megállni. És akkor már nem lesz lehetőség a hangulatodat kritizálni, vagy akár kiélvezni, mert csak a morgás marad, örökre, mint egy zakatoló gép. Nem arról van szó, hogy Isten a pokolba küldene minket. Mindannyiunkban nő valami, ami pokollá válhat, hacsak nem fojtjuk el csírájában.”

Meglepetésemre az az ember nagyon elcsendesedett, és azt mondta: „Ez most halálra rémít”. Szinte azonnal meglátta, hogy a pokol egyrészt teljesen tisztességes és igazságos, másrészt, hogy olyasvalami, amivel szembesülni kell, hacsak nem változtat. Ha a szkeptikusokat és a nem hívőket csakugyan el akarjuk rettenteni a pokoltól, akkor nem elég azt ismételtetnünk folyton, hogy a pokol tüze éget. Akkor mélyebbre kell szállnunk a valóság értelmezésében, amelyet a Biblia képei kifejeznek. Ha így teszünk, akkor még a világi szemléletűekre is hatással lehetünk.

Ha Istentől elfordulunk, akkor Isten tevőlegesen átad bennünket a saját vágyainknak (Róma 1,24. 26). A pokol tehát olyan börtön, melynek ajtóit először is mi magunk belülről zárjuk be, és ezzel együtt Istentől zárjuk el magunkat (Lukács 16,26). És minden jel szerint ezek az ajtók belülről örökre zárva maradnak. Habár a pokolban minden térd és nyelv tudja, hogy Jézus az Úr (Filippi 2,10-11), senki sem keresheti és akarhatja ezt az Urat a Szentlélek nélkül (1Korinthus 12,3). Ez az, amiért azt mondhatjuk, hogy senki sem jut a pokolra, aki nem maga választotta, hogy oda menjen és ott is maradjon. Mi lehetne ennél igazságosabb?

4. A pokolról szóló tanítás azért is fontos, mert ez az egyetlen módja, hogy érzékeljük, mennyire szeretett minket Jézus és milyen sokat tett értünk.

A Máté evangéliumának 10,28 versében Jézus azt mondja, hogy a fizikai megsemmisülés nem összehasonlítható a pokol lelki megsemmisítő erejével, annak hatásával, hogy Isten elhagyott. És éppen ez az, ami Jézussal történt a kereszten: az Atya elhagyta Őt (Máté 27,46). Lukács evangéliumának 16,24 versében a gazdag ember rettenetesen szomjas (24). Jézus a kereszten azt mondja: „Szomjazom” (János 19,28). Az élet vize, Isten jelenléte elvételétől.

Ez tehát a lényeg. Mindaddig, míg ennek a „szörnyű” tanításnak a gyökerét nem tudjuk megragadni, addig nem érthetjük meg Jézus kereszthalálának mélységét. Testét a lehető legszörnyűbb módon pusztították el, de ez csupán bolhacsípés volt ahhoz képest, ami a lelkével történt. Amikor felkiáltott, hogy Isten elhagyta Őt, akkor saját magában tapasztalta meg a poklot. Gondoljuk meg: ha a bűnért való adósságunk olyan nagy, hogy soha nem fizethetjük ki, és az örökké tartó kárhozatra juttatnak minket, akkor milyen következtetést vonhatunk le abból a tényből, hogy Jézus azt mondta közvetlenül a halála előtt: a megfizetés „Elvégeztetett!” (János 19,30)! Megérthetjük ebből, hogy amit Jézus a kereszten érzett, sokkal rosszabb és szörnyűbb volt, mint mindaz a pokoli kín, amire mi együttesen rászolgáltunk.

Ezt akkor érthetjük meg, ha annak a kapcsolatnak az érzelmi oldalát nézzük, amit Ő elveszített. Ha valaki a lazább ismeretségi körödből élítél, vagy éppen elutasít, az fájdalmas. Ha egy jó barátod teszi ugyanezt, az már sokkal jobban fáj. Még inkább pusztító, ha a kedvesed mondja azt, hogy „Nem akarlak többé látni!” Minél hosszabb, mélyebb és intímebb a kapcsolat, annál kínzóbb bármilyen elszakadás. De a Fiú kapcsolata az Atyával kezdet nélküli, és végtelenül teljesebb a legközelebbi és legszenvedélyesebb emberi kapcsolatnál is. Amikor Jézust az Atya elhagyta, akkor Ő minden képzetet felülmúlóan a legfeneketlenebb veremben és a legemésztőbb tűzben érezhette magát. Megtapasztalta az Atya legteljesebb haragját. És Ő mindezt önként vállalta értünk.

Sokszor találkozom emberekkel, akik azt mondják: „Nekem személyes kapcsolat van egy szerető Istennel, mégsem hiszek Jézus Krisztusban.” „Miért?” – szoktam kérdezni ilyenkor. „Az én Istenem túlságosan szerető ahhoz, hogy bárkit örök szenvedésre ítéljen a bűneiert.” Ez a kijelentés Isten és a kereszthalál tökéletes félreértését mutatja. A kereszten Isten MAGA – Jézusban megtestesülve – szenvedte el a büntetést! Nem hátrította egy harmadik félre!

Felmerül ilyenkor a kérdés: mibe került a te istenednek, hogy szeret minket és magához ölel? Mit kellett elviselnie azért, hogy a magáénak tudhasson minket? Hol viaskodott a halállal, hol kiáltott fel, és hol vannak az Ő szögei és tövisai? Erre csak azt szokták felelni: „Nem hiszem, hogy mindez szükséges volt”. De ironikusak az erőfeszítéseik, hogy Isten

még szeretőbbnek állítsák be, mert ez éppen azt eredményezi, hogy kevésbé szeretővé teszik. Hiszen végső soron az Ő szeretetének nem kell tennie semmit. De ez csak érzégtelenség lenne és egyáltalán nem szeretet. Egy ilyen isten imádata teljességgel személytelen, kognitív és moralizáló lenne. Nem lenne benne örömteli önfeláldozás, alázatos bátorság és folyamatos csodálat. Nem énekelhetnék neki: „Lenne bár enyém a világ,

ajándéknak az sem elég; lelkem, életem adom át az isteni szeretetéért.” (The Wondrous Cross – Miklya Zsolt fordítása – a szerk.). Csak a kereszthalál által lehetett az Istentől való elszakíttóságunknak véget vetni, ezért az egész örökkévalóságot azzal töltjük, hogy szeretjük és dicsérjük Isten azért, amit tett (Jel 5,9-14).

Ha Jézus nem tapasztalta volna meg önmagában a poklot, akkor mi magunk értékelődnénk le. Ézsaiásnál ezt olvashatjuk: „Mert lelke szenvedése folytán látni fog, és megelégszik...” (Ézsaiás 53:11). Ez egy elképesztő gondolat! Jézus, aki végtelenül – bármely emberi léleknel jobban – szenved az örök kárhozatban, ránk pillant, és azt mondja: „Megérte!” Mítől érezhetnék jobban a szeretetét és saját értékünket: **A Megváltó a**

Szentírás szerint inkább magán a poklon gázol keresztül, semhogy elveszítsen bennünket, és nincs más megváltó, aki valaha ilyen áron szeretett volna bennünket!

Következtetés

A pokolról szóló tanítás sorsdöntő fontosságú, mert e nélkül nem érthetjük meg az Istentől való teljes függésünket, akár a legkisebb bűnök jellegét és veszélyeit, illetve

Jézus felbecsülhetetlen szeretetének hatását az életünk. Mindemellett a pokolról szóló tanítást lehet oktan módon is értelmezni. Sokan – a dogmáknak való megfelelés miatti félelem okán – a hangsúlyt csupán Isten ítéletére helyezik, elmosva a pokolra jutás saját választáson alapuló lényegét. Ironikus módon – ahogy ezt láthattuk is – ez a nem a Bibliából eredő kiegyensúlyozatlanság még kevésbé teszi elretentővé a poklot a hitlenek számára.

Vannak, akik úgy tudnak prédikálni a pokolról, hogy az emberek ugyan önző félelmükben – és hogy a következményeket elkerüljék – megváltoztatják az életüket, de mindez nem szeretetből és ragaszkodásból fakad az iránt a Személy iránt, aki vállalta és megtapasztalta a poklot helyettük. Ezen két indíték közti különbségtétel mindennél fontosabb. Az első egy moralistát teremt, a második egy újjászületett hívőt.

Foglalkoznunk kell tehát a ténynyel, hogy Jézus többet beszélt a pokolról, mint Dániel, Ézsaiás, Pál, János és Péter együttvéve. Ha ezeket a tanításokat elutasítjuk, tulajdonképpen azt mondjuk a szeretet és kegyelem legkiemelkedőbb tanítójának: „Jézus, én sokkal kevésbé vagyok bárbar, mint te; én könyörületesebb és bölcsőbb vagyok nálad.” Hát azért kellene egy kis szünetet tartanunk! Némi elmélkedés után rájöhettünk, hogy valójában a végítéletéről és a pokolról szóló tanításai miatt olyan megdöbbentőek Jézusnak a kegyelemről és a szeretetről szóló kijelentései. ■

A legtöbb ember azt gondolja, hogy nem sokat tudunk a Mennyről, és nem is tudhatunk meg sokat róla. Az általános vélemény az, hogy amit tudunk, az is csupa „negatívum”: ott nem lesz Nap, sem Hold, sem éjszaka, sem tenger, sem betegség, sem gond, sem szenvedés, sem könny és halál sem. Igen, kétségkívül csodálatos lesz, de ezen kívül nem sokat tudunk.

Ez így igaz – hogy nem mindent tudunk róla, amit szeretnénk tudni, ami a mennyei hazánk iránti kíváncsiságunkat kielégítené. Ugyanakkor bámulatra méltó, milyen sokat tudhatunk arról a helyről, amelyet Megváltónk készített számunkra. Ha a Biblia által felsorolt tényeket és szempontokat vesszük, akkor csodálatos képünk lehet erről a leírhatatlanul szép helyről.

A Király, a maga teljes szépségében

A Menny fő ismertetőjele, hogy ott van az Úr Jézus a maga felülmúlhatatlan, tündöklő szépségében. Arca ragyog, mint a Nap az Ő

erejében. Ő az első, az egyetlen, Aki valóban csodálatos. Benne egyesül a legnagyobb testi szépség, és a szepültelen erkölcsi jellen.

A megdicsőült Úr megpillantása oly földöntúli élmény, hogy akik prózában próbálják leírni, hamarosan költeményre váltanak. A Golgotán kívül az a tény, hogy a mennyben színről színre látjuk majd az Urat, szinte leggyakoribb témája a keresztyén költészetnek. De a költők is csak dadogva képesek kifejezni a felsőfokú jelzők legfelső fokát.

Az Úr Jézusnak a Mennyben valóságos anyagi teste van, ahogy maga is mondta. (A vért nem említette, mert az a Golgotán elfolyt.) Ugyanaz a teste van ott, amelyben a sírból feltámadt. Bizonyos szempontból hasonlatos ahhoz a testhez, amelyet születésekor kapott; testi megjelenése hasonló: tud enni és inni, beszélni és alkalmas a földi életre.

Másfelől viszont bizonyos tekintetben eltérő a földi testtől. Feltámadott testében az Úr Jézus be tudott menni a teljesen bezárt szobába, ugyanakkor egy szempillantás alatt láthatatlanná tudott válni. Olyan teste van tehát, amely mind a földi, mind a mennyei életre alkalmas. De a legfeltűnőbb különbség az, hogy láthatóan magán viseli a golgotai

WILLIAM MACDONALD

MILYEN LESZ MAJD A MENNYBEN?

szögek nyomát. Feltámadása után megmutatta Tamásnak és a többieknek is ezeket a sebeket, az isteni szeretet jeleit (Lk 22,40; Jn 20,20. 27) Később János apostol egyenesen „megölt Bárány”-nak nevezi (Jn 5,6). Képzéjétek csak el! Szenvédésének és halálának sajátos jelei még a Mennyben is mindörökké emlékeztetnek arra a nagy árra, amelyet az Úr megváltásunkért fizetett. Spurgeon így örvendezik:

„Ahogy nézzük a kezét, amelyet átszegeztek, ahogy látjuk lábán a szögek helyeit, ahogy látjuk fejét, amely a töviskoronát viselte, térdre kényszerít bennünket az a kimondhatatlan szeretet és irgalom és a háttartalan jóság, amellyel irántunk viseltetik. Ó, bárcsak megcsókolhatnám áldott arcát!”

Lehetséges, hogy amikor az Urat meglátjuk, megkérdezzük magunktól:

miért nem szeretünk jobban, miért nem szolgáltuk hűségesebben, miért nem éltünk egyedül Nekí, amikor még e Földön éltünk?

Hajlandó vagyok azt hinni, hogy még az örökkévalóság sem elég, hogy mindazt megértsük, mivel vagyunk Nekí adószai, és mi

mindent köszönhetünk Nekí. Lehetetlenség elképzelni a Mennyet anélkül, hogy az Úr Jézusra gondolnánk. Jézus Krisztus nélkül nincsen Menny!

A Menny többi lakója

A Megváltó azonban nem lesz egyedül. Vele lesznek a dicsőségben az angyalok megszámlálhatatlan seregei. Azok, akik nem buktak el (Zsid 12,22), hanem szolgáló lelkek, akik az üdvösség örökösének szolgáltak (Zsid 1,14). Minden hívőnek volt egy vagy több védőangyala. Abból indulhatunk ki, hogy találkozni fogunk majd velük, és megtudjuk, hogyan gondoskodtak rólunk, hogy semmi ne ártson nekünk, hogy átvészeljük a kísértéseket, és csodálatosan megszabaduljunk. Kibírjuk a kritikus pillanatokot is, és megszabadulunk az ismeretlen veszedelmekből. Ezek a mennyei lények – magas tisztségük ellenére is – csupán nézők lesznek, amikor megváltásunknak örvendezünk. Ők nem éneklék velünk együtt soha a megváltottak énekét.

Ott lesz a Gyülekezet – az elsőszülöttek egész Gyülekezete –, akiknek neve fel van írva a Mennyben. Együtt leszünk valamennyi megváltott emberrel, akik megváltottak pünkösdtől egészen az elragadtatásig. Együtt lesznek ott minden népből, törzsből, nemzetből és nyelvből valók. Ott lesznek az apostolok és mártírok, és lesznek ott ismeretlenek is, akiknek a nevét nem jegyezte fel nagy betűkkel a történelem, de akik híven és lelkiismeretesen szolgálták az Urat. Közösségben leszünk Mátéval, Márkkal, Lukáccsal és Jánossal, de Lutherrel, Kálvinnal, Spurgeonnel és Müllér Györggyel is.

De biztosak lehetünk-e abban, hogy a Mennyben felismerjük egymást? Először is világos, hogy ott nem fogunk kevesebbet tudni, mint itt a Földön. Másodsor, Pál számított arra, hogy a thesszalónikaiakat odaát majd viszontlátja: ők lesznek majd Pál dicsősége és győzelmi koszorúja (1Thessz 2,19-20). És örömet és dicsőséget várt ama napon a korinthusiak számára és a maga számára is (2Kor 1,14). Végül, János apostol is arra számított, hogy Jézus Krisztus visszajövelekor viszontlátja a megtért testvéreket. Ezt írta: „Mármost, gyermekeim, maradjatok meg Őbenne, hogy amikor megjelenik, bizalmunk

legyen iránta, és meg ne szégyenítsen minket eljövetelekor” (1Jn 2,28). Igen, mindnyájan fel fogjuk Őt ismerni, ahogy Ő is felismer majd bennünket.

Azután megtudjuk, hogy ott lesz Isten, mint mindenek Bírója. De nem mint a földi bíró, összeráncolt homlokkal, hanem mint szerető Atya. Ez természetesen felveti a kérdést, hogy: „valóban meg fogjuk-e látni Istent, az Atyát?” Az Isten Lélek, tehát láthatatlan. Senki sem láthatja Őt élve. Jób bízott benne, hogy meg fogja látni az Istent (Jób 19,27). És az Üdvözítő megígérte, hogy a tisztaszívűek meglátják az Istent (Mt 5,8). Ez természetesen azt jelentheti, hogy megláthatjuk az Atyát, ahogyan a Fiában kijelentette magát (Jn 14,9). De igencsak lehetséges, hogy amikor megdicsőült testünk lesz majd, akkor sokkal nagyobb érzékelő képességgel rendelkezünk, és valóban megláthatjuk az Istent. Ezt a lehetőséget nem zárhatjuk ki.

Ott lesznek az Ószövetség szentjei – az igazak lelkei. Lélekben tökéletesek lesznek, mert hittek az Úrnak, és azután testben is tökéletesek lesznek. Együtt leszünk majd Ábrahámmal, Izsákkal, Jákóbbal és Józseffel, Mózással, Illéssel és Dáviddal. Velük együtt telepszünk majd az asztalhoz. Akkor majd választ kapunk sok kérdésünkre, és új módon látjuk majd a Szentírást. De hogy fogjuk megismerni azokat az embereket, akiket azelőtt soha nem láttunk? Semmi gond! Ugyanúgy, ahogyan Jakab, Péter és János felismerték Mózes és Illés a megdicsőült hegyén (Mt 17,1-5).

Valóban, minden korok megváltottjai ott lesznek, és dicsérik Őt, aki minket szeret, és tulajdon vérevel tisztára mosott bennünket bűneinktől.

Csodálatos lesz viszontlátni szeretteinket – mindazokat, akik hitben haltak meg. Szomorú volt a tőlük való elválás, de a viszontlátás bőségesen kárpótol majd érte. Ha belépünk Immánuel országába, akkor sokkal jobb körülmények között leszünk majd együtt, mint itt a Földön.

Remélhetőleg mindnyájunkat vár majd egy üdvözlő küldöttség, amely azokból fog állni, akiket a Krisztusért való alázatos szolgálát és hűséges munka által itt a Földön Krisztus számára megnyertünk. Mily nagy örömeinkre szolgál majd, ha halljuk valakitől: „Te voltál az, aki ide meghívtál engem”.

A legnagyobb csoda

Ha a Menny legfőbb vonzereje az Úr Jézus, akkor a legnagyobb csoda, hogy mi, a megváltottak szintén ott leszünk. Csupa istentelen bűnös, akik mind méltatlanok vagyunk a kegyelemre, leszünk ott együtt minden nemzetből, népből, törzsből és nyelvből Isten csodálatos kegyelmének örök győzelmi jelként. Mindenféle korú hívők, akiket tisztára mosott a Bárány az Ő vérevel, és akiket az üdvösség ruhájába öltöztetett.

Newton ezt három csoda közül a legnagyobbaknak nevezte: „Ha majd a Mennybe érkezem, három csodát látok. Az első csoda az lesz, hogy sokan lesznek ott, akikről nem gondoltam volna, hogy ott lesznek. A második csoda, hogy sokan nem lesznek ott, akikről azt

gondoltam, hogy ott lesznek. A harmadik, legnagyobb csoda az lesz, hogy én magam is ott lehetek.”

Olyan dicsőséges testünk lesz ott, amilyen a feltámadott Megváltóé volt. Ezen a testen nem lesz sem fekély, sem ránc, sem anyajegy, sem semmi efféle. Megtisztított szentek leszünk. Tisztátalan gondolatok, vegyes érzelmek és bűnös cselekedetek mind a múltéi lesznek már. Tévédéseinkkel nem szomorítjuk többé Krisztus szívét. Az egoizmus egy pillanat alatt eltűnik. Testünk nem szenved többé a betegségek miatt. Nem lesznek bacilusok, vírusok, fertőzések, rosszindulatú fekélyek vagy szívbetegségek. Nem kell küzdenünk velük, nem lesz szükség tablettákra, antibiotikumokra, röntgensugarakra, intravénás injekciókra, sem életmegg hosszabbító kezelésekre, kórházakra, orvosokra, sem ápolónőkre. A szenvedés a múltéi lesz. Csonttörés,

reuma, és minden más jaj és baj a múltéi lesz. Ismeretlenek lesznek a gondok. Nem lesznek megtört szívek. A Megváltó minden könnyet eltöröl majd.

Mivel kegyelemből, hit által üdvözülünk, a Mennyben nem lesz dicsekvés. Senki sem dicsekedhet sem jócselekedeteivel, sem személységének jóságával, mert nem ezek segítették, hogy átmenessen a gyöngykapun.

A halál soha többé nem választ el szeretteinktől. A Mennyben nem tartanak majd gászbeszédet, nem lesznek halottas kocsik, sem temető. Ott soha senki nem hal meg.

„...hasonlóvá leszünk hozzá (Jézushoz), és olyannak fogjuk Őt látni, amilyen valójában” (1Jn 3,2). A Megváltó egyetlen ránk vetett pillantása átváltoztat minket Hozzá hasonlóvá. Noha más és más lesz mindegyikünk fizikai megjelenése, lelki, erkölcsi és testi tökéletességében mindnyájan hasonlatosak leszünk Hozzá. Ugyanakkor soha nem nyerjük el azokat a tulajdonságokat, amelyekkel csak Isten rendelkezik: soha nem leszünk mindenhatóak, mindentudók és mindenütt jelenvalók.

Úgy ismerünk majd, ahogy minket Isten ismer, azaz: felismerjük egymást. A házások egymásra találhatnak, noha a Mennyben a házastársi életközösség nem létezik már.

Valaki úgy sejt, hogy ha most öt érzékünk van, akkor talán majd ötven érzékünk lesz. Lehet, hogy képesek leszünk egy pillanat alatt gondolati úton az egyik helyről a másikra áthelyezni magunkat.

Isten akkor éri el célját, amikor már Nála leszünk az Ő dicsőségében. És ha majd

Üdvözítőnk kedvesen sugárzó szemével ránk tekint, meglátja rajtunk fáradozása gyümölcsét, és örvendezik ezeknek.

A Mennyben is lesz fejlődés

Az emberek gyakran úgy gondolják, hogy a Menny nemcsak a nyugalomnak, hanem a tétlenségnek is a helye. Olyan, mint valami soha véget nem érő vakáció. Egy fiatal hívő keresztyén mondta egyszer: „Azt gondolom, hogy ott a Mennyben nagyon unalmas lesz – csak heverészni egy felhőn és hárfát pengetni...” Ki is szeretne oda kerülni, ahol olyan egyhangú és unalmas az élet?! Ki szeretne mindörökké lustálkodni? Valójában azonban a Menny a szüntelen fejlődés helye, a növekedés és kijelentés helye. Tudhatjuk ezt Pál szavaiból, az Efézus 2,7-ből: „*hogy megmutassa az eljövendő korszakokban kegyelmének mérhetetlen gazdagságát irántunk való jóságából, Krisztus Jézusban.*” Ez azt jelenti, hogy Isten az egész örökkévalóságon át tanít bennünket arra, mit jelent számára, hogy szeretett Fiát értünk a kereszthalálba küldte. Olyan nagymértékben jelenti ki kegyelmét és irgalmát, hogy a tanulásnak soha nem lesz vége. Ha Isten ezt nekünk meg fogja mutatni, akkor nyilván tovább fogunk tanulni.

Vagy képzeljük el a következőt: A Menny egy iskola, és Isten benne a tanítómester. A tanítás mindörökké tart. A tanfolyamon minden megváltott ember részt vesz. A tanfolyam címe: „Kegyelem és jóság”; tankönyve a Biblia. A téma pedig kimeríthetetlen.

Én magam azt hiszem, hogy további témáink is lesznek. Mivel a Biblia maga korlátok nélküli és örökkévaló könyv, szüntelen tanulmányozás tárgya lesz. Ebben a földi életben sok mindent csak felületesen ismerünk belőle. A Szentírásban még olyan kincsek vannak elrejtve, amelyek igazán majd csak odaát lelkesítenek minket. Ma még sok megválaszolatlan kérdés van, melyeket mind tisztáznunk kell.

Vagy képzeljük csak el: Az idő, ahogy azt most megéljük, a Mennyben többé nem létezik majd. Naptárunk azon alapul, hogy a Föld 365 nap 5 óra és valamivel több mint 48 perc alatt teszi meg az útját a Nap körül. Nos, ez a számítás a Mennyben immár nem lesz érvényes. Talán ez azt is jelenti, hogy ott nem lesz múlt és nem lesz jövő sem, hanem csak örök jelen. S ha ez így van, akkor a Golgota (és minden más bibliai esemény) örökké jelenvaló realitások lesznek.

A megváltás csodája

Felismerjük majd, milyen nagy csodát tett Isten akkor, amikor megváltott minket. Hallani fogjuk azoknak a lebilincselően érdekes beszámolóját, akik Isten csodálatos kegyelme által megváltottak. Egyvalami mindegyikben közös lesz: megváltatásuk kegyelem által, az Úr Jézusba vetett hitben ment végbe. De azért mindannyian más és más úton járva jutottak el a hitre. Egyesek vízen át, mások tűzön át, egyeseket áradat sodort, de valamennyit az Ő vére váltotta meg.

Ateisták és agnosztikusok (hitetlenek) mondják majd el, hogy nem találtak békességet, amíg Krisztusban meg nem lelték azt. Kritikusok tanúskodnak ismét arról, hogy miközben hitelvesztetté akarták tenni a Bibliát, annak buzgó védelmezőjévé lettek. Meghalljuk majd, hogy iszákos, kicsapongó életű emberek hogyan kezdtek életet élni.

A reformátorokkal együtt ott lesznek majd a nagy keresztyén mártírok, akiket mind-mind Krisztus drága vére váltott meg. Buddhisták, hinduk és muszlimok mondják majd el, milyen csodás körülmények között hallották meg az evangéliumot, és hogyan lettek annak hitvallói.

E világ bölcsei, hatalmasai és előkelői közül nem sokat találunk majd ott, de annál többet az egyszerű emberekből, akik az Igét boldogan befogadták. Katolikusok és protestánsok, lelkesek és laikusok, kommunisták és szocialisták tesznek majd bizonyosságot arról, hogyan győzte meg őket az Ige bűneikről, és hogyan kértek (és kaptak) bűnbocsánatot a Megváltótól.

Fogunk hallani a gyermekkorban és a halálos ágyon történt megtérésekről. Lesznek, akik elmondják majd, hogy megtértek már akkor, amikor az evangéliumot először hallották, mások viszont megtérésük előtt évenként át menekültek Isten elől.

A Menny visszhangzik majd Isten megváltó és megváltoztató kegyelmének dicséretétől!

A hely maga

Milyen lesz az atyai ház, ahogy szemünk elé tárul majd, amikor elérkezünk az aranypartra? Nincs földi nyelv, amely le tudná írni a paradicsom, a harmadik ég dicsőségét. Ezért Isten a Földön is megtalálható szép dolgok segítségével ad némi fogalmat mennyei otthonunk dicsőségéről.

Ha – mint sokan hiszik – az új Jeruzsálem a Mennyet sok, ha nem is minden részletében kiábrázolja, akkor mi is tudhatunk egyet-mást Immánuel országáról, ahol Krisztus dicsőiesen lakozik.

Ott nincs éjszaka. A Földön az éjszaka volt a napnak az a része, amikor a vétkek és törvénytelenések uralkodtak. De ez volt annak is az ideje, amikor a szenvedő szentek vágyva várták az új nap első sugarait. Most azonban már olyan helyen vannak, ahol szüntelenül világos nappal van. A világosság olyan, mint a jászpis és a tiszta kristály. A fény nem a Napból és nem a Holdból árad, hanem az Isten dicsőségéből.

Az építési anyagot főként arany, drágakövek és gyöngyök teszik ki. A jászpis hoz járulnak még a zafir, kalcidon, smaragd, szardonix, szárdisz, krizolit, beryll, topáz, krizofráz, jácint és ametiszt. A téglá és cement átadja helyét a drágaköveknek.

Az utcája színaranyból van, mely olyan, mint az átlátszó üveg. A földi értékrendszernek lélegzetelállító nagy változását mutatja ez. Amit a földi ember élete legfőbb kincsének tekintett, azt itt beton és aszfalt helyett használják.

Lesz temploma, de nem szó szerinti értelemben. Az Úr Isten és a Bárány lesz a templom.

Nem lesz tenger. Az egymást szerető embereket nem fogja egymástól elválasztani az óriási óceán. Nem lesznek félelmetes viharok, sem vulkánkitörések, nem lesznek kútba fulladt gyermekek.

De igaza van Spurgeonnak, amikor azt mondja:

„Az a hatás, amit az aranyutcák, vagy az angyalok hárfával kísért éneke bennünk kelt, semmisség lesz ahhoz képest, amilyen érzés támad bennünk, amikor meglátjuk a Királyt a trónusán, Ő fogja tekintetünket és gondolatainkat magához vonzani, Ő fog bennünk

mérhetetlen szeretetet támasztani, és Ő ébreszti majd fel bennünk a szüntelen imádatot. Látni fogjuk az Úr Jézust”.

Imádat

Talán levetkőzhetjük majd féltékenységünket, átölelhetjük és megcsókolhatjuk az Úr Jézust. Mily gyakran kellett elmondanunk itt a Földön: „Gyöngye szívünk minden fáradozása, és legforróbb érzéseink is hidegek”. De ennek az éneknek a befejezése éppoly igaz: „De ha majd színről színre meglátunk Téged, akkor Hozzád illően dicsérünk majd”.

Nem terelődik el majd figyelmünk és nem lesz nehéz összpontosítanunk mindent arra, hogy dicsérjük az Urat. Itt a Földön gyakran az imádatnak és hálának oly nagy mértékét érezzük, amelyet szavakban nem is tudunk kifejezni. Odaát ez már nem jelent problémát.

Egyszer azt mondta valaki, hogy ott majd oly szeretetet tudunk kimutatni az Úr Jézus iránt, amilyen – ha most éreznénk – szétfeszítené a szívünket. Ez a gondolat boldoggá tesz! „Ó Uram, add, hogy nagyok és erősnek gondoljalak Téged, hogy mindenkor felismerjem csodálatos munkádat, és oldd meg nyelvet, hogy ne maradjon néma, hanem dicsérjen Téged szeretetedért, amely felmérhetetlen”.

Dr. J. Vernon McGee megállapította, hogy valahányszor kinyitjuk a Jelenések könyvét, látjuk benne, ahogy a szentek éppen leborul-

nak az Úr előtt, hogy Istent imádják, vagy pedig éppen felkelnek leborult helyzetükből és imádatukból. Hozzátette: „Ha nem szereted Istent imádni, nem fogod jól érezni magad a Mennyben, mert ott mindnyájan ezzel leszünk elfoglalva”.

Jutalmak

A Menny a jutalmazás helye is lesz. A jutalmakat maga a Megváltó fogja kiosztani. Évszázadokon át mindent pontosan, gondosan és tökéletesen megjegyzett. És nem lesz nyugalma mindaddig, amíg napvilágra kerül mindaz, amit az övéi érte tettek, és akkor majd kedvességgel viszonzozza az övéinek iránta tanúsított kedvességét.

Ez Krisztus ítélő (jutalomosztó) széke előtt történik meg majd, amelyet az Ige Isten ítélő (jutalomosztó) széke is nevez. Ha az emberek ezt a kifejezést hallják, gyakran megrettennek, mert csak egy olyan bíróra tudnak gondolni, aki a vétkesek felett ítéletet mond. Pedig ebben az esetben jobb lenne, ha inkább arra az emelvényre gondolnának, ahol a verseny döntőbírái kiosztják a versenyzők között a díjakat. Mert ez előtt az ítélő (jutalomosztó) szék előtt nem a törvény elleni vétkeket tárgyalják majd, hanem afölött döntenek, hogy a hívó ember milyen mértékben élt Istennek földi életében.

A hívők bűneit Isten megítélte már a Golgota keresztyén, ahol Krisztus tökéletesen és véglegesen elszenvetde helyettük a büntetést megfizetett értük. Isten nem követel meg kétszeres büntetést. Ott már nem az üdvösség és kárhozat kérdése dől el, hanem a szolgálat tétetik mérlegre. A bírói szék előtt fény derül minden egyes hívó életére és szolgálatára. Mindazt, amit Isten dicsőségére végzett – Pál aranyak, ezüstnek és drágaköveknek nevezi őket –, megjutalmazza az Úr. Minden más – fa, széna és pozdorja – elvetetik, mint ami méltatlan az Úrhoz.

Nem titok, milyen elvek alapján osztogatja majd a Bíró a jutalmat. Mindent világosan megmutatott nekünk, úgyhogy eleve tudhatjuk, mit kell tennünk, hogy a győztesek között legyünk. Íme néhány pont, amit figyelembe vesz:

A hűséget többre értékeli majd, mint az eredményt (Mt 25,21. 23; 1Kor 4,2). Nem lehetünk mindig sikeresek, de hűségesek mindig lehetünk.

A hívó embernél nem az számít, milyen nagy kegyelmi ajándékot kapott, vagy milyen nagyszerű képességei vannak, hanem az, hogy mindezeket hogyan használta (Mt 5,15-28; Lk 19,13-28). Nem vagyunk mindnyájan egyformák. Kegyelemből az Úr aszerint ítél majd meg bennünket, hogyan használtuk fel mindazt, amit nekünk adott.

Nem a szolgálat jellege számít, hanem a lelki magatartás, amellyel véghez viszik (Kol 3,22-24).

Mindent az Úrért kell tennünk, és semmit sem azért, hogy az embereknek tessünk. Szüntelenül gondolnunk kell arra, hogy az Úr nem értékeli azokat a szolgálatokat, amelyeket viszontszolgálat fejében teszünk (Mt 19,27-30).

Viszont jutalmat nyer maga a pusztza kívánság is, hogy tegyünk valamit még akkor is, ha lehetetlenség azt véghez vinni (1Kir 8,18; 2Kor 8,12). Dávidnak ugyan nem engedte meg Isten, hogy templomot építsen, de Isten dicsérte őt azért, hogy ennek vágya feltámadt a szívében.

Nem a mennyiség számít, hanem a minőség (Mt 10,42; Lk 21,2). Örök példa erre a szegény özvegy két fillérje.

Nem az a lényeg, hogyan ítéljük meg mi magunk a szolgálatunkat, hanem az, hogy az Úr hogyan ítéli meg azt (Mt 25,37-40).

Nem is az a lényeges, amit a többiek látnak, hanem amit Isten lát és tud (Mt 6,1-18). Ha valamit azért teszünk, hogy sokakban mély benyomást keltsünk, akkor már tőlük megkaptuk a jutalmat, a nyilvános elismerést.

Mindazt, amit az Övéért teszünk, Őérette magáért tesszük (Mt 25,40). Itt azután határtalanul sok lehetőségünk nyílik arra, hogy Őt tápláljuk és felruházzuk, Őt meglátogassuk, és úgy szolgáljunk Neki, mintha láthatóan a szemünk előtt lenne.

Egyetlen jócselekedet, amelyet az Úrért és az Ő dicsőségére teszünk, nem jelentéktelen: mindegyik elnyeri jutalmát (Ef 6,8). Nincs különbség ebben a kegyes és a világi dolgok között. A cselédlány vagy házmester alantának tartott munkája éppoly szent – ha Isten dicsőségére végzik –, mint a gyülekezetben végzett szolgálat. Ebből következik, hogy teljesen mindegy, milyen valakinek a társadalmi állása (Ef 6,8). A mezőn szántó béreslegény számára sem elérhetetlen a leggazdagabb jutalom. Kiváló keresztyéneknek sincs semmi előnyük a napszámosokkal szemben.

Végül dicséri az Úr a kintartást (Lk 22,28). Nem elég a jó kezdet. Azt akarja, hogy az egész ügyet vigyük jóvégre.

A Krisztus ítélő (jutalomosztó) széke előtt kapott jutalmakat általában koronának vagy koszorúnak nevezi az Írás. Az evilágon kapott

győzelmi koszorúkkal és díjakkal szemben ezek a koszorúk örökkévalók.

Az öröm koszorúja azért, mert hűségesen lelkeket nyertünk meg (2Thessz 2,19).

Az igazság koszorúja mindazok számára, akik vágyva várják az Ő megjelenését (2Tim 4,8).

Az élet koszorúja mindazoknak, akik a kísértésben kitartottak (Jak 1,12).

Péter említi a dicsőség hervadhatatlan koszorúját mindazon hív pásztorok számára, akik hűségesen legettették Krisztus juhait (1Pt 5,4).

És egy különleges koszorúja azon mártírok számára, akik hívek voltak mindhalálig (Jel 2,10).

A keresztyének egyetértenek abban, hogy ezeket a győzelmi koszorúkat örömmel és imádatlaltalve helyezik majd az Úr Jézus lábához, hiszen Ő az, Aki egyedül méltó rájuk.

Befejezés

A Menny dicsőségét emberi szóval megközelítőleg sem lehet leírni. És nincs földi halandó, aki fel tudná fogni azt. Isten azonban éppen elegendő mutatott belőle nekünk ahhoz, hogy minél régebben vágyódunk utána, annál erőteljesebb legyen bennünk ez a vágy.

Ha hívó rokonaink és barátaink már hazatértek az Úrhoz, leírhatatlan vigasztalást jelent számunkra tudni azt, hogy olyan országba érkeztek, ahol nincs többé éjszaka, ahol örven-

dezhetnek az Úr jelenlétében és a mennyi dicsőségben. Miért akarnánk tehát visszahozni őket a bűnnek és gondoknak ebbe a pusztza világába.

És mi magunk, akik a Krisztusban vagyunk, elmondhatjuk, hogy csodálatos reménységünk és kilátásaink vannak. Hamar, nagyon hamar eljön majd a Megváltó, és elvisz bennünket az atyai házba, ahol sok lakóhelyet készített számunkra. És egyszer majd mi is hazaérkezünk.

De mi van azokkal, akik nem hisznek az Úr Jézusban? Ha ismemék azt a dicsőséget, amelyben mindörökké élhetnek, nyilván nem maradnának Jézus Krisztustól távol! De Isten senkit nem kényszerít akarata ellenére a Mennybe. Kinek-kinek magának kell eldöntenie, megbánja-e bűneit és hisz-e az Úr Jézusban.

Ha egy bűnös a Mennybe jutna, nagyon nyomorúságosan festene ott, és mindenkit megkeserítene, aki csak a Mennyben van. De amíg e Földön él, semmiképpen sem reménytelen a helyzete. Mihelyst megvallja bűnös voltát Isten előtt és elfogadja az Úr Jézust, mint a mennybejutás egyedüli reménységét, olyan biztos lehet, hogy a Mennybe kerül, mintha máris ott lenne.

(Részletek William MacDonald: *Milyen lesz majd a Mennyben* című írásából)

A KIRÁNDULÓ KÖR TÚRÁI

Augusztus 21-én a Kakas-hegynél és a Bükkös pataknál

Szeptember 11-i kirándulás a csobánkai gyülekezeti napra

2019 karácsonyán egy fiatal legátus mutatkozott be ünnepi istentiszteletünkön. Budakalászon volt legációban, és a szolgálat végeztével onnan jött át segíteni az úrvacsora kiszolgálásában. Rövid találkozás volt, sokan talán nem is emlékeznek BOROSS SÁMUEL teológushallgatóra, ám idén nyáron Nyilas Zoltán esperes úr bejelentette, hogy ő az ifi új vezetője. A csobánkai családi napon beszélgettünk az ifi új vezetőjével újrakezdésről, elhívásról, tervekről; a riportban általa elmondottak ihlették a bevezető sorokat.

*

- Kezdjük a beszélgetést azzal, hogy felidézzük ezt a 2019-es karácsonyi legációt!

- Legációválasztás volt a Teológián. Én akkor voltam másodéves. Az érdekes ebben az, hogy mi tulajdonképpen nem tudunk semmit. Ki vannak írva a választható gyülekezetek (települések), de semmit nem tudunk róluk, nem ismerjük a helyzetüket, sem a lelkészeit. Kérdezgettem, hova menjek, s Budakalászt ajánlották, amit én szeretettel elfogadtam. Azt csak utólag mondták el, hogy ott éppen nincs is lelkész. Az esperes úrnál kellett jelentkezni. Írtam neki egy e-mailt, ő pedig változta a jelenlegi helyzetet, hogy ő most mint helyettesítő lelkész van Budakalászon. A budakalászi prédikáció után jöttünk át Pomázra úrvacsorát osztani. Amúgy sokan ismerősök a gyülekezetből, arról is sokakat ismerek, és az esperes úr is sokat mesélt már.

- Az ifivezetés ötlete is ekkor merült fel?

- Nem, az egy későbbi dolog volt. Benem nagyon jó élményként maradt meg ez a legáció, amilyen szeretettel fogadtak az esperes úrék. Ez bátorított arra a karantén időszaka alatt, hogy írjak neki, mert nagyon szerettem volna dolgozni. Először valami világi munkát szerettem volna csinálni, de sehogyan sem jött össze. Rengeteg helyre beadtam a jelentkezésemet, de vagy vissza se jeleztek, vagy elutasítottak. Aztán írtam az esperes úrnak, hogy ha van az egyházmegyében megbetegedett, vagy más ok miatt kieső lelkész, aki nem tud prédikálni vasárnaponként, akkor ezt én szívesem vállalom.

- Akkor valójában te nem világi szolgálatot akartál elvállalni, hanem lelkészi...

- Nem, én világit szerettem volna. Kávézóba jelentkeztem, vagy felszolgálni, csak ezek a karantén alatt mind bezártak. A futárkodást is néztem, de ezek nem jöttek össze, és most visszatekintve, ebben egyértelműen a Deus ex machina (isteni beavatkozás – a szerk.) jelét látom, hogy az Úr nem akarta, hogy ilyen helyre menjek dolgozni. Ő mást készített számomra. Utána történt, hogy írtam az esperes úrnak, hogy szívesen jönnék az egyházmegyébe szolgálni. Ő akkor azt válaszolta, hogy nagyon köszöni a készséget, de egyelőre nincs rá lehetőség. Aztán a nyár elején keresett meg azzal, hogy lenne-e kedvem az ifi vezetéséhez.

- Pontosan mire vonatkozott az ajánlat, mire kért föl az esperes úr?

- Ifivezetésre kért föl. Azt mondta, hogy van itt egy ifi, amit újra kellene indítani. Tisztáztak voltak a körülmények. Az első kérdés

KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNAK

KÉT LÁBBAL A FÖLDÖN, EGY SZÍVVEL KRISZTUSBAN

BESZÉLGETÉS BOROSS SÁMUELLEL, AZ IFI ÚJ VEZETŐJÉVEL

Két lábbal a földön állva, de tekintetünket szüntelenül az égre emelve élünk – a Reformáció ünnepnapjához közeledve különös hangsúlya van ennek a mondatnak. A földön küzdő egyháznak ma is ilyen „mennyebelátó” lelkészekre van szüksége. „Ugyanis sem a nap fényére és melegére, sem az ételre és az italra nincs akkora szükség az élet táplálásához és fenntartásához, mint amennyire szükséges az apostoli és a lelkészi tiszt az egyház megtartásához itt a földön.” (Kálvin) A mennyei erő Krisztusból árad, aki emberek szolgálatán keresztül munkálja az egyház megtartását. Az egyház jövője nagymértékben attól függ, mennyire élnek lelkészei ezzel a mennyei erővel, mennyire kapaszkodnak Krisztusba, szolgálatuknak valóban Jézus Krisztus-e a középpontja és fundamentuma. Mert csak a két lábbal a földön álló, de az egy szívvel Krisztusba kapaszkodó egyház tartatik meg. Az, amely egyház Krisztusra néz, Krisztusra hallgat és Krisztust követi.

csak arra vonatkozott, hogy van-e kedvem ehhez. Számomra ez borzasztóan nagy lehetőség, nagyon nagy kedvem is van hozzá, és még jobban megerősödtem ebben, amikor eljött a következő találkozás, és már az ifitábor is szóba került Mátraházán.

- Neked korábban már volt ifivezetői tapasztalatod?

- Igen, volt. Én a fasori gyülekezetből jöttem, ahol két évet vezettem ifit. Ott egy ifivezetői csapatnak voltam a tagja. Itt mi Osváth Dórával is tulajdonképpen egy csapatot alkotunk, de az azért más volt. Ott csoportvezetés volt, amelyen belül én egy kisebb

területért, az újonnan érkezők befogadásáért voltam felelős. Itt pedig – ezt abszolút jó értelemben mondom – Dórával minden a mi kezünkben van. De azért én ott nagyon beleláltam és beletanultam.

- Mikor volt az első találkozásod a pomázi, csobánkai ifivel?

- Valójában ott Mátraházán történt meg, a csendesnapokon. Előtte Dórával találkoztam egyszer a Zsinati Ifjúsági Iroda által szervezett három hétvéges sorozaton, amit *Bogyó Andrisék* csinálnak. Aztán Isten humorának tudom be, hogy együtt dolgoztam a nyáron pomázi ifisekkel egy építkezésen. Már az előző nyáron is találkoztunk, amikor a csobánkai gyülekezeti ház felújításán dolgoztunk. Az egy szörnyű dolog volt. Az épület udvar felőli része fölötti szigeteléshez kellett köveket tisztánunk. Nagyon koszos, poros munka volt. Volt egy nagy kőhalom, a köveket beleraktuk egy festékesvödörbe. Hoztak egy ipari ventilátort, alá toltak egy talicskát, és ahogy mi szórjuk a köveket, addig a port meg a szemetet kifújta a ventilátor, a kő meg beleesett a talicskába. Aztán a két réteg szigetelést én ragasztottam meg, a geotextilt mi vagdosztuk be. Most nyáron is visszamentem ehhez a céghez dolgozni, és Nyilas Andrissal, meg Bíró Bencével dolgoztunk együtt két hetet. Budapesten a BAH-csomópontnál újítottunk fel egy házat. Már akkor szóba került az ifitábor Mátraházán.

- Milyen volt az első nagy találkozás?

- A Puskás Ferenc Stadionnál találkoztunk a buszmegállónál. Kaptunk egy külön buszt,

Boross Sámuel

azzal vittek fel minket Mátraházára. Három napot töltöttünk együtt. Nagyon szép volt maga a környezet is, de a lelkület is, ahogy az ifisekkel beszélgetni tudtunk. Éreztem, hogy tetszik nekik az a fajta fiatalosság, vehemencia, ami bennem van, és ahogy ott vagyok. Jó volt az esperes úrral együtt szolgálni, mert sok mindent adott át. Az operatív szervezést ő csinálta. Ő egy alkalmat tartott és egy bizonyágtételt mondott, én pedig két alkalmat s egy bizonyágtételt. Jó volt, hogy ilyen keretek között is megismernek az ifisek, hogy nem csak elpoénkodunk, meg haverkodunk egy kicsit, mert korban közelebb vagyunk egymáshoz, és nem tudják, hogy kezeljenek, hanem volt egy lelki találkozás is.

- Volt a csendesnapoknak programja, amely mentén haladtatok?

- Persze, ezt esperes úr állította össze. Ha szabad így fogalmaznom, nekem könnyű volt, mert esperes úr farvizén kellett csak eveznem. Ő nagyon jó programot készített, és ezt tárta elém. Előzetesen volt egy külön találkozásunk, amikor megbeszéltük a mátraházai ifis programokat, így is épült fel. Egy nehézség volt csupán, hogy tulajdonképpen csak egyetlen teljes napunk volt, de igyekeztünk minden időt kihasználni. Ennek a teljes napnak délelőttjén közös igei alkalom-

mal kezdtünk, énekelünk, utána játékok következtek, amiket együtt játszottunk. Ebéd után lementünk az Adrenalin kalandparkba Gyöngyösre. Mi fiúk annak is nagyon örültünk, hogy aznapra esett a Ferencváros-Young Boys foci-meccs, amit együtt néztünk meg, és nagyon beleéltük magunkat.

- Mi volt a téma a program során?

- Illés sorozatot tartottunk, és az újrakezdés volt a téma. Az újrakezdés gondolatosságában vizsgáltuk meg azt, hogy milyen is volt, amikor Illés kiment a pusztába, elfáradt, és egy reketyebokor alatt elaludt. De az Úr angyala fölkelte, adott neki forró kővön sült lángost és egy korsó vizet. Újból elaludt, aztán az Úr angyala másodszor is felkeltette, megegette, megittatta, készítette a nagy útra. Illés már akkor ott volt Isten jelenlétében, hogy ennek erejével negyven nap

és negyven éjjel elmehessen a Hórebhez, hogy ott találkozzon Istennel.

- Az újrakezdés témája nyilván azért merült fel, mert az ifinek is újra kellett kezdenie a járvány után. Tapasztalható volt-e az újrakezdés, a nagy útra indulás lelkülete a fiatalokban?

- Abszolút igen. Nekem nagyon jó tapasztalataim vannak erről. Nem elhanyagolható a történetben, hogy azért persze az ifisek is próbálgattak engem, hogy megnézzék, meddig tartanak a határok, és talán még most is tart ez a folyamat, de éreztem bennük ezt a lelkületet az újrakezdéshez. Erre utal az is, hogy szép számmal voltunk jelen ezen a hétvégén, körülbelül húszan voltunk együtt. Aztán az első pénteki ifi alkalmon is voltunk vagy tizenhatan. Gondolom, hogyha beindul az iskolai év, ez a szám vissza fog esni, de akik ott vannak, azokban látom a lelkesedést és az Istenre nyitott lelkületet. Isten szeretetét tapasztaljuk abban is, hogy a karantén bezártsága és ingerszegénysége után milyen nagy lehetőségeket ad nekünk. Itt van egy nagyon erős közösség, amit nem szabad figyelmen kívül hagyni, és szerintem ez a befogadó baráti társaság az ifi vonzereje is

lehet. Ha ezt a közösséget kontrollált keretek között, Istenre figyelve tudjuk vezetni, az sokakat elvezethet Jézushoz. Mert hiszen ez a lényeg: hogy Krisztusra legyen alapozva az egész, és az ifinek is ez a Krisztusra alapozottság legyen a lényege! Erre abszolút nyitottak a fiatalok.

- Van-e nektek olyan ambíciótok, hogy oda fejlődjétek, hogy akár önálló ifjúsági istentiszteleteket is tartsatok majd, ahogy ez történt nálunk a '90-es évek nagy ifikorszaka idején?

- Nem a közeljövőt nézem, mert Isten is hosszútávon tervezi velünk a jövőt. Sokat beszélgettünk már esperes úrral is arról, mi mindent kellene megvalósítani, hova kellene eljutni. A Fasorban körülbelül negyvenfős egy ifi alkalom, és a faszori ifitáborban is mintegy hatvanan vettek részt az idén. Ott nagy ifi van, hétről-hétre 35-40 fő jön össze. Ebből kiindulva van elképzelésem arról, milyen egy „nagy” ifi. Vannak bennem mindenféle gondolatok, célok, de minden lelkész, vagy lelki közösséget vezető megküzd annak nehézségével,

hogy ne csak a létszámot akarja növelni a szolgálata által, hanem a Krisztushoz vezetés legyen az elsődleges szempont. Én sem várok gyors növekedést, és – racionálisan nézve – nem hiszem, hogy rövid időn belül ifjúsági istentiszteletet fogunk tartani. Próbálok realisan nézni a lehetőségeinket, de látom a potenciát az ifisekben, és már most látom bennük, hogy hol lesz majd a helyük, milyen feladatot tudnak majd elvégezni, amikor léleekben úgy megerősödnek, hogy már alkalmasak lesznek erre. Egyszerre szeretnék egy ilyen nyitott perspektívában gondolkodni, de azért a jelenre fókuszálva és koncentrálni két lábbal a földön állni. Van bennük erő, fogékonyak az Igére, ezért nagy reménység van bennem. Természetesen tisztában vagyok azzal, hogy kamaszok, de visszagondolok magamra, hogy én milyen kamasz voltam, és csak imádkozom az Úrhoz, hogy ne olyan ifiseket adjon, mint amilyen én voltam kamaszként.

- Említetted a célokat. Milyen célokat fogalmaztál meg a magad és az ifi számára?

- A magam és az ifi célja: a Krisztushoz vezetés. Élet Istennel közösségben. Ez a cél lebeg a szemem előtt, és ha tényleg sikerül Krisztust adni, akkor nem kell nagy programokat szervezni, akkor nem kell különböző helyekre menni, mert Krisztusban akkora erő van, hogy majd Ő fog munkálkodni közöttünk. Ha a szolgálatunkban valóra válik a Krisztusra alapozás, és sikerül minden egyes alkalmon, programon Krisztusra fókuszálni, akkor ennek olyan ereje, vonzereje lesz, amely a lelki és számbeli növekedés gyümölcsét fogja megteremni.

- A te családban számos református lelkész volt, közülük is a leginkább ismert nagypapád, Dr. Boross Géza lelképásztor, professzor, a budapesti Teológia neves tanára. Mennyire határozta ez meg a te pályaválasztásodat, hogy te is lelkész legyél, és hogyan jutottál élő hitre?

- Abszolút meghatározta. Az én anyagyülekezetem a Kispeszt-rózsátéri gyülekezet volt, ahol Ablonczy Dániel szolgált, de nagypapám keresztelt ott, és Ablonczy Kálmánnal konfirmáltam. Keresztyén, templomba járó család voltunk. Miután nagypapám meghalt, a nagymamám bent maradhatott a Teológián a szol-

gálati lakásban, ahol Géza papa professzor volt (a Gyakorlati Teológiai Tanszéknek volt a professzora). Én a Lónyay Gimnáziumba jártam, ami onnan egy utcára van. Így a nagymama főzött rám (és milyen jól főzött!), meg mosott, nála laktam. Onnan kényelmesen beétem az iskolába. Ez volt az az időszak számomra, ami meghatározóvá vált, a hitem is ekkor vált személyessé, ekkor kaptam új szívet az Úrtól. 16-17 éves koromban már naponként olvastam a Bibliát. Márta mamánál laktam, amikor beépültem a Fasorba a fiatalok közé, de az ottani gyülekezeti tagok hite is nagy hatással volt rám.

Mondhatnám, hogy innen egyenes út vezetett a Teológiára, de persze nem minden megtért emberből lesz lelkész. Más megoldásokon is gondolkodtam. Humán beállítottságú lévén érdekelt a jogi pálya, hiszen az egyik nővérem is jogász, vagy a tanári pálya, sőt a pszichológia is vonzott, és orvos is szívesen lettem volna, de az volt bennem, hogy akár melyik másik területről lenne is szó és akár hogy is képzelem el magamat másként, mint lelkész, az nem lett volna őszinte. Így végül az egyetlen lehetőség a Teológia maradt.

Amikor elképzelttem magam orvosként, jogászként vagy tanárként, be kellett látnom, hogy az nem én lennék. Így választási lehetőség hiányában nem maradt más, mint a Teológia. Amikor bekerültem a Teológiára, az egyik buzdító istentiszteleten a tanárunk azt mondta, hogy nem tud jobb tanácsot adni, mint amit Amerikában egy lelkész mondott a friss teológusoknak: akinek van „B” terve, az menjen oda, mert a lelkészi pálya olyan elhívást és olyan embert követel, amit fél szívvel nem lehet csinálni. Nekem nem volt „B” tervem, és ez adta a pecsétet a döntésemre, ami azóta is úgy bennem van. Az Isten megáldotta ezt a döntést, és odatette az Ő jóváhagyó, kegyelmes pecsétjét.

Amikor tizennyolc évesen az ember elmegy a Teológiára, nem tudja, mit vállalt fel. Én is, ahogy beelátok egy kicsit az esperes úr munkájába, vagy akik alatt szolgáltam ifi vezetőként, vagy a legáció alkalmain, én sem tudom, hogy mire számíthatok, de azt érzem, hogy az Úr elhívott a szolgálatra, és odatette az Ő megnyugtató, szeretetteljes pecsétjét az én fiatal döntésemre.

- Említetted, hogy nem rövidtávra tervezel, mégis, mik a következő lépések az itteni szolgálatodban? Gondolom, a péntek délutáni rendszeres ifióra továbbra is megmarad, ezeket te fogod vezetni...

- Igen, természetesen. Szeretném kiemelni, hogy mi az ifit Dórral közösen vezetjük. Úgy gondolom, ő nagyszerű erőforrás és háttér, aki nagyon jól ismeri a gyülekezetet és az ifiseket, és sokkal jobban ismeri az itteni szokásokat. Péntekenként 19:00 órától kezdődnek továbbra is az ifi alkalmak a gyülekezeti teremben. Most a Márk evangéliuma sorozatba kezdtünk bele, mindig csak egy perikópát ragadunk ki az egyes fejezetekből. Egyelőre még a megfigyelés fázisában vagyok, és ez az év végéig ebben a néhány hónapban biztosan eltart majd. Szeretném, ha igazi csapatná válnánk. Mivel a fiúk közül többen is fociznak, szeretnék egy ifis focicsapatot szervezni, és valamelyik keresztyén focibajnokságban elindulni. Már bennem is megfordult az ifis istentisztelet gondolata, én is gondoltam arra, milyen ifis programokat lehet csinálni, például egy valóban teljes hétig tartó csendeshetet. Szeretném, ha jobban ki tudnánk használni az iskolai szüneteket az együttlétre. De nem gondolom, hogy én vagyok mindennek a tudója, aki újbort töltöget régi tömlőkbe, hanem egyelőre föl akarom mérni a lehetőségeket.

- IV. éves teológus vagy. Teológus hallgatóként milyen más jellegű szolgálataid lesznek?

- A hetedik félévtől a tanulmányaink már inkább gyakorlati jellegűek, ebben a félévben pedig különösen sok gyakorlatunk, hospitálásunk lesz. Káposztásmegyeren leszek két hetet gyakorlaton, és Szentendrére is jelentkeztem, gondolva arra, hogy a Refivel együtt csinálhatunk valamit. Pomázon pedig jövő héten vasárnap fogok igehirdetéssel szolgálni. De mindenképpen a pomázi és csobánkai ifire szeretnék koncentrálni. Fontosnak tartom, hogy az ifi jelen legyen a gyülekezet életében. A jövő gyülekezetének magját a mostani ifisek jelentik majd. Aki meggyökerezett az ifiben – ha csak nem költözik el, vagy nem történik vele valami rendkívüli dolog –, az erős tagjává válik a gyülekezetnek is. De mivel most még csak az újrakezdés fázisában vagyunk, nem szeretnék olyan vállalásokat tenni, hogy emiatt az ifisekben bármiféle élelenezés alakuljon ki. Én nagyon szívesen megyek szolgálni a gyülekezetet egyéb alkalmakra is, de az ifisek szolgálatára nekik kell odaszánniuk magukat. Csodálatos élmény, ha az ifi közösen tud szolgálni, amiben hatalmas erő van, de nem szabad, hogy az erő erőködésé váljon a közös akarati hiányában. Ha örömmel, felszabadultan tudunk közösen szolgálni, azt a szolgálatot Isten is megáldja.

- Egy ismert kép szerint Krisztus egyháza kifeszített vitorlával halad előre. Ez a vitorla Isten Igéje, a szélről pedig a Szentlélek gondskodik. Sok szeretettel kívánjuk, hogy a Szentlélek szele feszítse ki vitorláitokat, és kísérelje Isten áldása az újrakezdésben gyülekezeteink ifjúságát a vezetésed alatt. Köszönöm a beszélgetést.

Puskás Attila

Kedves testvérek! A középiskola alatt a nagymamánál laktam körülbelül másfél évet. Ennek az volt az oka, hogy nagyon el voltam kényeztetve, illetve Márti mama egy utcára lakott a gimnáziumtól. Azóta sajnos el kellett költöznie, és most a Kálvin János Református Idősek Otthonában lakik. Több borzasztó nagy hátránya van annak, hogy már nem lakhatok együtt Márti mamival. Így a vírus helyzet miatt, hogy nem láthatjuk egymást, pláne. Ám van még egy számomra nagyon fontos dolog, amiről le kellett mondanom: a fokhagymás csirke. Se apa, se apa nővére nem tudott olyan finom és ízes fokhagymás csirkét csinálni, mint amilyen Márti mamié volt. Nem tudjuk, mitől volt olyan finom az az étel, nem tudjuk mi volt Márti mami titka.

Ha nem is ugyanazzal, de hasonló érzésekkel állhatunk Mózes története előtt. Mi volt Mózes titka, mitől ragyogott az ő arca? Mi az a valami, az a plusz, amitől ragyogó arccal jött le a hegyről? A válasz egyszerű: Isten. Isten mindenre válasz, ahogy tudjuk. Ez itt, Mózes esetében is igazgá válik, a keresztyén emberek Istentől ragyog az arca.

Isten a ragyogás forrása.

Mózes arca nem önmagától fénylett. Azt a részt, hogy „nem tudta, hogy arcbőre sugárzóvá vált, amikor Istennel beszélt”, másképp is lehetne fordítani. Pontosabban az „amikor” időhatározót úgyis lehetne mondani, hogy „mivel”. Az angol egyenesen a „because”, a német pedig a „weil” szót használja erre. Mózes arca sugárzott, mert Istennel beszélt. Ő tőle árad a ragyogás. Tőle jön az az erő, tisztaság, fényesség, amitől Mózes arca sugárzóvá válik. Az ember nem önmagától fénylik! Az ember önmagától csak szenved, elesik, sír és tanácstalan. Az ember felmagasztalja magát, elhiszi, hogy magától került olyan magasra, aztán jön egy vírushelyzet, és meglátja, valójában mennyire esendő, mennyire gyorsan kimerül. Isten a ragyogás forrása.

Nézzük csak meg, mi előzi meg, és mi az, ami követi az igeszakaszunkat?

Mózes Isten jelenlétében van több napon keresztül. Időt tölt vele, beszél vele. És ebben a közösségben Isten beleszól az ember időbeosztásába is. A hetedik napon pihenj, hogy emlékezz, honnan szabadított ki Istened! A kovásztalan kenyerek ünnepét tartsd meg! Szentelj rám időt! – mondja Istennel. Hiszen minél inkább gyakoroljuk a vele való közösséget, annál inkább ragyoghat tőle az arcunk. Ez a két dolog egyenesen arányos. Mózes itt egyszerűen a mindennapjain keresztül mutatja meg nekünk ennek a törvénynek a fontosságát és igazságát. Sok időt tölt Istennel, és Istentől ragyogó arccal jön le.

Az ifivel két, talán három hete foglalkoztunk Márk evangéliumából azzal az igeszakkal, amelynek a felirata ez: Jézus sok beteget gyógyít. Azt olvassuk, hogy rengeteg beteget visznek Jézushoz, és Ő nagyon sokat meg is gyógyít. Jézust mint csodadoktort használják. Minden földi problémáikkal és nehézségeikkel felkeresik a Megváltót. Jézus, másnap hajnalban még a sötétben felkel, és kimegy imádkozni a pusztába. Isten közösségébe megy feltöltődni. Jézusnak is szüksége

A KERESZTYÉN EMBERNEK ISTENTŐL RAGYOG AZ ARCA

BOROSS SÁMUEL IV. ÉVES TEOLÓGIAI HALLGATÓ IGEHIRDETÉSE

Lekció: 2Kor 3, 7-17
Textus: 2Móz 34, 29

volt erre. Azt érzi, hogy elfárad, kimerül, az emberek csak elszívják az energiáját, és Ő Isten közösségét keresi. Ő onnan kíván táplálkozni, tudja, hogy nála van az erő. Nála van a feltöltődés, nála van a mi fáradságunkra, nehézségünkre, terhünkre megnyugvás.

Ebben a közösségben tudunk mi is ugyanúgy feltöltődni és erőre kapni. Testvérek, legyünk őszinték magunkhoz! Mi rengeteg helyről kívánunk több erőt, vagy ha úgy tesszük, energiát szerezni. Próbáltunk más emberekből, és nem sikerült. Próbáltunk a szerelemből, ám abban is csalódnunk kellett. Próbáltunk a pénzből, ám szembesültünk vele, hogy a pénzben nem szabad bízni. Egyedül Isten az, aki „Erőt ad a megfáradtnak és az erőtlent nagyon erőssé teszi” – ahogy Ézsaiás mondja. És mi a következménye ennek? Mi a következménye, ha mi is Istennél keressük a ragyogásunk forrását? Hát az, hogy ez a ragyogás tükröződik. Isten ragyogása tükröződik.

Az ember arcának a ragyogása csupán következménye az Isten kegyelmének. Isten ránk osztja az Ő dicsőségét, hogy mi ezzel is hirdessük Őt. Az ember egyedül akkor nem vétkezik, ha Istent dicsőíti. Istent adja át szóval, tettel, gondolattal, jelenléttel. Mi más lehet egy keresztyén álma, mint az Imitatio Christi – a Krisztus-követés! Mi is épp ezt szeretnénk. A habitusunkban, a szándékainkban, a reflexeinkben mind-mind Krisztust hirdetni.

Ahogy Mózes arca Isten ragyogásától fénylett, úgy tud a keresztyén ember is fényleni, ha Krisztusra tekint. Hiszen a bűn következtében már nem látjuk Istent, mert a bűn, mint egy lepel eltakarja előlünk. Ám Krisztusban ez a lepel eltűnik. Ezt így magyarázza Pál apostol a második korinthusi levélben. Azt írja, hogy a törvény szolgálata, a törvény dicsősége múlandó, az nem hozhat számunkra megváltást. Egyedül Krisztus az, aki minket üdvözíteni tud. Elvéteztet a lepel, amely eltakarta előlünk Istent. Akinek a szívébe Krisztus beköltözött, annak az életén láthatóvá lesz. Ez a Krisztussal való találkozás következménye. Mi, ahogyan megismertük és szemléljük Őt, úgy formálódunk át. Ez a folyamat az elváltotás, az átformálódás útján megy végbe. Krisztus formál át minket a maga képére, dicsőségről dicsőségre. Pál szavaiban érezhető, hogy ez egy folyamat. Nem rögtön, egyik pillanatról a másikra megy végbe, hanem ez egy út, amelyen Krisztus kézen fogva vezet minket. Mi botladozunk és gyengélkedünk, de Ő türelmesen vezet a megszentelődés útján.

Talán kevesen tudják rólam itt a gyülekezetben, de gyerekkoromban nyolc évet jégkorongoztam. (Így zárójelben, hadd jegyezsem meg azoknak a szülőknek, akiknek a gyermeke az ifibe jár, hogy biztos lehet abban, hogy fogunk télen korcsolyázni menni.) Amikor az edzéseken valamilyen feladatot gyakoroltunk, legyen az a védekezés, a passznak az átvétele, vagy a kapura lövés, mindig kiválasztottak egy embert, akinek jól ment a feladat, és rajta mutatták meg, hogy nekünk mit kéne csinálnunk, hogyan passzoljunk, lövjünk kapura. Milyen példát kövessük. Az analógia kedvéért hadd mondjam így: milyen képre kellene formálódunk. És hasonló a keresztyén mentalitás is, hogy a Krisztus-követés útján mi is megpróbáljuk azt a szeretetet, odafigyelést, tisztaságot követni, mint Krisztus. Ám ez nem fog menni elsőre. Sőt, testvérek, a földi lét során nem fogjuk elérni, hogy teljesen Krisztus képére formálódjunk. De ettől függetlenül csinálni kell, gyakorolni kell, meg kell próbálni újra és újra. Ezt a Krisztusra formálódást hívjuk megszentelődésnek. Amikor Krisztus követője, Krisztushoz válik hasonlóvá. Először Krisztussal lesz közösségben, aztán elkezd hozzá hasonlóvá válni.

Először Krisztussal közösségben lesz, aztán kezd el Krisztustól ragyogni az arca.

Egyedül Krisztuson keresztül vezet az út az Atyához.

Beszéltünk arról, hogy Isten a ragyogás forrása. Aztán vizsgáltuk, hogy ez a ragyogás tükröződik. Ám, testvérek, ez akkor és csak akkor lehetséges, ha nincsen lepel köztem és Isten között. Mózes könyvében, ha tovább olvassuk a történetet, azt látjuk, hogy Mózes azért takarta el az arcát, mert Izrael népe félt Mózeshez menni. És hadd mondjam, testvérek, hogy teljesen jogosan. Hiszen az a tisztaság, szentség és büntelenség, amely Isten, amellyel Isten rendelkezik, az rémisztő! Az szembeviseli az embert a bűneivel, a szennységével, azzal, hogy nem méltó arra, hogy Istennel legyen. És ez így is van! Hiszen Isten a szentség, a tisztaság, ahol nem fér meg a bűn. Az ember viszont bűnös, így nem lehetne Isten jelenlétében. Ezért kapta Mózes a törvényt. Hogy Izrael népe meg tudja tisztítani magát, és tisztán tartsa magát a bűneitől. Ám ez Krisztusban elmúlik. Krisztus az Ő kereszthalálával hordozza el helyettünk a bűneink büntetését. Így tisztít meg minket. Erre szoktuk azt a képet használni, hogy Jézus vére lemossa a bűneinket. És ezzel, hogy Krisztus meghalt értünk és legyőzte a halált. Ezzel vette el azt a szakadékot, azt a leplet, amely Istent és minket elválasztott. Egyedül Krisztuson keresztül vezet az út az Atyához.

Mikor történik mindez? A korinthusi igazsakasunkban az „elvéteik a lepel” igét olvassuk. „Ha megtérnek az Úrhoz, elvéteik a lepel.” Így szól a mondat. Az „elvéteik” ige folyamatos, befejezetlen igeidőben van. A múltban történt valami, és az „elvéteik” máig folyamatosan megtörténik. Mit jelent mindez? Krisztus kereszthalála egyszer megtörtént. Az egyszeri és tökéletes áldozat volt. És ha mi ebben hiszünk, akkor „elvéteik a lepel”, akkor van út a mi számunkra is az Atyához.

Egyedül rajta keresztül mehetünk az Atya ragyogó jelenlétébe, fényességébe. Egyedül Krisztuson keresztül járhatunk a megszentelődés útján.

Isten az életünk forrása és kiindulópontja, Ő a ragyogás forrása. Egyedül Krisztuson keresztül léphetünk az Atya jelenlétébe. Egyedül Krisztus miatt ragyog az arca a keresztyén embernek.

Ámen.

(Elhangzott 2021. szeptember 19-én a pomázi református templomban)

SOMODI LÁSZLÓ MŰVÉSZTANÁR (1919-1995)

A református öregtemető második sorának második sírhelyén nyugszik Somodi László neves festőművész, rajztanár, a szentendrei gimnázium diákjainak kedvence, a rajztanítás módszertanának kiváló ismerője és művelője, mint szakfelügyelő a helyi pedagógustársadalom ismert és megbecsült alakja.

Tök községben született 1919-ben. A kunszentmiklósi református gimnáziumban érettségizett, majd felvételt nyert a Budapesti Képzőművészeti Főiskolára, ahol 1942-ben mint a művészeti és mértani rajzok tanára, a képzőművészetek elméleti ismereteinek szaktanára diplomázott. Főiskolai éve alatt Aba Novák Vilmos és Szőnyi István tanítványa volt. Alkotó képzőművészeti és tanári pályája egész élete során szerves egységet alkotott. Egy évi francia hadifogság után Kunszentmiklóson kezdett tanítani, majd a ceglédi református gimnázium tanára lett. Majd rövid – egy évi – pócsmegyeri működést követően 1949 és 1967 között a pomázi általános iskolában tanított. Pomázra kerülésének kiváltó oka lehetett, hogy Paczoly Péter református lelkész családjával atyafiságban volt.

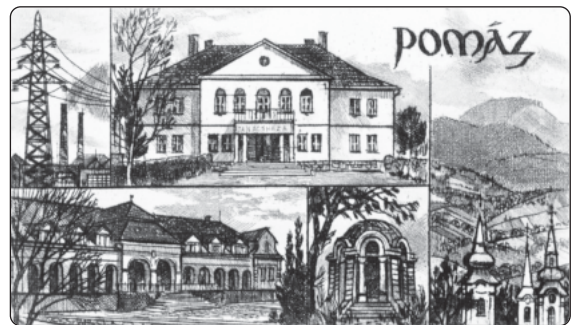
Családot alapított. Fiatalon elhunyt pedagógus felesége több mint egy évtizeden át a 2. számú általános iskola igazgatójaként működött. Somodi László 1967-től haláláig a szentendrei Móríc Zsigmond Gimnázium diákjainak legnépszerűbb tanáraként számos festőt, képzőművészt és művészettörté-

nést indított el pályáján. Nevét képzőművész körök és alkotó közösségek vették fel.

Somodi László nemcsak tanár, szakfelügyelő, de alkotó képzőművész is volt. A nagybányai napfényfestészet hagyományát továbbélhető képei a szentendrei festők tárlatain rendszeresen szerepeltek. 1951-ben Jeges Ernő festőművész mellett részt vett a római katolikus templom freskójának készítésében is. Tanári működésének tapasztalatait szakfelügyelőként és szakíróként a Rajztanítás c. szakfolyóirat szerkesztőbizottságának tagjaként és szerzőjeként hasznosította és adta tovább. A Tankönyvkiadónál megjelent „Művészeti vizuális nevelés” ma is haszonnal forgatható pedagógiai szakkönyv, melynek egyik rangos és tapasztalt szerzője volt.

Ma a Móríc Zsigmond Gimnáziumban egy tanterem Somodi László nevét viseli, melyet tanítványainak kiállításával 2003-ban ünnepélyesen nyitottak meg. Tájképeiből, lírai vázlataiból, absztrakt kompozícióiból – többek között – 1995-ben volt látható gyűjteményes kiállítás.

Könczöl Dánielné

VERSTÖREDÉKEK néhai KÖNCZÖL DÁNIELTŐL

TALÁLKOZÁSOK

Nagy folyók ha elválnak
Útjukat sziget szegi.
Megkerülük és újra összeérnek.
Végtelenbe futó sínpályán vagyunk
Nincs fogható valóság
Hogy lássuk a hosszútávon
Ölelkező találkozásuk.
Ellipszis életutunk, mint a Hold
a csillagok.
Életükben egyszer metszik egymást
hogy azután már egy úton járjanak.

ÚTON

A megszokott időben ismert kocsi
Az arcom ismerősek.
Elöttem a katona a feleségével.
Az idegen rögtön föltűnik,
Kirá a sorból.
Törzsutazók kocsija ez.

*

Okkersárgák a levelek
Pirkadó vadszőlő hajnal
Párafátylak alól pislogó
Tökszemek.
Érett káposztafejek.
Október reggel visz a HÉV.
Elém tárul naponta
a változó élet,
Pomáztól Aquincumig kísér
az élő természet.
Kötengerbe fut a HÉV
Zöld gyökként kígyózik
Beton kopár tűzfalak között.

FRANCIAORSZÁGTÓL NÉMETORSZÁGON KERESZTÜL POMÁZIG

Adalékok Margitliget történetéhez a Martin család történeti forrásai alapján

A Martin család ősei Franciaországból a Szent Bertalan éji vérengzés után menekültek, és Hessen tartományban találtak befogadásra, ahol 15 évig békeességben éltek, földműveléssel foglalkoztak.

Ernő Lajos nagyherceg trónra lépése után a tartomány szorgalmas népei (a király szertelen költségei, és a kivetett adók miatt) szülőföldjük elhagyására kényszerültek. Így a Martin család is új haza keresésére indult, és a török kiűzése után elnéptelenedett Dunántúlon, a Tolna megyei Varsádon telepedett meg az 1730-as években.

A Martin családnak a varsádi lelkési hivatal anyakönyve szerint Martin Konrád volt a telepes őse, aki 1711-ben született Hessian-Darmstadt tartományban, Erbenhausen községben. Házasságot Varsádon kötött Sauer Anna Máriával 1740. október 4-én. Leszármazottainak egyik ága Óbudára került az 1800-as években. Ott a telepes össel azonos nevű Martin Konrád 1853-ban házasságot kötött Hoffmann Erzsébettel, aki a bajorországi Fürthben született.

Martin Konrádot 1846-ban az óbudai evangélikus gyülekezet egyhangú határozattal tanítójául hívja. Itt érte őt a szabadságharc, melynek letörése után mint forradalmárt halálra ítélték. Bauhoffer György budai ev. lelkész azonban Mária Dorottya főhercegasszony közbenjárásával töröltette a halálraítéltek listájáról. A Bach-korszak németesítési politikája ellen magyar nyelvű iskola létrehozásával küzd. Az ő érdeme, hogy Óbudán egy középfokú iskola jöhet létre. Támogatásért a nemeslelkű Mária Dorottya főhercegasszonyhoz, József nádor feleségéhez fordul, aki mint szász királyi családból származó sarj, ág. ev. vallású. 1867-ben bevásztják az óbudai képviselőtestületbe, mely lehetővé teszi, hogy 1872-ben 4 osztályos polgári fiúiskola kezdje meg működését. Szervező munkáját dicséri az 1860-ban létrehozott „Óbudai Dalkoszorú”, mely az ország egyik legrégebb dalárdája volt. Ötvenéves tanítói jubileumát 1890-ben nagyszabású ünnepség keretében ünnepli: Ferenc József arany érdemkereszttel tünteti ki. Ilyen magas kitüntetésben korábban tanító még nem részesült.

Közéleti tevékenysége példamutató volt, így halála után is számos megbecsülés éri. Az általa alapított iskolában 1902-ben Martin Konrád emlékünnepélyt rendeznek, és emlékének megörökítése érdekében emlékszobát létesítenek. Életpályája családjának, a fővárosnak és tágabb értelemben a magyar életnek is hasznára volt.

Hofmann Erzsébettel kötött házasságából számos gyermeke született. Az elsőszülött fiú

születési éve 1854, és azonos azzal a dr. Martin Sándorral, aki Margitliget megalapítója volt. Dr. Martin Sándor (1854–1908. március 22.)

a Deák téri Evangélikus Gimnáziumban érettségizik, majd a Pázmány Péter Egyetemen orvosi diplomát szerez. 1880-91 között a Babarcsi-Schwartzter Ottó féle híres ideg- és elmegyógyintézetben működik mint orvos, illetve főorvos.

1891-ben nőül veszi dömösdi Hajós Margitot. Feleségével egyéves tanulmányútra indul, és végiglátogatja Németország, Belgium és Franciaország tudományos központjait, azért, hogy tudását tökéletesíthesse. Útjáról visszatérve 1892-ben a Deák tér 14. sz. alatt szakorvosi rendelőt nyit, jelentős pacien-

túrával. Felesége rövid, összesen hat évi házasság után vesebajban 1897-ben meghal.

Ekkor vásárolja meg a Pomáz határában lévő (ma Csobánkához tartozó) Laszlovszky-ligetet, amelynek területén sanatórium építéséhez kezd. 1898. január 1-jén nyílik meg az ötholdas parkkal körülvett korszerű intézmény, amelynek felesége emlékére a Margitliget nevet adja. Kiskovácsi-pusztán vásárol még 50

A sanatórium lakoszobája és társalgója

hold szántót, a sanatórium ellátására. Az építkezésben és a bővülő munkakör ellátásában két öccse: János és István is segít.

Sikeresebb orvosi tevékenysége mellett a szülőktől örökölt mély vallásos érzés alapján öntudatos evangélikus, aki a szó legteljesebb értelmében az egyetemes papság elve alapján állott, és egyházának hű tagjaként szolgált ott,

ahová őt az Úr állította. Pomázon való letelepedésével egyidőben megszervezte a pomázi ág. ev. fiókegyházat, mint az óbudai anyaegyház fiúját.

Korai halála (1908) megbénította a sanatórium további fejlődését. A család a sanatórium megtartása érdekében mindent megpróbált. Főorvosi minőségben előbb dr. Czirfusz Dezső kiváló szakorvost alkalmazta. Ő azonban egy évi működés után lemondott. Utóda dr. Udvarhelyi Károly lett, majd dr.

Dr. Martin Sándor és felesége, Hajós Margit

Hoffmann Oszkár. Mindketten csak rövid ideig vezették a sanatóriumot. Végül belátván, hogy minden igyekezetük ellenére sem tudják fenntartani, 1910-ben eladják a dr. Wittenstein által alapított részvénytársaságnak, 500 ezer aranykoronáért. Ebből száz ezer korona értékben részvényt, a hátramaradó vételár részleteként 60 ezer korona készpénzt kap a család. Két év működés után azonban a részvénytársaság csődbe jut. A család árverésen visszavásárolja az adósságokkal megterhelt intézményt, majd 1917. május 24-én eladják a Szociális Misszió Társaságnak 330 ezer koronáért, hadiárva otthon létesítésére.

A család emlékezetére Horváth festőművész (Horváth G. Andor – a szerk.) megfestette az alapító Martin Sándor életmagságú képét, s azt a Szociális Misszió egyetértésével a nagyterem fülkájében helyezik el. Az intézmény ekkor már – egészen a megszűnéséig – a Prohászka Ottokár Árvaház nevet viseli. A képet két év múlva visszaadják a hozzátartozóknak azzal, hogy a nagyteremben kápolnát létesítenek, s ott evangélikus ember képe nem lehet. (A kép jelenleg a Pomázon élő Szende család tulajdona, mely az Orvostörténeti Múzeumba került.) (Megkerestük a Semmelweis Orvostörténeti Múzeumot, de nem tudnak a festményről – a szerk.)

Több évszázad és több ezer kilométer eltelte és megtétele után elérkeztünk – mint a címben is szerepel – Franciaországból Németországon át Pomázig. Szolgáljon ez tanulsággul a mai pomáziak számára! A Martin család tagjai példát adtak rendíthetetlen Istentelvetett hitükéről, hazaszeretetről, és ezáltal ahová rendeltettek, tudásuk legjavát adták, családjuknak, szűkebb pátriájuknak és az egész magyar népnek.

Források:

Martin Gyula:

A Martinok származása és élettörténete 1572-től, anyai ágon 1680-tól.

További vérségi és beházasodott rokonság és atyafiság: Zboroy Zboray, Komorói Pozner, Szende, Tregale, Wigand, Haiszer stb. kézirat.

Egyéb dokumentumok: fényképek, oklevelek, anyakönyvi kivonatok stb.

Könczöl Dániel

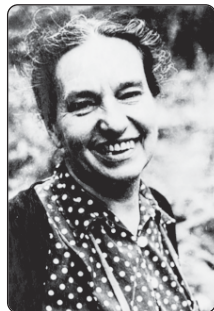

KÖNYVJÁNTÓ

Zsindelyné Tüdős Klára: Csizma az asztalon

Zsindelyné Tüdős Klára jómódú debreceni református családban született. Az Iparművészeti Főiskola textilszakán végzett. Az Operaház jelmeztervezője volt, és tulajdonosa a híres Pántlika Szalonnak, ahol népies ihletésű modelljeit árulták. Második férje, Zsindely Ferenc miniszterelnökségi államtitkár, majd kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter révén széleskörű társadalmi kapcsolatokkal rendelkezett. A református egyház életében is aktív szerepet vállalt. 1944-ben – Ravasz László kérésére – megalapította az Országos Református Nőszövetséget, amelynek ő volt az első elnöke.

A II. Világháború előtti békeévek ünnepelt divat- és jelmeztervezője, forgatókönyvíró és hazánk egyik első filmrendezője volt. Ebben az időszakban találkozott Istennel, aki megmutatta számára, mi is az ő igazi életfeladata. Hite és a történelem tragikus eseményei arra készítettek, hogy a divat és a művészet világából átlépjen a gyakorlati segítségnyújtás terepére. Budapest ostroma alatt férjével együtt menekülőknél és kibombáztaknak kínált menedéket – politikai meggyőződésükre való tekintet nélkül. A világegést követően istenhelyi villájukban szervezett konferenciákat, hogy új reményt adjon veszteségeket szenvedett asszonyok százainak.

Az 1948 után berendezkedő kommunista diktatúra férje korábbi államtitkári-miniszteri pozíciója és a református nőszövetségi misszióban betöltött szerepe miatt „reakciós”-ként tekintett rá, és 1951-ben férjével együtt

kitelepítették. 1951-től 1963-ig egy balatonlellei villa házmesterei voltak, ahol azonban ugyanúgy folytatták a református missziós tevékenységet.

Zsindelyné Tüdős Klára megértette, mire hívta el az Úr, mert ahogyan mondta: „Isten szempontja más! Őelőtte nem a gyenge eredmény számít, hanem a szándék. Ő azt nézi, milyen szívvel teszünk vagy mondunk valamit. Őt, aki a szíveket vizsgálja, nem lehet briliáns eredményekkel félrevezetni. Ő tudja, milyen indulat lappang egy-egy „káprázatos” cselekedet alján.”

Isten látásában élte az életét, és angyalok egész serege kísérte. Ő maga is Isten küldötte volt, angyalok szolgatársa. Amikor

Isten indította, szólt hozzá, ő tette, amit tennie kellett. Egykori lelkipásztorunk, Dr. Szűcs Ferenc egy igehirdetésében így beszélt erről:

„Zsindelyné Tüdős Klára *Az én angelológiám* című írásában megemlékezik a mi közös lelkipásztorunkról – legalábbis az én gyerekkoromnak a lelkipásztoráról – Nehézy Károlyról. Azt írja, hogy megmosolyogta, amikor egyszer bement a lakásába, és végighúzta a kezét a szekrény tetején, és azt mondta, hogy tudja, Klára, azért kell a szekrény tetejét mindig megtörölni, mert az angyalok ide szoktak ülni, és hogy ne legyenek porosak. A maga komolytalan ko-

molyságával akarta figyelmeztetni, hogy az angyalok velünk élő lények. Ugyan, Károly bácsi – mondta Zsindelyné –, ki hisz ma már az angyalokban? És akkor azt mondta Nehézy Károly: Majd meglátja, Klára, hogy magának egyszer be fognak mutatkozni!

Én is hallottam tőle többször ezt a történetet, és meg is jegyeztem. És elég alázatos volt ez a nagyszony ahhoz, hogy később bevallja, az írás mutatja, hogy neki igenis bemutatkoztak. Néha úgy, hogy egy éjszaka rendőrnök öltözve valaki kopogott az ablakán, és a kinyitott ajtón odasúgta neki a hírt, amit a hírhedt Andrássy út 60-ban hallott, és ott szivárgott ki. És sokszor postásnak öltöztek, amikor a kitelepített és nyugdíj nélkül maradt idős házaspárnak az ország számos pontjáról a piros csekkeken érkeztek az adományok.”

Aki igazat akar hallani életről, hitről, asszonysorsáról, egyházi és világról a XX. század Magyarországon, az nem tudja majd letenni ennek az okos, szókimondó, bátor asszonynak az önéletrajzát. Csak egy éjszaka kell, hogy végigolvassuk, de még annál is kevesebb, hogy hasonlónak az, Aki Zsindelyné Tüdős Klárát elhívta, formálta és megtartotta. Ő a mi világosságunk!

Szeretettel ajánljuk a könyvet a testvéreknek iratkeresésük könyves-pultjáról.

(Zsindelyné Tüdős Klára: *Csizma az asztalon* – Harmat Kiadó, Életutak sorozat – Budapest, 2016)

Hamar Jánosné Enikő

RÉSZLETEK A KÖNYVBŐL

Csudálatos hajnalok voltak ezek. Abban az embersűrűs házban csak ilyenkor volt csend. Féltem a kazánt is, a szén is nagyon fogyott, s így naponta kipucoltam az egész kis gépet, mielőtt begyújtottam. Aztán mikor égett a tűz, várni kellett, míg ráereszthettem az egész tartály szentet.

Bibliaolvasásról persze szó sem lehetett, de olyan csendesóráim nekem sem azelőtt, sem azóta nem voltak. Imádkoztam? Nem! Az Isten beszélt velem. De úgy ám, hogy belecsendült a fülem.

A tűzbe bámultam, de nem azt láttam, hanem az életemet, mint egy filmet. Az Isten tenger ajándékát, amivel elhalmozott, a képességeket, lehetőségeket, amiket kaptam, s amit mind a magam dicsőségére használtam.

Ott eszméltem rá először, hogy megloptam az Istent! Ott vágott belém igazán ez az Ige: „Ó, én nyomorult ember!” Én hőködöm? Én hengegek? Ott értettem meg, hogy „Óvé a dicsőség, s enyém az én orcám pirulása.”

Nem sok könnyem maradt nekem a Pozsonyi úti vasárnapok óta, de ami megmaradt, azt ott, a szenespincében mind elsírtam, mert magánéletet csak ott éltem én abban az időben.

*

Különös idők voltak azok. Hőskor! Ahogy a front után a szántóvető falusi nép eke és állat híján ásóval ment neki ennek a „nagy magyar ugarnak”, úgy álltak bele az asszonyok az eszközök nélküli, szükség-diktálta szeretetszolgálatba az egyházban.

Menet közben, hogy mikor, meg nem tudnám mondani, nagy felismerés született meg bennem. Amikor éngem Ravasz László leszedett a filmgyári létráról és beleparancsolt az egyházi munkába, de főként, amikor összedült az ország, azt hittem, az én dolgom a szociális, kulturális újjáépítés a Biblia tanítása nyomán. Tettem is buzgón, teljes gőzzel, amíg egyszer rájöttem, hogy haldoklónak az ágya mellett állok, akinek átvértett a matracra, s én a helyesírás szabályait, meg a higiénikus csecsemőápolást magyarázom neki.

Jól emlékszem arra a dermesztő réműletre, ami belém állott erre a gondolatra.

Fordulópont volt ez, mert ettől megváltozott egész hozzáállásom a Nőszövetséghez. Beláttam ebben a villanásban, hogy a beteg asszonytársadalmunknak orvos kell, aki csak egy van! Attól kezdve rohantam az Orvoshoz, hogy segítsen, s a beteg asszonyokhoz, hogy vigyem a jó hírt: nem kell meghalni, mert van Orvos!

Ettől kezdve lett a mi munkánk igazán misszió az asszonyok között...

NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

2021. augusztus 23-25. ■ Ifjúsági csendesnapok Mátraházán.
 2021. augusztus 27. ■ Presbiteri gyűlés.
 2021. augusztus 28. ■ A Kiránduló kör túrája a Kakas-hegyhez.
 2021. szeptember 9-től ■ Hét részes „Élet-kérdések” evangélicációs sorozat csütörtök esténként.
 2021. szeptember 11. ■ Gyülekezeti nap az „Élő kövek, lelki ház” csobánkai gyülekezeti központban.
 2021. szeptember 13. ■ Egyházmegyei lelkészértekezlet.
 2021. szeptember 25. ■ Kéringér László énekművész és Tóth Orsika ének- és gitárművész komolyzenei koncertje a pomázi református templomban.
 2021. október 8. ■ Presbiteri gyűlés.
 2021. október 11-13. ■ Nyilas Zoltán esperes evangélicációja a pomázi református templomban „Őrizd meg szíved!” címmel.

TERVEZETT ALKALMAINK:

2021. október 20. 18.00 ■ Teológiai este Pál apostol levele a rómaiakhoz és a reformáció kapcsolatáról a pomázi református templomban. Közöttünk szolgál **Dr. Pecsek Ottó** református teológus, egyetemi tanár.
 2021. október 24. ■ Hálaadó istentisztelet Csobánkán és Pomázon.
 2021. október 25, 27, 29. 18.00 ■ Bűnbánati istentisztelet a pomázi templomban.
 2021. október 26, 28. 18.00 ■ Bűnbánati istentisztelet a csobánkai imateremben.
 2021. október 29-30. ■ Ifihétvége Pomázon.
 2021. október 31. ■ Reformáció, ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségekben Csobánkán és Pomázon a Psalmus kórus szolgálatával.
 2021. november 21. ■ Örökkévalóság vasárnap. Ravasz László kiállítás megnyitóját Csobánkán.
 2021. november 22-28. 18.00 ■ Evangélicáció Csobánkán Berezky Örs és Berezky Judit budakalászi református lelképásztorok szolgálatával.
 2021. november 28. ■ Advent, ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségekben Csobánkán és Pomázon.

KERESZTELŐ:

2021. szeptember 12. ■ Imre Gábor Botond.
 2021. szeptember 19. ■ Cseri Izabella.
 2021. szeptember 26. ■ Podmaniczki Viola.
 2021. október 10. ■ Beregszászi Lara Erika (Csobánka).

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2021. június 28-án elhunyt **Marton Szilveszterné** (†84) testvérünk; temetése 2021. augusztus 27-én volt a pomázi református temetőben.
 2021. július 27-én elhunyt **Tarcsa András** (†90) testvérünk; temetése 2021. augusztus 12-én volt a pomázi református temetőben.
 2021. augusztus 16-án elhunyt **Földesi Lászlóné** (†78) testvérünk; temetése 2021. szeptember 10-én volt városunk ravatalozójából.
 2021. augusztus 17-én elhunyt **Kaszala Károly** (†66) testvérünk; temetése 2021. augusztus 25-én volt a pomázi református temetőben.
 2021. augusztus 31-én elhunyt **Cozma Bence Alex** újszülött gyermek; temetése 2021. szeptember 24-én volt a pomázi református temetőben.
 2021. szeptember 1-jén elhunyt **Bódis László** (†75) testvérünk; temetése 2021. szeptember 24-én volt városunk ravatalozójából.
 2021. szeptember 21-én elhunyt **Istráb Zoltán Dezső** (†87) testvérünk; temetése 2021. október 5-én volt a pomázi református temetőben.
 2021. szeptember 22-én elhunyt **Balogh András** (†81) testvérünk; temetése 2021. október 8-án volt a pomázi református temetőben.

NÁLUNK KERESZTELTÉK

Imre Gábor Botond
Isten szövetségébe lépett

Cseri Izabella
Isten szövetségébe lépett

Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan 2021. december 25-én, Karácsony első napján jelenik meg.

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – **Telefon:** 06-26-325-297
Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.
E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu
Honlapcím: <http://www.pomaz.reformatus.hu>
Facebook: <https://www.facebook.com/pomazcsobankareformatus/>
Gyülekezetünk számlaszámai:
Pomáz: 11784009-2222253-00000000
Csobánka: 11784009-2222260-00000000
Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelképásztor
 (e-mail: nyilas.zoltan@reformatus.hu)
Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.
Szerkesztő: Dr. Puskás Attila
 (e-mail: puskas.attila.dr@gmail.com; Tel.: +36-20-9355-362)
Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor
 (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)
 Megjelenik kéthavonta 400 példányban, gyülekezeti használatra, ingyenes terjesztésben. Adományokat köszönettel elfogadjuk.

Augusztus 14-én, a presbiter-családok csendesnapján

CSALÁDI NAP CSOBÁNKÁN - 2021. SZEPTEMBER 11.

EGYSÉG
 A Te nevedben mi együtt vagyunk.
 A Te nevedben eggyé olvadunk.
 Szívünk imája felszáll egekbe,
 Szív kérése száll Hozzád epedve.
 Sok közös ima közös ereje
 Érzem, felszáll Hozzád a Mennyekbe.
 Eszköz vagyok én Isten kezében,
 Te formálj át engem, megváltó Istenem.
Orbán Mária

